

Integraal Cultuur Beleidsplan van ARUBA

Commissie Cultuur

In opdracht van de Minister van Arbeid, Cultuur en Sport

Dhr. T.F. Ramon Lee

Aruba, maart 2006

Ruby Eckmeyer

Integraal Cultuur
Beleidsplan van Aruba

Commissie Cultuur

In opdracht van Minister van Arbeid, Cultuur en Sport (MACS)

Dhr. T. F. Ramon Lee

Ruby Eckmeyer
Aruba, maart 2006

"… I want the cultures of all the lands to be blown about my house as freely as possible. But I refuse to be blown off my feet by any."

Mohandas 'Mahatma' Gandhi
(1869 – 1948)

Voorwoord van de Minister belast met Cultuur

In november 2002 heeft het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport en het Instituto di Cultura Aruba een *Cumbre Cultural* georganiseerd. Het was een bijeenkomst waar alle organisaties en instanties werkzaam op het gebied van cultuur aan hebben deelgenomen, teneinde een gezamenlijk advies, dat met alle culturele aspecten rekening houdt, te kunnen aanbieden. Het cultuurveld, dat aan deze "cumbre" deelnam, was unaniem van mening dat er op korte termijn een integraal cultuurbeleidsplan voor Aruba moest worden opgesteld. Als reden hiervoor werd onder andere door de "cumbre" naar voren gebracht dat de huidige gezagsstructuur erg onduidelijk is, dat er een duidelijke versnippering bij de uitvoering van taken bestaat en dat er geen coherent beleid bestaat tussen de relevante culturele instanties.

Naar aanleiding van het resultaat van het *Cumbre Cultural* heeft de Regering van Aruba in december 2004 mw. Ruby Eckmeyer aangetrokken, met als specifieke opdracht een Integraal Cultuurbeleid van Aruba op te stellen. In verband hiermee is de Commissie Cultuur ingesteld bij Ministeriële Beschikking van 9 december 2004, no. 5214.
Deze commissie heeft als taak het onderzoeken van de beste vorm voor het bereiken van beleidsdoelstellingen gericht op het integraal richting geven aan culturele werkzaamheden; het duidelijk structureren van culturele aangelegenheden; het opzetten van een professioneel cultuurbeleid; het evalueren en reorganiseren van bestaande culturele instanties en ter zake voorstellen te doen.

Op grond van genoemde Ministeriële Beschikking werd de Commissie Cultuur als volgt samengesteld;

- Tabaré M. Monzón, voorzitter;
- Byron G. Boekhoudt, beleidsmedewerker MACS, plv. voorzitter/secretaris;
- Ruby Figaroa-Eckmeyer, beleidsmedewerker MACS, lid;
- Gene M. Nahar, lid;
- Lucio R. Croes, lid;
- het Hoofd van het Instituto di Cultura Aruba of een door hem aan te wijzen medewerker, lid;
- de Directeur van de Directie Personeel en Organisatie (DPO) of een door hem aan te wijzen medewerker. lid;
- een door de Sindicato di Empleadonan Publico y Priva di Aruba (SEPPA) aan te wijzen vertegenwoordiger, lid.

De vertegenwoordigers namens de Instituto di Cultura Aruba waren dhr. Frank L. Croes, de Directeur van ICA, samen met mw. Maria C. Croes en dhr. Haime M. Angela.
Dhr. Siegfried E. Dumfries, beleidsmedewerker DPO, vertegenwoordigde de Directie Personeel en Organisatie. Mw. Vilma R. Theysen-Kock en dhr. Franciscus E. Kock vertegenwoordigden de SEPPA.

De commissie bood een stappenplan en een plan van aanpak, die op 15 februari 2005 door de Raad van Ministers werd goedgekeurd. Conform de goedgekeurde planmatige aanpak werden voor het kunnen opstellen van een Concept Integraal Cultuurbeleid, dat op de instemming van het Arubaanse cultuurveld kan rekenen, bijeenkomsten georganiseerd met de verschillende sectoren werkzaam op het gebied van cultuur. Deze hebben een zeer gewaardeerde en essentiële bijdrage geleverd. Het conceptplan is daarna voor commentaar publiekelijk aangeboden aan de verschillende culturele instanties en organisaties. Rekening houdend met de uit het veld ontvangen reacties is het definitieve plan opgezet.

Ik wil hierbij mededelen dat het conceptplan in het Nederlands is gepubliceerd om de enige reden, dat bij het schrijven van het conceptplan mijn Ministerie geconfronteerd werd met het feit dat veel woorden van het culturele vakjargon nog niet vertaald zijn in het Papiamento of nog niet gestandaardiseerd zijn. Een voorbeeld hiervan is het feit dat in het Papiamento het woord “maneho” zowel, beleid, management als beheer betekent. Het gebruik van het Papiamento zou met het opzoeken of beschrijven van woorden en terminologieën heel veel tijd in beslag nemen. Om deze reden is besloten, gezien het tijdschema waarmee gewerkt werd, om het concept in het Nederlands te schrijven. Het definitief Integraal Cultuurbeleidsplan zal in vier talen worden gepubliceerd namelijk het Papiamento, het Nederlands, het Engels en het Spaans.

Verder wil ik ook onder uw aandacht brengen dat de meeste voorstellen en voornemens die in dit Integraal Cultuurbeleid naar voren worden gebracht, in de praktijk al voor een groot gedeelte tot de werkzaamheden van de verschillende culturele en semi-culturele GO’s en NGO’s behoren. Met het opzetten van een Integraal Cultuurbeleid zullen alle werkzaamheden beter gestructureerd en structureel gecoördineerd kunnen worden.

Met voldoening kan ik thans een Integraal Cultuurbeleidsplan aan de Regering van Aruba, de bevolking van Aruba en aan het cultuurveld in het bijzonder aanbieden. Zonder de voornoemde, door mij hoogst gewaardeerde bijdrage van alle cultuursectoren, zou het opstellen van het bij deze aangeboden Integraal Cultuurbeleid niet mogelijk zijn geweest.

Dhr. Tai Foo Ramon Lee
De Minister van Arbeid, Cultuur en Sport

Voorwoord Voorzitter Commissie Cultuur

Bij het opstellen van het Integraal Cultuurbeleidsplan is door de Commissie Cultuur van het standpunt uitgegaan dat een toekomstige beleidsnota, wil zij efficiënt zijn en haar beoogde doel kunnen bereiken, te weten: het bereiken van een gedegen integraal cultuurbeleid voor Aruba, moet kunnen rekenen op de instemming van de Arubaanse culturele actoren. Teneinde het gewenste draagvlak mogelijk te kunnen maken, stelde de Commissie Cultuur de Raad van Ministers een planmatige aanpak voor, die door deze raad de 25ste februari 2005 werd goedgekeurd.

Mw. Ruby Figaroa-Eckmeyer, die zich als lid van de Commissie Cultuur belastte met de opstelling van het eerste concept-beleidsplan, volgde uiteraard stapsgewijs de planmatige aanpak, die in de vergadering van de Raad van Ministers van 25 februari 2005 werd goedgekeurd. Met deze aanpak als leidraad vond stapsgewijs het volgende plaats:

1. In december 2004 werden de meeste nota's die het Arubaanse cultuurgebied betreffen bestudeerd, alsmede andere relevante literatuur op het terrein van cultuur- en kunstbeleid;
2. In januari en februari 2005 vond een consultatiegesprek plaats met de alle GO's en NGO's, die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport vallen;
3. In februari en maart 2005 werden verschillende consultatiebijeenkomsten georganiseerd, waaraan de verschillende cultuur- en kunstsectoren deelnamen;
4. In februari en in april 2005 werd een regionale consultatiebijeenkomst bijgewoond in Dominica;
5. In maart en april 2005 werd aan de hand van het literatuur- en het veldonderzoek een eerste Conceptplan Integraal Cultuurbeleid opgesteld;
6. In mei 2005 is het in punt 5 genoemde conceptplan naar enkele specialisten uit het Arubaanse veld opgestuurd voor commentaar;
7. In de maand juni 2005 werd de concept-beleidsnota besproken met voornoemd cultureel veld en hierná werden tenslotte de reacties van dit veld in de concept-beleidsnota verwerkt.

   Uit het voorgaande blijkt een planmatige aanpak, gebaseerd op het intensief betrekken van het gehele Arubaanse cultuurveld en de op cultuurgebied relevante NGO's en GO's.

   Met groot genoegen heb ik de eer u namens de Commissie Cultuur bij deze het definitieve Integraal Cultuur Beleidsplan te kunnen aanbieden, dat – ingevolge een door de Commissie Cultuur gehouden enquête – kan rekenen op de instemming van het overgrote deel van het Arubaanse cultuurveld.

mr. Tabaré M. Monzón
Voorzitter Commissie Cultuur

INHOUD

6.2.2 Kunst: beeldende kunst, podiumkunst, literatuur en architectuur.

6.2.3 <u>Cultureel Erfgoed</u> **(materieel en immaterieel cultureel en natuurlijk erfgoed):** orale geschiedenis, gebruik der natuur, rituelen en festiviteiten, folklore, nationale feesten, volkskunst en kunstnijverheid (artesania) en taal.

6.2.4. Cultuur Educatie: cultuur- en kunsteducatie in het algemeen, cultuur- en kunsteducatie voor het cultuurveld, cultuur- en kunstonderzoek.

6.2.5 Cultuur, Media en ICT: cultuur en media, cultuur- en kunstprogramma's via media, cultuur- en kunstinformatie via ICT, cultuur- en kunstagenda.

6.2.6. Cultuur en Kunstuitwisseling: uitwisselingsprogramma's op internationaal, regionaal en koninkrijksniveau.

Inleiding

1. Waarom een Cultuurbeleidsplan ?

Met een cultuurbeleid beoogt de regering een bijdrage te leveren aan de culturele ontwikkeling van haar bevolking. In een cultuurbeleid wordt ook aangegeven wat de prioriteiten zijn in culturele aangelegenheden.

Het voorliggend plan “Integraal Cultuurbeleid Aruba” wil met een gericht cultuurbeleid een bijdrage leveren aan het behoud en de ontwikkeling van het culturele erfgoed van Aruba. Het plan bevat doelstellingen en richtlijnen. Niet alleen voor de regering, haar bevolking en het cultuurveld, maar ook voor alle andere instanties en organisaties die direct of indirect betrokken zijn bij culturele aangelegenheden.
Omdat cultuur nauw verweven is met alle beleidsectoren is gekozen voor een integraal cultuurbeleid. Daardoor wordt bereikt dat het cultuurbeleid binnen alle beleidsectoren voldoende aandacht en bescherming krijgt.

Het “Integraal Cultuurbeleid Aruba” streeft naar een structurele samenwerking tussen alle instanties en organisaties werkzaam op cultuurgebied. Volgens het plan kan deze samenwerking het best worden bereikt na een gedeeltelijke reorganisatie van de culturele instanties en organisaties die direct onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport vallen.

Voor de opzet van een integraal cultuurbeleid zijn de richtlijnen van de *World Report for Culture* “Our Creative Diversity” (1) van UNESCO *(United Nations Educational, Scientific, Cultural Organization)* aangehouden, samen met de richtlijnen van het “Caribbean Cultural Policy” (2), opgesteld door de *Caribbean Community* (CariCom). Naast deze twee documenten zijn verschillende cultuurbeleidnota’s van Nederland, Curaçao, Cuba, Jamaica, St. Lucia, Trinidad and Tobago en Canada bestudeerd.
Verder is in de oriëntatie-fase een groot aantal andere documenten geraadpleegd (zie de literatuurlijst aan het eind van het plan). Ook zijn vele gesprekken gevoerd met organisaties, instanties en personen die zich op Aruba met culturele zaken bezig houden (zie bijlage Nationale Consultatie bijeenkomsten).

Overigens is het de bedoeling om ook dit onderdeel van het beleidsplan over twee jaar te evalueren, aan de hand van een *Cumbre Nacional di Cultur*a en verschillende sectorconferenties.

2. Definitie Cultuur

De definitie van cultuur die UNESCO hanteert werd op 6 augustus 1982 tijdens *the World Conference on Cultural Policies* aangenomen en luidt als volgt:
"Culture, comprises the whole complex of distinctive spiritual, material, intellectual and emotional features that characterize a society or social group. It includes not only the arts and letters, but also modes of life, the fundamental rights of the human being, value systems, traditions and beliefs" (bron: Information Kit on the 1994 Decade Theme: Culture and Development by the World Decade Secretriat of UNESCO).

Dit betekent, dat cultuur in de ruimste zin kan worden gedefinieerd als een groep van specifieke materiële en immateriële, rationele en gevoelsmatige kenmerken die een maatschappij of sociale groepen karakteriseren.

Naast kunst omvat cultuur ook leefstijl, waarden en normen, tradities en opvattingen. De definitie van UNESCO zal in deze nota de basis vormen van alle uitgangspunten, voorstellen en plannen. Voor een beter begrip zal in deze nota op een aantal plaatsen desondanks een apart beleid worden behandeld voor enerzijds kunst en anderzijds cultuur. Eveneens zal op enkele plaatsen de combinatie "kunst en cultuur" worden gehanteerd.

Een andere definitie van cultuur die vaak wordt gebruikt, luidt als volgt: alles wat door menselijk handelen is gemaakt, oftewel alles behalve de "ongerepte" natuur.
(bron: De gids voor kunst/cultuureducatie. http://www.cultuurnetwerk.nl)

In een meer klassieke betekenis kan cultuur worden beschouwd als een geheel, dat -naast kunst- ook wetenschap, erfgoed, culturele industrie, massamedia en ICT omvat, voor zover ze gebruikt worden voor culturele doeleinden (bron: De gids voor kunst/cultuureducatie. http://www.cultuurnetwerk.nl).

Caricom hanteert als definitie voor cultuur "*the way of life of a people*", d.w.z. de manier van leven van een volk**.**

In meer algemene en populaire zin kan cultuur gedefinieerd worden als alles wat te maken heeft met onze wijze van leven, alles wat ontstaan is door menselijk handelen, zowel materieel als immaterieel. In deze nota wordt veel aandacht gegeven aan de eigen identiteit, gebaseerd op eigen cultuur. In het bijzonder is de nota gericht op culturele expressie, met alles wat daarmee verbonden is, geplaatst in de Arubaanse geschiedenis en Arubaanse situatie.

Het culturele beleidsterrein wordt in deze nota opgedeeld in een aantal beleidsectoren. De eerste beleidssector overkoepelt alle organisaties die als hoofdtaak hebben het beheren en het behouden van een collectie. De beide volgende sectoren omvatten de culturele expressies. De daarop volgende sectoren bevatten de relatie tussen cultuur en werkvormen en activiteiten.

Integraal Beleidsplan

1. Algemene uitgangspunten

Het in deze nota beschreven nationaal cultuurbeleid houdt zich voornamelijk bezig met de standaardrichtlijnen die daarvoor internationaal en regionaal zijn bepaald.
Deze richtlijnen zijn in het voorliggend plan gedeeltelijk aangepast aan de eigen lokale situatie. De algemene richtlijnen op nationaal niveau worden in een latere fase, als onderdeel van het totaalpakket, uitgewerkt in specifieke deelbeleidsnota's per sector.
Een integraal cultuurbeleid dient multidimensioneel en multi-disciplinair te worden opgezet. Om dit te bereiken moet rekening worden gehouden met vier oriëntatievelden (3), namelijk:

1. De financiële oriëntatie: de essentiële bijdrage van cultuur aan de economische ontwikkelingen in een land.
2. De sociale oriëntatie: de bijdrage van cultuur aan de sociale ontwikkelingen in een maatschappij.
3. De politieke oriëntatie: de rol van cultuur bij het nemen van (politieke) beslissingen in zowel interne als externe relaties.
4. De cognitieve en expressieve oriëntatie: de rol van cultuur in de vorming van fundamentele en persoonlijke waarden en normen binnen een maatschappij, die de identiteit, leefwijze en handelwijze van een groep mensen weerspiegelen.

Uitgaande van deze vier oriëntatievelden en hun onderlinge samenhang is samenwerking tussen de betrokken Ministeries een vereiste om een integraal cultuurbeleid te kunnen realiseren. Door samenwerking zal worden bijgedragen aan een duurzame algemene ontwikkeling van de Arubaanse bevolking, doordat cultuur mede is gericht op het ontwikkelen van het gevoel van eigenwaarde bij elke persoon, onder meer door culturele expressie. Cultuur is van belang voor alle oriëntatievelden, maar cultuur is vooral ook interessant als economische en politieke factor.

Bij de opstelling van het "Integraal Cultuurbeleid Aruba" is uitgegaan van de actuele situatie en de huidige culturele infrastructuur. Het is echter noodzakelijk de efficiëntie en effectiviteit van de werkzaamheden van alle bestaande organisaties te vergroten, gebaseerd op hun kerntaken. Uitgaande van deze benadering kan vastgesteld worden, dat de kerntaken van het Ministerie belast met cultuur gebaseerd moeten zijn op de bestuurlijke en beleidsmatige verantwoordelijkheid van de Regering.
In de toekomst zal de **Directie Cultuur** het hoogste orgaan op cultuurgebied zijn, dat belast wordt met het opzetten, coördineren, evalueren en implementeren van het integraal cultuurbeleid op Aruba (zie volgende pagina Organogram Directie Cultuur).

Naast de toekomstige Directie Cultuur zijn er enkele Gouvernementele Organisaties (GO's) en verschillende Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO's) werkzaam op cultuurgebied. Sommige NGO's krijgen voor het uitoefenen van hun culturele taken subsidie van het land Aruba. Daarnaast zijn er ook verschillende NGO's met een publieke en educatieve functie werkzaam op het gebied van cultuur, die geen subsidie van het Land Aruba krijgen.

In de toekomst moet vermeden worden dat verschillende organisaties en instanties dezelfde taken vervullen. Doelstelling is, dat organisaties die jarenlange ervaring hebben op een specifiek gebied, zowel GO's als NGO's, worden versterkt en in sommige gevallen worden erkend als een verlengstuk voor de uitoefening van de kerntaken van het land Aruba op cultuurgebied. Om de totale culturele activiteiten en werkzaamheden naar behoren te kunnen structureren en te coördineren zal bij de Afdeling Beleid van de Directie Cultuur, een Coördinator Culturele GO's en NGO's worden geplaatst. Het is de bedoeling dat deze sectie nauw samen gaat werken met de Directie Cultuur en de GO's en NGO's die onder het Ministerie belast met cultuur vallen.

Op dit moment is er geen of weinig gestructureerde onderlinge samenwerking tussen de verschillende actoren in het culturele veld. Het is de bedoeling die onderlinge samenwerking te organiseren c.q. te bevorderen. Uitgaande van de kerntaken per organisatie en door de culturele werkzaamheden te herstructureren, is het mogelijk om duidelijke samenwerkingsovereenkomsten op te stellen en af te sluiten tussen de verschillende actoren, waarbij het Ministerie belast met cultuur als hoogste orgaan wordt beschouwd.

Uitgangspunten Integraal Cultuurbeleid

Elk land heeft zijn eigen specifieke kenmerken, waarmee het zich identificeert: onderscheidt van andere landen.
De verzameling van die specifieke kenmerken waarmee een groep mensen zich identificeert (onderscheidt van anderen), vormt hun collectieve identiteit, bijvoorbeeld de Arubaanse Cultuur.
Aangezien cultuur dynamisch is, en daardoor onderhevig aan verandering, kan een cultuurbeleidsnota slechts de specifieke kenmerken aangeven, waarmee mensen zich op dit moment identificeren.

Een land zonder cultuurbeleid zal heel moeilijk zelfrespect, eigenwaarde, trots en zelfvertrouwen bij de eigen bevolking kunnen bevorderen. In een maatschappij zonder cultureel besef bestaat geen positieve algemene ontwikkeling, omdat het menselijk handelen ingebed is in en voortkomt uit de cultuur van de maatschappij waarvan hij/zij deel uitmaakt. Elk mens krijgt vanaf de geboorte tot aan zijn dood te maken met handelingen vanuit een culturele achtergrond.

Elke persoon heeft in het dagelijks leven te maken met cultuur en creativiteit. Alle ontwikkelingen van de mensheid zijn voortgekomen uit een goed en efficiënt gebruik van cultuur en creativiteit. Hoe meer creativiteit bijvoorbeeld een bedrijf heeft en hoe meer kennis en ervaring er is op cultuurgebied, des te beter zal dat bedrijf economisch voordeel uit investeringen kunnen halen. Ook om deze reden is het van belang dat een land er voor zorgt, dat haar bevolking een optimale educatie, vorming en participatie geniet op het terrein van cultuur en creativiteit. Cultuur en creativiteit zijn immers belangrijke aspecten bij het handelen van een mens, ongeacht de opleiding, het beroep en de status.

De informatie, doelstellingen en criteria die voor het vaststellen van de sectoren en prioriteiten in dit beleidsplan gehanteerd worden zijn voor een groot gedeelte aangedragen door het cultuurveld op Aruba tijdens de verschillende overlegbijeenkomsten die zijn georganiseerd gedurende de periode van januari t/m april 2005 (zie bijlage Nationale Consultatie bijeenkomsten).

3. Doelstellingen Integraal Cultuurbeleid

De hoofddoelstelling van een Integraal Cultuurbeleid is om de bewustwording en de culturele expressies van een bevolking te stimuleren en te bevorderen. Daarnaast is een cultuurbeleid bedoeld om richtlijnen te geven voor:

1. de bewustwording van de plaats die culturele expressies en culturele diversiteit innemen als essentiële elementen in de ontwikkeling van een land;
2. een plan, bestaande uit programma’s en strategieën, die uitgevoerd moeten worden om de doelstellingen te bereiken;
3. de randvoorwaarden om de deelname van de bevolking aan culturele activiteiten te bevorderen;
4. een plan om de culturele expressies, het culturele en natuurlijke erfgoed, de artistieke en intellectuele creativiteit, cultuureducatie en -vorming te kunnen stimuleren en bevorderen;
5. een samenwerking tussen de verschillende actoren die in het onderwijs, op sociaal niveau, toeristisch gebied, milieugebied, wetenschappelijk en juridisch niveau, direct of indirect betrokken zijn bij cultuur;
6. een samenwerking tussen de verschillende NGO’s die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie belast met cultuur vallen en/of subsidie krijgen van de Arubaanse regering ter bevordering van culturele en/of kunstzinnige activiteiten;
7. het regelen van de financiële bronnen die ter beschikking staan voor de implementatie van het integraal cultuurbeleid;
8. het leveren van een bijdrage voor een betere kwaliteit van leven op Aruba.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken geeft het cultuurbeleid aan wat de verantwoordelijkheden zijn van de verschillende actoren, te weten: het cultuurveld, zoals kunstenaars, *artesano's* * (volkskunstenaars), artiesten, carnavallisten, etcetera en culturele instanties en organisaties, zoals de Directie Cultuur, de Nationale Bibliotheek, het Nationaal Archief, de musea, de fondsen, etcetera.

* Omdat kunstnijverheid op Aruba geen traditie kent als volkskunst, waarbij een bepaald ambacht van generatie op generatie wordt doorgegeven, wordt in deze nota het woord “artesanos” gebruikt voor het aanduiden van mensen die zich bezig houden met kunstnijverheid.

3. Missie Integraal Cultuurbeleid

De missie van een nationaal integraal cultuurbeleid voor Aruba is om de werkzaamheden op cultuurgebied op een professioneel niveau te structureren, opdat culturele aangelegenheden op een verantwoorde en efficiënte manier door de regering van Aruba en door de bevolking in het algemeen kunnen worden gedragen.*

* Om elk misverstand te vermijden moet hierbij worden vermeld, dat de bovengenoemde missie voor het cultuurbeleid een vertaling is van de algemene missie van het overheidsbeleid. Datzelfde geldt –mutatis mutandis- ook voor de hierna verwoorde visie.

4. Visie Integraal Cultuurbeleid

Een integraal cultuurbeleid tracht de bestaande cultuurelementen zodanig te beïnvloeden, dat de Arubaanse bevolking zich meer bewust wordt van de eigen identiteit en om zelfrespect, eigenwaarde, trots en zelfvertrouwen te vergroten. Daarnaast worden nieuwe onderdelen ontwikkeld, die tevens als middel kunnen worden gebruikt om de saamhorigheid onder de bevolking te stimuleren. Deze collectieve identiteit vormt de basis van een natie *(nation building).*

5. De Arubaanse identiteit

De identiteit van een groep mensen wordt, naast een aantal universele kenmerken, gekenmerkt door een aantal specifieke eigenschappen die juist die groep uniek maken. De Arubaanse identiteit is een unieke collectieve identiteit. Door middel van eigen culturele, educatieve en sociale systemen, is een Arubaanse maatschappij (4) tot stand gekomen. De specifieke kenmerken van de identiteit van een groep worden door de individuen onderkend als een collectief bewustzijn ten opzichte van een zelfbewustzijn. Het is een interpretatie die elke persoon uit de groep geeft aan zijn eigen identiteit, maar ook een interpretatie die anderen geven aan een bepaalde identiteit van die groep. Onderkend moet worden, dat niet ieder lid van de groep voldoet aan alle kenmerken die aan die groep worden toegeschreven/toegekend. Het gaat, zoals in dit geval om <u>de Arubanen</u>, om het algemene beeld dat ontstaat bij de toepasselijkheid van het merendeel van de kenmerken.

Uitgaande van de universele kenmerken die zijn beschreven in de *Regional Cultural Policy of the Caribbean Community* (Caricom), in combinatie met enkele algemene interpretaties van de Arubaanse identiteit, kan gesteld worden dat in het algemeen een Arubaan iemand is, die zich herkent in een of meer van de volgende karakteristieken:

1. zichzelf verantwoordelijk houdt voor zijn eigen ontwikkeling;
2. verantwoordelijkheid draagt en vastberaden is om een bijdrage te leveren aan de nationale ontwikkeling in het algemeen;
3. de eigenschappen van zijn/haar maatschappij begrijpt;
4. in grote lijnen de geschiedenis en cultuur van Aruba kent en zichzelf daarin herkent als Arubaan;

5. in principe vier talen kent en spreekt, te weten: 1. de inheemse en officiële taal, het Papiamento, 2. de andere officiële taal van Aruba, het Nederlands, 3. het Engels en 4. het Spaans, en respect heeft voor het Caribisch Engels, de additionele taal van een specifieke bevolkingsgroep te San Nicolas;
6. zijn/haar plaats herkent in de culturele diversiteit van de hedendaagse Arubaanse maatschappij en daardoor in staat is in de samenleving tolerantie, respect voor anderen en vrede te bevorderen;
7. open staat voor het ervaren van kunst en cultuur in het algemeen;
8. respect heeft voor zijn/haar natuurlijke omgeving en milieu.

Ter verduidelijking: de bovengenoemde kenmerken zijn gebaseerd op de kenmerken voor een Caribisch mens zoals beschreven in het *Regional Cultural Policy* van CARICOM en vertaald naar de Arubaanse omstandigheden.

Na het opstellen van het concept-cultuurbeleidsplan is een presentatie gegeven aan een grote groep mensen (ongeveer tweehonderd) die representatief zijn voor de Arubaanse bevolking en er zijn in totaal 250 kopieën van het conceptplan uitgedeeld.
De reacties op de hierboven vermelde opsomming van kenmerken waren in het algemeen positief. Bij geen enkele presentatie, noch in de adviezen en commentaren die schriftelijk zijn ontvangen, is de hierboven vermelde opsomming een punt van discussie geweest. Integendeel: er kan gesteld worden dat, gezien de meerderheid van de reacties, het cultuurveld in het algemeen deze kenmerken als uitgangspunten heeft geaccepteerd.

Overigens is het de bedoeling om ook dit onderdeel van het beleidsplan over twee jaar te evalueren, aan de hand van een *Cumbre Nacional di Cultura* (Nationale Culturele Conferentie) en verschillende sectorconferenties. Alsdan kan een–statistisch bepaalde-opsomming van kenmerken worden opgesteld.

6. Kader Integraal Cultuurbeleid

6.1. De beleidssectoren

De sectoren die in het Integraal Cultuurbeleid van Aruba worden onderscheiden, zijn afgeleid van de richtlijnen van UNESCO en de richtlijnen aangegeven door Caricom. De invulling van de sectoren, zoals aangegeven door Caricom, is aangepast aan de culturele situatie op Aruba.

De sectoren (5) waaraan de regering van Aruba speciale aandacht zal schenken, en waarin de belangrijkste activiteiten ontwikkeld zullen worden, zijn de sectoren op het gebied van:

1. **Cultuurbeheer en –behoud** (inclusief beheer en behoud van het natuurlijk erfgoed): musea, monumenten, natuurlijke plaatsen, bibliotheek, archief en archeologie.

2. **Kunst:** beeldende kunst, podiumkunst, literatuur en architectuur.

3. **Cultureel erfgoed (cultureel en natuurlijk erfgoed in zowel immateriële als materiële zin):** orale geschiedenis en expressie, kennis en praktijk van het gebruik der natuur, folklore (inclusief traditie en feesten), nationale feesten, rituelen en festiviteiten, volkskunst (artesania) en taal.

4. **Cultuureducatie:** cultuur- en kunsteducatie in het algemeen, cultuur- en kunsteducatie voor het cultuurveld, cultuur- en kunstonderzoek.

5. **Cultuur, media en ICT:** cultuur- en kunstprogramma's voor radio en tv, cultuur en kunstrubrieken, cultuur- en kunstagenda, verspreiding van cultuur- en kunstinformatie via media, ICT en drukmateriaal.

6. **Cultuur- en kunstuitwisseling:** uitwisselingsprogramma's op koninkrijksniveau, regionaal en internationaal niveau.

7. **Cultuurzorg:** subsidieregelingen, juridische verordeningen (d.t.kv. Bureau Intellectuele Eigendom en Directie Wetgeving en Juridische Zaken), Raad van Cultuur, Cultuur en Kunst Platforms.

8. **Cultuur en economische ontwikkelingen:** cultuurtoerisme, *edu-tainment (education and entertainment),* cultuurindustrie.

9. **Culturele diversiteit:** culturele expressies van etnische groepen; respect, erkenning en tolerantie van andere cultuuruitingen.

6.2. Beleidsrichtlijnen per sector

6.2.1 Cultuurbeheer en –behoud

(Inclusief beheer en behoud van het natuurlijk erfgoed): 1. musea, 2. monumenten en 3. natuurlijke plaatsen, 4. bibliotheek, 5. archief* en 6. archeologie.

Beleidsdoelstellingen:

- *het ondersteunen en faciliteren van de werkzaamheden ter bevordering van het cultuurbeheer en –behoud en het natuurbeheer en -behoud op Aruba;*
- *het toegankelijk maken van de collecties in beheer bij de verschillende instanties op Aruba;*
- *het toegankelijk maken van de informatie over de collecties.*
- *het opzetten van een museum-, monumenten- en archeologisch beleid op korte termijn**.*

* Archief valt niet onder de verantwoordelijkheid van het MACS. Om deze reden is in dit plan geen archiefbeleid opgenomen.

** Korte termijn < 2 jaar, Middellange termijn 2-5 jaar en Lange termijn 5-10 jaar

6211 Musea

6211-1 Beleidsterrein Musea

De definitie die de International Council of Museums (ICOM) hanteert voor een museum is: *"A museum is a non-profit making, permanent institution in the service of society and of its development, and open to the public, which acquires, conserves, researches, communicates and exhibits, for purposes of study, education and enjoyment, material evidence of people and their environment."*

De ICOM werkt samen met alle organisaties die cultureel en natuurlijk erfgoed beheren, waarbij sprake is van een collectie.

Onder "collectie" wordt verstaan: objecten (materieel erfgoed) en hun relevante informatie (immaterieel erfgoed). Tot het materieel erfgoed worden ook levende organismen, zoals planten en dieren, gerekend. In dit beleidsplan wordt de definitie van de ICOM voor musea gehanteerd.

6211-1-i Musea gefinancierd door de Regering

Momenteel worden drie musea door de Regering van Aruba gesubsidieerd. Het zijn het Historisch Museum, het Numismatisch Museum en het Archeologisch Museum.

Om de museale aangelegenheden beter en efficiënter te kunnen behandelen zullen deze drie musea in een Platform* Nationale Musea worden ondergebracht. Het platform zal fungeren als het aanspreekpunt van deze drie musea door en voor de Regering.

Het toekomstige hoofd van de Afdeling Beleid, in samenwerking met de sectie Coördinatie Culturele GO's en NGO's moet, in samenwerking met de Directie Cultuur en samen met de bovengenoemde musea, de taken, richtlijnen en werkprocedures van het Platform Nationale Musea en van de musea vaststellen. Verder zal met de musea een businessplan opgesteld moeten worden om meer bedrijfsmatig te gaan werken en zodoende via eigen activiteiten meer inkomsten te genereren.Vastgesteld moet worden

welke invloed de eigen inkomsten van musea hebben op de subsidieovereenkomsten tussen de Regering en de musea.

6211-1-ii **Musea zonder structureel subsidie**
Naast de eerder genoemde musea die gefinancierd worden door de Regering, zijn er ook musea die geen structurele financiële bijdrage krijgen van de Regering. Deze zogenaamde particuliere musea dragen ook bij aan de bescherming van het cultureel erfgoed en aan de educatieve rol die musea vervullen. Er wordt gestreefd naar een netwerk waarin alle musea met elkaar samenwerken. Een museumvereniging (zie hierna) zal de belangen van alle musea moeten behartigen.

==

* In deze nota wordt voor een aantal sectoren een "platform" voorgesteld.
Een "platform" is een organisatie die opkomt voor de belangen van een bepaalde groep mensen en/of organisaties. Een platform houdt zich onder andere bezig met het formuleren van voorstellen ten behoeve van de specifieke groep die de organisatie vertegenwoordigt.
Voor elk specifiek platform zullen de taken, de verantwoording, de structuur en de richtlijnen verder uitgewerkt moeten worden.

6211-2 **Museumvereniging**

6211-2-i ***Nationale Museum Vereniging***
Er zal op korte termijn een studiedag georganiseerd worden, waarop de musea, samen met een terzake kundige specialist, aan de statuten, richtlijnen, werkprocedures en de structuur voor de Nationale Museum Vereniging van Aruba werken (6). Het is belangrijk om er rekening mee te houden dat ook niet-musea in aanmerking kunnen komen om lid te worden van de museumvereniging, zoals bijvoorbeeld het *Parke Nacional Arikok,* het Struisvogelpark en een dierentuin, omdat volgens de definitie van de ICOM deze organisaties werkzaam zijn met cultureel en natuurlijk erfgoed.
Bibliotheken en Archieven zullen niet aangesloten kunnen worden bij de museum-vereniging, omdat deze organisaties hun eigen specialistische internationale verenigingen hebben.

6211-2-ii ***Museum Association of the Caribbean (MAC)***
In het Caribisch gebied is de MAC het orgaan dat, binnen de ICOM, de belangen van de musea in de landen van het Caribisch gebied behartigt. De huidige voorzitter van de ICOM is de ex-voorzitter van de MAC, afkomstig uit Barbados. Er zal op korte termijn een studiedag georganiseerd worden, waarbij de voorzitter van de ICOM uitgenodigd zal worden om informatie te verstrekken, zowel over de MAC als over de ICOM. Eventueel kan ook de huidige voorzitter van de MAC voor deze bijeenkomst uitgenodigd worden, om de mogelijkheid te bestuderen voor een bredere deelname van de musea op Aruba aan de MAC. Op Aruba is tot 2005 alleen het Archeologisch Museum Aruba lid van de MAC.

6211-2-iii ***International Council of Museums (ICOM)***
De ICOM is een suborganisatie van UNESCO. Het hoofdkantoor van de ICOM is in het hoofdkantoor van UNESCO te Parijs gevestigd. Momenteel kan de Nationale Museum Vereniging van Aruba geen lid worden van de ICOM, omdat Aruba, als onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden, een van de (7) niet-geassocieerde lidstaten van UNESCO is. Het gevolg hiervan is, dat de musea op Aruba op dit moment zich alleen individueel kunnen inschrijven bij de ICOM en als dusdanig alleen als toehoorders

kunnen functioneren bij ICOM-conferenties. Om actief te kunnen deelnemen aan de ICOM zouden de musea op Aruba via de Nederlandse ICOM-Commissie kunnen worden ingeschreven. Met de ICOM zou ook contact kunnen worden opgenomen om te bezien of de Nationale Museum Vereniging van Aruba toch volwaardig lid zou kunnen worden. Vermeld moet nog worden, dat de ICOM standaardrichtlijnen heeft voor organisaties die in aanmerking willen komen voor de erkenning als museum.

6211-3 **18 mei, Internationale Museumdag**

De Nationale Museum Vereniging zou, samen met de Directie Cultuur, op 18 mei, **Internationale Museumdag,** nationale museum-activiteiten kunnen coördineren

Actiepunten op korte termijn

- het creëren van een Platform Nationale Musea voor de Museo Arqueologico Arubano, Museo Historico en Museo Numismatico.
- het opzetten van de Nationale Museum Vereniging Aruba
- het opzetten van een programma voor 18 mei, Internationale Museumdag.

Actiepunten op middellange termijn

- het regelen van het lidmaatschap MAC en ICOM.

6212 Monumenten

6212-1 **Beleidsterrein Monumenten**

“Onder monumenten wordt verstaan goederen welke tenminste vijftig jaar oud zijn en die van algemeen belang worden geacht wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap, de geschiedenis van het Land of hun volkenkundige waarde.
Stads- en dorpsgezichten zijn groepen onroerende goederen, waaronder ook begrepen bomen, wegen, straten en pleinen, die met een of meer tot de groep behorende monumenten een beeld vormen, dat van algemeen belang is wegens de schoonheid of het karakter van het geheel.” (bron: afkondigingsblad van Aruba 1991 no. GT46)
Voor (archeologische) monumenten en stads- of dorpsgezichten wordt veelal de verzamelnaam “sites’ gebruikt. (Bron: Monumentenwet 1988 van Nederland; dezelfde uitgangspunten worden ook op Aruba en in de Nederlandse Antillen gehanteerd).
De bescherming van monumenten en de “natuur als monument” (bomen van 50 jaar en ouder) vergt een grote inspanning van de hele samenleving. Het weinige dat er nog over is aan kunsthistorisch waardevolle gebouwen, monumenten en natuur kan alleen behouden worden door alle krachten te bundelen en door daarvoor voldoende middelen vrij te maken.

6212-2 **Partnership op monumentengebied**

De werkzaamheden op monumentengebied worden op Aruba verricht door drie instanties:

1. Monumentenraad Aruba (adviserend)
2. Monumentenbureau (technisch)
3. Monumentenfonds (financieel)

Het voorstel is om het secretariaat van het Monumentenfonds te laten samensmelten met het secretariaat van het Monumentenbureau. Het Monumentenbureau zal uitgebreid moeten worden met een afdeling financiële administratie. De functie van hoofd van deze afdeling zal in de plaats komen van de huidige functie van directeur van het Monumentenfonds. Deze afdeling beheert de financiële middelen van de Stichting Monumentenfonds die, op naam van de Stichting Monumentenfonds, op een aparte bankrekening staan. Op deze manier blijven de gelden van de Stichting Monumentenfonds voor het fonds beschikbaar en maken geen deel uit van de financiën van het Land. Bovengenoemde fusie werkt tevens kostenbesparend, omdat in deze structuur één organisatie gebruikt wordt voor zowel het secretariaat van het Monumentenbureau, als het Monumentenfonds en de Monumentenraad (8).

6212-3 **Wetgeving Monumenten**

Het Monumentenbureau is bezig met het opzetten van een monumentenbeleid. Als dit beleid geformuleerd is, kan het opgenomen worden als deelbeleid van het "Integraal Cultuurbeleid Aruba".
Aruba beschikt over wetgeving op monumentengebied (AB 1991 no. GT 46, AB 1997 no. 15 en AB 2000 no. 25). Echter, deze wetgeving blijkt in de praktijk moeilijk toepasbaar. Om deze reden is er in 1998 een concept-wetsvoorstel ingediend bij de Directie Wetgeving en Juridische Zaken voor de nodige wijzigingen van en aanvullingen op de bestaande wetten. Inmiddels zijn er nieuwe internationale verdragen getekend, waardoor het concept van 1998 aangepast moet worden.

In samenwerking met de toekomstige Directie Cultuur zal een jurist, samen met het Monumentenbureau, moeten gaan werken aan de bovengenoemde aanpassing. De aangepaste wet kan vervolgens door tussenkomst van de Raad van Advies ter vaststelling aan de Staten worden aangeboden. De aanpassing en vaststelling zijn op korte termijn nodig, omdat -door het gebrek aan efficiënte monumentenwetten- veel monumenten in Aruba verloren zijn gegaan.

6212-4 **Buffercriteria**

Naast het uitbreiden van de bestaande Monumentenlijst zal in de toekomst ook naar een vorm van bescherming gezocht moeten worden voor monumenten die niet op de Monumentenlijst staan. Er bestaat een groot aantal gebouwen die meer dan 50 jaar oud zijn, maar die niet op de Monumentenlijst voorkomen (9). Deze gebouwen hebben toch een grote historische en culturele waarde en dienen beschermd te worden tegen vernieling of aantasting. Overigens hoeven met name gebouwen niet perse meer dan 50 jaar oud te zijn om van cultuurhistorisch belang te zijn, als er rekening mee wordt gehouden dat het Caribisch gebied geen lange bouwtraditie heeft zoals in Europa en andere werelddelen.
De bouwkunst op Aruba is nog jong en ook "jonge monumenten" zijn bepalend voor de Arubaanse bouwkunst en het algemene aanzicht van Aruba. Om deze reden zal een lijst voor monumenten die in de zogenaamde "bufferperiodes" vallen worden opgesteld.
Er zal bijvoorbeeld ook aandacht geschonken moeten worden aan gebouwen uit de periode direct na de komst van de olie-industrie op Aruba (10). In die tijd kwam de industrialisatie op gang en daardoor toepassing in de bouw van materialen die gebruikt werden in de olie-industrie.
Zo staat in Koyari-Noord nog een huis gebouwd van benzineblikken.
Om de voornoemde gebouwen die in de zogenaamde bufferzones en/of bufferperiodes vallen te kunnen beschermen, zal een lijst van de zogeheten beschermde stads- en dorpsgezichten opgesteld moeten worden. Tot nu toe is het Monumentenbureau nog niet

in de gelegenheid geweest om waardevolle stads- en dorpsgezichten te inventariseren en te selecteren. De noodzakelijke criteria voor bufferzones en/of bufferperiodes zullen door de Welstandscommissie en het Monumentenbureau gezamenlijk opgesteld kunnen worden.

Andere mogelijkheden voor het bieden van bescherming aan historische gebouwen zonder monumentale status is het opstellen van waarderingskaarten, beeldkwaliteits-plannen en cultuurhistorische effectrapportages.

Naar aanleiding van de evaluatie- en beoordelingsprocedures die nu al, afgeleid van algemene internationale standaards, door het Monumentenbureau worden gehanteerd, zal in de toekomst lokaal een waardevaststelling van monumenten moeten plaatsvinden. De waardevaststelling van monumenten gebeurt op dit moment door kunsthistorici uit Nederland, gespecialiseerd in architectuur. Deze werkzaamheden zullen op middellange termijn zelfstandig door het Monumentenbureau moeten worden uitgevoerd.

6212-5 **18 April, Internationale Dag voor Monumenten en "Sites"**,
Monumentenbureau, Monumentenfonds en Monumentenraad zouden in samenwerking met de Directie Cultuur activiteiten kunnen opzetten voor 18 april, ***International Day for Monuments and Sites***, een internationale dag op verzoek van de *International Council on Monuments and Sites (ICOMOS).*

Er zou een "Open Monumentendag" kunnen worden gehouden, waarop, in samenwerking met de eigenaars, bepaalde monumenten een hele dag voor het publiek worden opengesteld. Dit is een succesvol evenement in vele landen, ook op Curaçao en in Nederland.

Actiepunten op korte termijn

- het fysiek onderbrengen van het secretariaat van de Stichting Monumentenfonds bij het Monumentenbureau.
- het creëren van een netwerk op monumentengebied.
- het ontwikkelen van criteria ter bescherming van gebouwen die niet op de monumentenlijst staan, maar desondanks bescherming verdienen.
- het opzetten van een programma voor 18 april, Internationale Dag voor Monumenten en "Sites".
- Nauwe samenwerking met de NAAM

Actiepunten op middellange termijn

- het regelen van het lidmaatschap bij ICOMOS (International Council on Monuments and Sites) voor Aruba.
- het voorbereiden en uitwerken van aangepaste wetgeving.
- het onderzoeken van de mogelijkheden voor het aanvragen van subsidie in Nederland en elders voor het restaureren van monumenten.

6213 Natuurlijk erfgoed *(Natural Sites)*

6213-1 **Beleidsterrein natuurlijk erfgoed**

Onder natuurlijk erfgoed (“natural sites”) (11) worden alle natuurlijke plaatsen en/of panorama’s begrepen, zowel op het land als onderwater, die van belang zijn door hun schoonheid, de wetenschappelijke en/of hun cultuurhistorische betekenis.
Om aan het Arubaanse natuurlijk erfgoed meer bekendheid te geven zal een informatieprogramma moeten worden opgezet.

6213-2 **Parke Nacional Arikok**

In september 2003 is de stichting *Fundacion Parke Nacional Arikok* (FPNA) opgericht. In mei 2004 heeft deze stichting in een landsbesluit het mandaat gekregen om het *Parke Nacional Arikok* (het Nationale Park Arikok) te beheren. De stichting valt als overheidsstichting onder de subsidieregeling van de Regering van Aruba en is op 1 januari 2005 officieel gestart.

De hoofdtaken van FPNA zijn beheer, behoud en bescherming van de aanwezige flora en fauna, het landschap, de ecologische habitat en het cultureel-historisch erfgoed. Om deze taken goed te kunnen uitvoeren dient de bescherming in milieuwetten vastgelegd te worden.
Ook zal er rond het park een planologische bufferzone moeten worden gecreëerd waarbinnen voor het park bedreigende activiteiten geweerd kunnen worden.
Een bezoek aan het park door leerlingen van de scholen zal deel uit moeten maken van het onderwijspakket.

Met gelden van de Europese Unie zullen in het jaar 2006 een bezoekerscentrum en een administratiekantoor worden gebouwd. Ook zullen de voornaamste wegen worden gerenoveerd. Voor deze projecten is reeds een overeenkomst getekend tussen de Europese Unie en het Land Aruba. Het is van belang dat deze plannen voortgezet kunnen worden. Voor de uitvoering van de plannen is het nodig, dat de stichting voldoende (gespecialiseerde) menskracht in dienst kan nemen om de toekomstige taken uit te kunnen voeren.

Het is bekend, dat de werknemers van het park gedurende een te lange tijd in een “conflict”-situatie hebben gewerkt. Gelet op het grote aantal medewerkers dat binnen de FPNA werkzaam is, dient een personeelsfunctionaris in dienst te worden genomen, die ook belast wordt met het bevorderen van de communicatieve vaardigheden en communicatielijnen binnen de organisatie.
De gevaarlijke situatie waarin de *parkrangers* dagelijks moeten werken moet niet onderschat worden. De FPNA heeft, om de veiligheid binnen het park te vergroten, geïnvesteerd in de vergroting van de kennis van de veldmedewerkers of *parkrangers*, onder andere door het geven van workshops op het gebied van fauna, flora en geologie en EHBO. Ook is het van belang, dat er op korte termijn richtlijnen worden vastgesteld hoe te handelen bij een ongeluk of ongeval van de *parkrangers*. De medewerkers van de FPNA zijn weliswaar tegen ziekte verzekerd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB), maar er moeten ook regelingen komen voor *parkrangers* die tijdens het werk arbeidsongeschikt worden, bijvoorbeeld door de beet van een giftig dier of door een criminele aanval.
Er is een goede samenwerking tussen de *parkrangers* en de politie en de Marinierskazerne. Eventuele ongeregeldheden worden direct gemeld bij de bevoegde

autoriteiten. Toch is het nodig voor de dagelijkse controle van de baaien in het park samenwerking met de Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba en de *Warda nos Costa Aruba* in overweging te nemen. De *parkrangers* zijn namelijk niet bevoegd om op te treden bij overtredingen en voordat een bevoegde instantie op de hoogte is gesteld, is het kwaad al geschied.

6213-3 **Natuurlijke plaatsen *(Natural sites)***

Ook andere natuurlijke plaatsen, zoals de *Bubali Plas, de omgeving van de voormalige Natural Bridge, Ayo* en *Casibari,* moeten worden beschermd (proper management of environment planning) en cultuur-toeristisch worden ontwikkeld. Ook de onderwaterwereld dient als cultureel erfgoed te worden beschouwd, aangeduid en beschermd, zoals het toekomstige onderwaterpark rondom het eiland van Aruba.

Samen met *Fundacion Arubano pa Naturaleza y Parke (*FANAPA*)*, een ecologiegroep die zich ook bezighoudt met het culturele aspect van ons natuurlijke erfgoed, en organisaties werkzaam op het gebied van natuurbehoud, zoals de Stimaruba, Tortuga Aruba en anderen, zal een actieplan opgezet moeten worden ter bescherming van ons natuurlijke erfgoed. Ook zal het creëren van groengebieden, landscaping en het gebruik van kunstwerken op openbare plaatsen c.q. in combinatie met de natuur gestimuleerd moeten worden. De FPNA heeft, samen met lokale NGO's en andere natuurparken in het Koninkrijk, zoals de *Dutch Caribbean Nature Alliance* (DCNA), lopende en geplande projecten op natuurgebied.
Een van deze projecten (uitgevoerd door de FPNA) is het boa-project ter bestrijding van uitgezette en verwilderde ontsnapte boa's op Aruba.

Er zullen wettelijke regelingen moeten komen ter bescherming van monumentale bomen en ter voorkoming van kaalslag van bomen die beeldbepalend zijn door hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap, de geschiedenis van het Land of hun natuurkundige waarde.

6213-4 **22 Maart, International Earth Day**

Op 22 maart wordt de **Internationale Dag van de Aarde** gevierd. In 1969 heeft John Mc Connel, tijdens de Nationale UNESCO Conferentie in de Verenigde Staten, een voorstel gedaan om jaarlijks een "Earth Day" te vieren. Sindsdien wordt 22 maart, de geboortedatum van Mc Connel, door de Verenigde Naties (United Nations) als *Earth Day* herdacht door het rinkelen van de bel van de vrede (*the United Nations Peace Bell*).
Het is een oproep aan de mensheid om de schoonheid van de aarde te erkennen en te respecteren en een pleidooi om de balans tussen de aanwezigheid van dieren op het land, vissen in de zee, vogels in de lucht, de mensheid, water, lucht en land te bewaken. Het meest belangrijk is, dat er altijd een bewustzijn moet zijn, dat het handelen van de mens een verstoring kan veroorzaken van deze waardevolle balans.
Volledigheidshalve wordt hierbij vermeld, dat de "Earth Day" die op 22 april in de Verenigde Staten wordt gevierd niet de *International Earth Day* is die door de Verenigde Naties wordt erkend op 22 maart.

Actiepunten op korte termijn

- schoolbezoek aan het FPNA als "pilot project"in het onderwijscurriculum opnemen, ter voorbereiding van definitieve opname in het onderwijspakket.
- het realiseren van het bezoekerscentrum te *Parke Nacional Arikok.*
- het opstellen van een programma voor 22 maart, *International Earth Day*.

- het opstellen van een programma voor het geven van informatie over het Arubaanse natuurlijke erfgoed.
- verbeteren rechtspositie *parkrangers.*

Actiepunten op middellange termijn

- officiële scholing voor veldmedewerkers.
- de flora, fauna en geologie van Aruba opnemen in het onderwijscurriculum.
- het voorbereiden en uitwerken van milieuwetten ter bescherming van de flora en fauna.
- het instellen van bufferzones rond het park.

6214 Bibliotheek

6214-1 Cultuurhistorische collectie

De *Biblioteca Nacional* is een organisatie die zeer actief is op cultuurgebied. De bibliotheek heeft een collectie van boeken, documenten en audiovisueel materiaal op cultuurgebied, waarbij de collectie van de afdeling *Arubiana-Caribiana* in het bijzonder vermeld dient te worden.
De bibliotheek organiseert regelmatig allerlei activiteiten op cultuurgebied.

6214-2 September "Luna di Cultura"

Een van de belangrijkste evenementen is de "Luna di Cultura", die de bibliotheek al sinds 1985 organiseert. De Directie Cultuur zal, in samenwerking met de bibliotheek, de maand september jaarlijks aanmerken als de maand van cultuur op Aruba. De "Luna di Cultura" is thematisch gebonden. De "Luna di Cultura" kan dan ook gecombineerd worden met de **Internationale Dag voor Alfabetisme *(the International Literacy Day)*** op 8 september, met de **Internationale Dag voor Vrede *(the International Day of Peace)*** op 21 september en de **Wereld Maritieme Dag *(the World Maritime Day)*** in de laatste week van september. Gedurende de laatste week van september kan aandacht besteed worden aan de culturele uitingen die te maken hebben met het leven in zee, zoals visgerechten, tradities van vissers, taalgebruik, specifieke woorden van vissers, etcetera.

6214-3 Culturele databank en cultuuragenda

De *Biblioteca Nacional* heeft, met subsidie van de *Union di Organisacionnan* Arubano (UNOCA), een databank opgezet voor het verstrekken van informatie over culturele organisaties en activiteiten. De Directie Cultuur kan dit overnemen en combineren met een op te zetten cultuuragenda.
Bij de Directie Cultuur kan dan, samen met de *Biblioteca Nacional,* een medewerker belast worden met het bijhouden en aanvullen van de informatie voor de databank en de cultuuragenda. De databank en de cultuuragenda moeten gelinked worden met de web-site van de Directie Cultuur.

6214-4 Mediatheek

De mediatheek van de *Biblioteca Nacional* verleent ook diensten aan andere, zowel gouvernementele als niet gouvernementele, culturele organisaties. Deze afdeling van de bibliotheek is onderbezet en heeft behoefte aan ondersteuning, zowel op personeel als infrastructureel gebied. De apparatuur die door een mediadienst wordt gebruikt is zeer

gevoelig. Om deze reden heeft de bibliotheek als beleid, dat deze apparatuur, ook bij bruikleen, alleen door een medewerker van de afdeling mediatheek gebruikt mag worden. De mediatheek heeft een eigen ruimte ter beschikking en heeft twee medewerkers in dienst. Deze afdeling kan versterkt worden door een of twee medewerkers van de Directie Cultuur, die, in samenwerking met de mediatheek, belast kunnen worden met het maken van documentatiemateriaal op cultuurgebied. Een gedeelte van de infrastructurele kosten kan gedragen worden door het Ministerie van Cultuur; het beheer door de bibliotheek. Door de apparatuur bij de *Biblioteca Nacional* te plaatsen valt die onder de veiligheidsdienst van de bibliotheek. Er zal wel een duidelijke werkovereenkomst en verantwoordelijkheidsverdeling vastgesteld moeten worden tussen de *Biblioteca Nacional* en de Directie Cultuur.

6214-5 **23 april, Wereld Boek- en Auteursrechtendag**

Op 23 april wordt op verzoek van UNESCO de **Wereld Boek- en Auteursrechtendag (*World Book and Copyright Day*)** gevierd. Voor deze dag kan in samenwerking met het Bureau Intellectuele Eigendom een programma worden opgesteld.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Directie Cultuur en de Nationale Bibliotheek van Aruba voor het beheer en onderhoud van de culturele agenda en databank.
- het door de Directie Cultuur en de Nationale Bibliotheek samen opzetten van een programma voor het vieren van de “Luna di Cultura” in de maand september, met bijzondere aandacht voor:
  - de Internationale Dag voor Alfabetisme *(the International Literacy Day)* op 8 september,
  - de Internationale Dag voor Vrede *(the International Day of Peace)* op 21 september,
  - de Wereld Maritieme Dag *(the World Maritime Day)* in de laatste week van september.
- het door de Nationale Bibliotheek en Bureau Intellectuele Eigendom gezamenlijk opzetten van een programma voor het vieren van Wereld Boek- en Auteurs-rechtendag op 23 april.

Actiepunten op middellange termijn

- het ontwikkelen van een onderzoeks- en documentatiebeleid, samen met de Nationale Bibliotheek van Aruba, de Nationale UNESCO Commissie, het Nationaal Archief, de Universiteit van Aruba en de Directie Onderwijs c.q. de ontwikkelgroep Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV-ontwikkelgroep).
- Het opzetten van een audiovisueel centrum, in samenwerking met de mediatheek van de Nationale Bibliotheek.

6215 Archief

Samen met het Nationaal Archief kan gericht gewerkt worden aan onderzoek op cultuur- en kunstgebied. Het Nationaal Archief is bezig met een reorganisatie en heeft plannen voor het opzetten van een educatieve dienst als onderdeel van de kerntaken van het Nationaal Archief. De afdeling Onderzoek en Documentatie van de Directie Cultuur zal

veel en goed gebruik kunnen maken van het Nationaal Archief. Gezamenlijk kan informatie worden verzameld en bekend worden gemaakt.
Op het gebied van archief moet wetgeving worden ontwikkeld. Een jurist van de Directie Cultuur kan, samen met het Nationaal Archief, die wetgeving voorbereiden.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst met het Nationaal Archief.
- het samen opzetten van een programma voor het beheer en behoud van culturele documenten van belang voor het culturele erfgoed van Aruba.

Actiepunten op middellange termijn

- samen met het Nationaal Archief wetgeving op het gebied van archief voorbereiden.
- het opzetten van een onderzoeks- en documentatiebeleid samen met de Nationale Bibliotheek van Aruba, de Nationale UNESCO Commissie, het Nationaal Archief, de Universiteit van Aruba en de Directie Onderwijs c.q. de CKV-ontwikkelgroep.

6216 Archeologie

De meeste archeologische aangelegenheden vallen momenteel onder de Stichting Archeologisch Museum Aruba (AMA). Het is dan ook aan te bevelen om alle verantwoordelijkheden ten aanzien van archeologische aangelegenheden en onderzoeken, onder het AMA te laten vallen. Hierbij zal, in samenwerking met de Directie Cultuur, het AMA bepaalde kerntaken namens de Regering van Aruba moeten uitvoeren. Aan de huisvesting van het AMA zal aandacht moeten worden besteed.
Bepaalde algemene archeologische aangelegenheden, zoals de archeologische wetgeving, zullen echter door de Directie Cultuur gecoördineerd en voorbereid moeten worden, samen met de Directie Wetgeving en Juridische Zaken.
Aangezien het Archeologisch Museum het enige museum is met een educatieve dienst, zal onderzocht moeten worden hoe die dienst op educatief gebied, in samenwerking met het Museo Historico en het Museo Numismatico, in de toekomst kan functioneren.
De educatieve medewerkers van het AMA kunnen stage gaan lopen bij de educatieve diensten van het Tropenmuseum in Amsterdam en het Volkenkundig Museum in Leiden, om kennis op te doen over de multidisciplinaire werkwijze van een educatieve dienst.
De opgedane kennis en ervaring kunnen gebruikt worden om een centrale educatieve dienst op te zetten voor de drie musea die onder het Nationale Museum Platform vallen: het Museo Arqueologico Arubano, het Museo Historico en het Museo Numismatico.

Verder is participatie van de Arubaanse archeologen in de activiteiten van de *International Association for Caribbean Archeology (IACA)* van essentieel belang om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen op archeologisch gebied op regionaal en internationaal niveau. Het is noodzakelijk om op de specifieke punten op nationaal niveau samen te werken met het Nationaal Archief en de Biblioteca Publico di Aruba. Ook op regionaal en in koninkrijksverband dient meer te worden samengewerkt. De contacten die er nu al zijn met het Nationaal Archeologisch en Antropologisch Museum van de Nederlandse Antillen (NAAM) dienen versterkt te worden.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van het project voor het nieuwe gebouw en de inrichting van het Archeologisch Museum Aruba (AMA).
- het opzetten van een onderzoekscentrum bij het AMA.
- het uitzenden van de educatieve medewerkers voor een stage in Nederland bij het Volkenkundig Museum in Leiden en het Tropenmuseum in Amsterdam.

Actiepunten op middellange termijn

- het voorbereiden van archeologische wetten.
- het verder stimuleren van het netwerk op archeologisch gebied met regionale en internationale organisaties.

6.2.2 **<u>Kunst</u>:** 1. beeldende kunst, 2. podiumkunst, 3. literatuur en 4. architectuur.

Beleidsdoelstellingen:
- *het ondersteunen en faciliteren van de werkzaamheden ter bevordering van kunst op Aruba;*
- *het toegankelijk maken van kunst gepresenteerd door de verschillende kunst-organisaties op Aruba;*
- *het toegankelijk maken van de informatie over kunst in het algemeen, maar zeer in het bijzonder over Arubaanse kunstuitingen;*
- *het stimuleren, bevorderen en ondersteunen van kunstuitwisseling in koninkrijksverband en op regionaal en internationaal niveau;*
- *het opzetten van een beeldende kunst-, podiumkunst-, literatuur- en architectuurbeleid op korte termijn.*

6220 Kunst

6220-1 **Kunst- en Muziekeducatie**

6220-1-1 **Educatie en vorming d.m.v. creatieve expressie**

Zoals eerder vermeld is en wordt de eigen identiteit van een volk gevormd door een combinatie van cultuur en creativiteit. Kunstuitingen en kunstbeleving vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Kunst is een uitingsvorm met weinig barrières.
Verder vormt kunsteducatie een belangrijke basis voor de creatieve ontwikkeling van de mens. Het is dan ook van belang om aan deze sector actief en concreet ondersteuning te geven. Cursussen die zowel op korte als op lange termijn worden verzorgd, door zowel particulieren als NGO's, verdienen ondersteuning. De Fundacion Desaroyo Educativo Comunitario (FDEC) en de Arubaanse Muziekschool ontvangen momenteel een structureel subsidie van het Ministerie van Cultuur. De activiteiten van *Tra'i Merdia* worden gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs. Deze specialistische organisaties dragen en ontwikkelen het werk.
Voor de bestaande NGO's die nog geen structureel subsidie genieten, zoals de Fundacion Muchila Creativo, de Academia Liber di Arte Stichting (ALAS), de Sint Nicolas Foundation for the Arts (SINFA), Foundation Insight for the Arts, Fundacion Eterno, de Mascaruba, Studio 84, Grupo Teatral Kibrahacha en FARPA (Fundacion Arte Pro Arte), die een duidelijke publieke en educatieve functie vervullen, dient onderzocht te worden op welke manier zij in aanmerking kunnen komen voor een structureel subsidie. Op deze manier kunnen de werkzaamheden van de NGO's door de Afdeling Beleid, Sectie Coördinatie Culturele GO's en NGO's centraal gecoördineerd en ondersteund worden, conform het integraal cultuurbeleid. De kerntaken van de NGO's zullen vastgesteld moeten worden. De criteria en voorwaarden van de structurele subsidieregeling zullen bepalen met welke organisatie een subsidiecontract afgesloten kan worden. Vooral het management-aspect moet een belangrijk onderdeel vormen van het contract.

6220-1-2 **<u>Partnerships ter bevordering van de educatie en vorming</u>**
Verder zullen de Directie Cultuur, de Directie Onderwijs en de Directie Sociale Zaken moeten gaan samenwerken om de kwaliteit van de cultuur- en kunstlessen en de cursussen die door de verschillende NGO's worden verzorgd, te kunnen waarborgen. Op sociaal-cultureel gebied zullen verder de mogelijkheden bestudeerd moeten worden om de infrastructuur van de verschillende buurtcentra op Aruba te optimaliseren en/of in de buurtcentra ruimtes te creëren, speciaal bedoeld voor culturele en kunstzinnige vorming. Nieuwe bouwwerken, en dat geldt ook voor woningen, hebben hun invloed op de culturele ontwikkeling van een buurt en van een bepaalde bevolkingsgroep. Om een harmonisatie te kunnen bereiken op dit gebied is de samenwerking tussen de verschillende instanties zoals de Vereniging van Architecten, de Directie Infrastructuur en Planning (DIP), de Dienst Openbare Wegen (DOW), het Monumenten Bureau en Projectontwikkelaars een vereiste.

6220-1-3 **<u>Nationaal Platform Kunst- en Muziekeducatie</u>**
Door het cultuur- en kunstveld is de wens geuit om, naast de sectorale platforms (zie punt 6.2.7. Cultuurzorg, 6274 Cultuur en Kunst Platforms, 6274-1 Platforms en 6274-2 Platforms per sector), te komen tot een Nationaal Platform Kunst- en Muziekeducatie. Om de kwaliteit van de lessen en cursussen op het gebied van cultuur en kunst te kunnen waarborgen, is het van belang om die door een overkoepelend orgaan te laten coördineren, begeleiden en controleren. Dat Platform zou moeten gaan samenwerken met de ontwikkelgroep voor het vak CKV *). Deze ontwikkelgroep heeft als taak, in opdracht van de projectgroep Stuurgroep Herstructurering Algemeen vormend onderwijs (SHA), het ontwikkelen, aanpassen en evalueren van een lesmethode voor het nieuwe vak CKV in het Algemeen Voortgezet Onderwijs (AVO). Voor het kleuter- en basisonderwijs is het *Projecto di inovacion y educacion preparatorio y basico* (Priepeb) bezig met het opzetten van de vorming op kunstgebied (*area di formashon Arte*). Samen zouden zij ook een <u>leerplan kunst- en muziekeducatie buiten schoolverband</u> kunnen opstellen, dat zowel door NGO's als door de particuliere instellingen gebruikt kan worden bij het geven van lessen op kunst- en muziekgebied.

* Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) houdt een integratie in van de vakken: **theater, muziek, beeldende kunst, literatuur en dans.**

De cursussen zouden op twee niveaus opgezet moeten worden met een zo laag mogelijke drempel, bijvoorbeeld:

1. niveau A, meer gericht op het recreatieve aspect, waarbij minder aandacht wordt besteed aan de theoretische kennis op kunst- en cultuurgebied;
2. niveau B, met meer aandacht voor het theoretische cultuurhistorische aspect van de lessen, d.w.z. de theoretische vorming op gebied van cultuur en kunst.

Op beide niveaus moet aandacht worden gegeven aan:

- het bijwonen van presentaties, zoals concerten, dans- en theatervoorstellingen, exposities, bezoeken van monumenten, etcetera.
- het leren reflecteren over kunst en daarvan genieten.

De cursussen **theater, muziek, beeldende kunst en dans,** die na schooltijd worden gegeven door zowel NGO's die door de regering worden gesubsidieerd als door NGO's die niet door de regering worden gesubsidieerd, dienen aan te sluiten bij wat er op school binnen het vak CKV wordt gegeven. De cursussen na schooltijd moeten geen herhaling

worden van de schoollessen. De kwaliteit van de cursussen dient gewaarborgd en gecontroleerd te worden door een Nationale Kunst en Muziek Examencommissie

6220-1-4 **Nationale Kunst-en Muziek Examencommissie**

Op basis van de leerplannen zouden nationale examens voorbereid kunnen worden die door een Nationale Examencommissie per discipline worden afgenomen . Door het instellen van de Nationale Kunst en Muziek Examencommissie zal de kwaliteit van de lessen op gebied van **theater, muziek, beeldende kunst, literatuur en dans** buiten schooltijd gewaarborgd en gestandaardiseerd kunnen worden. Op deze manier kunnen bijvoorbeeld alle muziekscholen, alle dansscholen, alle theater-, handvaardigheid- en tekendocenten, zowel op particulier als op institutioneel niveau, gebruik maken van een nationaal opgesteld leerplan en een nationaal toetsingssysteem voor cursussen na schooltijd. Net zoals bij zwemlessen de zwemdiploma's door een bond worden afgegeven, zouden bij de muziek-, dans-, theater-, teken- en handvaardigheidlessen ook nationale richtlijnen moeten worden opgesteld om de kwaliteit van de lessen na schooltijd te laten aansluiten bij wat in het onderwijs wordt gegeven. Op deze manier kunnen de buitenschoolse kunst- en artistieke lessen een aanvulling zijn op de lessen die in het onderwijs worden gegeven. Deze kwaliteitsbewaking van de kunstzinnige en muzikale vorming zou dan een gezamenlijke taak moeten zijn van het Nationale Platform Kunst- en Muziekeducatie en de Nationale Kunst en Muziek Examencommissie.

Leerlingen, die een kunst- en muziekeducatie c.q. vorming genieten buiten schooltijd, zullen door de Nationale Kunst en Muziek Examencommissie worden getoetst en beoordeeld. De certificaten voor het volgen van de lessen op kunstgebied dienen door de Nationale Examencommissie centraal te worden uitgereikt.

6220-2 **Kunstuitwisseling en Kunstplatforms**

De platforms voor de kunsten (punt 6274 Cultuur en Kunst Platforms, 6274-2 Platforms per sector) moeten gespreide deelname van Arubaanse vertegenwoordigers aan buitenlandse evenementen garanderen. Op deze manier wordt vermeden dat altijd dezelfde groepen/personen worden uitgezonden. Tevens zullen de Platforms de kwaliteit van wat uitgezonden wordt moeten bewaken. Er zullen criteria per sector en per evenement moeten worden opgesteld, met een degelijke voorbereiding, voor de deelname aan buitenlandse kunst- en muziekevenementen. Beeldende kunstenaars, acteurs en actrices, dansers en musici die geselecteerd worden om deel te nemen aan buitenlandse kunst-evenementen, dienen een volwaardige ondersteuning te krijgen van de Overheid om Aruba op een passende manier te vertegenwoordigen. Via de subsidieregeling zal de verplichting moeten worden opgelegd dat de uitgezonden personen een tegenprestatie voor de Arubaanse gemeenschap leveren, door bij terugkeer van de deelname aan een buitenlands evenement bijvoorbeeld een openbare presentatie te geven over het bijgewoonde evenement in het buitenland (voor verdere uitwerking van het uitwisselingsbeleid zie punt 6.2.6 Cultuur en Kunst Uitwisseling, 6260-1 Cultuur en Kunstuitwisselingsbeleid).

6220-3 **Nationale en Internationale Festivals**

Het Platform voor Beeldende kunsten en het Platform voor Podiumkunsten zouden, in samenwerking met de Directie Cultuur en de *Aruba Tourism Authority* (ATA), kunnen gaan werken aan het organiseren van nationale en internationale festivals op het gebied van beeldende kunst, muziek, theater, dans en literatuur op Aruba. Aangezien het

podiumkunstveld groot is, is het noodzakelijk de organisatorische en financiële planning tijdig ter hand te nemen.
In dit opzicht is het aan te bevelen om te werken aan tweejaarlijkse evenementen, de zogenaamde biënnales. De criteria voor de festivals moeten vooraf worden vastgesteld en openbaar worden gemaakt, zodat de deelnemers weten waar ze aan toe zijn en zich goed kunnen voorbereiden.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van het Nationale Platform Kunst- en Muziekeducatie.
- het realiseren van de Nationale Kunst- en Muziek Examencommissie.
- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Muziekschool, de CKV-ontwikkelgroep, de FDEC en *Tra'i Merdia*.
- het opzetten van een leerplan kunst-en muziekeducatie na schooltijd.
- het realiseren van een samenwerking tussen de NGO's werkzaam op cultuur- en kunsteducatie en de verschillende buurtcentra.

Actiepunten op middellange termijn

- het organiseren van nationale en internationale festivals.

6221 Beeldende kunsten

6221-1 Beleidsterrein beeldende kunst

Onder beeldende kunst wordt twee- en driedimensionale kunstexpressie verstaan, inclusief fotografie, videokunst en installaties (12), eventueel in combinatie met *performance art* (13).

6221-2 Beeldende kunsteducatie en vorming

De CKV-ontwikkelgroep zal een centrale rol moeten gaan spelen bij het opzetten van een leerplan beeldende kunst na schooltijd in samenwerking met de FDEC en *Tra'i Merdia*. Zowel de FDEC als *Tra'i Merdia* dienen ondersteund te worden om de lessen die zij verzorgen op het gebied van beeldende kunst op niveau en professioneel uit te kunnen voeren. Andere NGO's, zoals de beeldende kunstorganisaties en galeries, dragen eveneens bij aan kunsteducatie en de algemene ontwikkeling op beeldend kunstgebied. Deze verdienen dan ook stimulans en ondersteuning bij het organiseren van kunstexposities, workshops en lezingen.

6221-3 Beeldende kunstuitwisseling

Bij buitenlandse evenementen die geen eigen curatoren hebben zal het Platform Beeldende Kunst advies moeten uitbrengen over de deelname van beeldende Arubaanse kunstenaars. Het platform kan ook, in samenwerking met de Directie Cultuur, gaan werken aan het organiseren van nationale en regionale biënnales om de Arubaanse bevolking meer in aanraking te brengen met hedendaagse kunst op regionaal en internationaal niveau.

6221-4 **Beeldende kunst in het openbaar**

Samen met de Dienst Openbare Werken (DOW) zal naar mogelijkheden gezocht moeten worden om kunstwerken van lokale kunstenaars op openbare plekken en in gebouwen te plaatsen. Die kunstwerken kunnen bijvoorbeeld geplaatst worden bij de verschillende rotondes die Aruba rijk is.
Er kan ook gedacht worden aan een nationale regeling, die voorschrijft, dat een bepaald gedeelte van de bouwsom van een overheidsgebouw aan een kunstwerk moet worden besteed.
Gedacht wordt aan een project waarbij een lokale kunstenaar samenwerkt met een door hemzelf/haarzelf voorgedragen buitenlandse kunstenaar.

6222 Podiumkunsten

6222-i **Beleidsterrein podiumkunsten**

Onder podiumkunsten worden verstaan: alle vormen van creatieve expressie die op een podium worden gepresenteerd. In deze beleidsnota betreft dat **muziek, theater, film, dans en voordracht van gedichten.**

6222-ii **Nationale Schouwburg: *Cas di Cultura***

Omdat *Cas di Cultura* het adres is voor voorstellingen van Podiumkunsten met een duidelijk nationale publieksfunctie, zal bezien moeten worden of *Cas di Cultura* omgevormd kan worden tot nationale schouwburg. De taken van deze nationale schouwburg zullen tussen de Directie Cultuur (c.q. de Regering van Aruba) en de Stichting Schouwburg Aruba geregeld en vastgelegd moeten worden en een structurele subsidieregeling zal daar deel van moeten uitmaken.
Er zullen criteria vastgesteld moeten worden voor aantal en soorten voorstellingen. Er is behoefte aan een betere balans tussen de verschillende genres van voorstellingen die in *Cas di Cultura* gepresenteerd worden. Vermeden moet worden, dat het accent van de voorstellingen te zeer op komedies ligt.

Door het geven van een structureel subsidie aan de Stichting Schouwburg is het mogelijk om de bedragen voor de zaalhuur te verlagen. De zaalhuur van *Cas di Cultura* is op dit moment te vaak een probleem voor organisaties die voorstellingen willen geven.
Dat zal ook een verlichting bieden voor de financiële problemen waarmee de podiumkunstenorganisaties in de huidige situatie te kampen hebben.
Cas di Cultura zal verder toegankelijker gemaakt moeten worden voor een groot publiek.
Cas di Cultura zal als nationale schouwburg ook meer bedrijfsmatig moeten gaan werken; het personeel zal waarschijnlijk ook de nodige om-, her- en bijscholing moeten krijgen.

6222-iii **Klein theater: *Cueba di Mascaruba - Teatro Geechi Pieters***

Mascaruba heeft een klein theater, dat beter gebruikt zou moeten worden voor de podiumkunsten. Gezien de grote behoefte die er bestaat aan een klein theater en aan trainingsruimtes, zal, samen met de betrokken stichting, naar oplossingen gezocht moeten worden. Verder zal de infrastructuur voor podiumkunsten op andere locaties, zoals de ruimtes van het *Entertainment Center*, de buurtcentra en andere (culturele) centra, zoals de *Teatro Cer'i Noca*, het John Wesley Auditorium en De Trupialen, verbeterd kunnen worden.

6222-1 Muziek

6222-1-1 **Beleidsterrein muziek**

Onder muziek wordt in dit kader de muzikale expressie en muzikale vorming in het algemeen verstaan. Verder wordt muziek onderverdeeld in podiumkunstmuziek, volksmuziek, semi-commerciële (en recreatieve)muziek, commerciële beroepsmuziek en festivalmuziek. Bij het uitwerken van een muziekbeleid zal aandacht besteed moeten worden aan alle muzieksoorten, waaronder ook de kerkmuziek, de muziek van de verschillende koorgroepen, jeugdmuziek, etcetera.

6222-1-2 **Muziekeducatie en -vorming**

Om de muziekeducatie en -vorming optimaal te ontplooien zullen de organisaties werkzaam op dit gebied gereorganiseerd, geherstructureerd en geheroriënteerd moeten worden. Deze organisaties zijn de Muziekschool, FDEC, *Tra'i Merdia*, de CKV en *Formashon di Arte*-ontwikkelgroepen (Priepeb en SHA), de IPA en de afdeling Curriculum Ontwikkeling van de Directie Onderwijs. De Muziekschool zal een centrale rol moeten gaan spelen bij het opzetten van een muziekleerplan na schooltijd, in samenwerking met al de hierboven genoemde instanties. De bestaande NGO's die met overheidssubsidie werkzaam zijn op het gebied van muziekles, de FDEC en *Tra'i Merdia*, dienen de nodige professionele ondersteuning te krijgen bij het gebruiken van het leerplan waarbij het accent behoort te liggen op het recreatief beoefenen van muziek.

De Muziekschool en de FDEC (Fundacion Desaroyo Educativo Comunitario)

De muziekschool heeft een meer educatieve functie, maar valt niet onder de onderwijsverordening. De FDEC heeft een meer recreatieve functie op cultuur-sociaal gebied. Beide organisaties dienen in onderling overleg hun functies te heroriënteren en herstructureren om zodoende voor beide organisaties tot een zodanige taakomschrijving te komen, dat de bestaande overlappingen, doublures, fricties en subsidieverspilling worden weggewerkt.

De FDEC zal een duidelijke recreatieve functie moeten vervullen waarbij:

1. het muziekonderwijs geprofessionaliseerd moet worden. Onder muziekonderwijs wordt hier verstaan: het correct lesgeven en niet het opleiden tot beroepsmusicus. Deze taak zou ook samen met de muziekdocenten van *Tra'i Merdia* uitgevoerd kunnen worden middels een leerplan.
2. de organisatie van corresponderende evenementen versterkt en geprofessionaliseerd wordt. Gezien de naam en doelstelling van de FDEC zal de FDEC moeten zorgen dat de bewoners van de verschillende buurten in de verschillende buurtcentra op Aruba toegang krijgen tot een muzikale-culturele-recreatieve ontwikkeling. Deze centra dienen aangepast en/of verbouwd te worden voor het kunnen bereiken van bovengenoemde doelstellingen.

Het sociaal-cultureel aspect dient hierbij te worden geaccentueerd. Als de zaken geherstructureerd zijn zal het subsidie ook gerichter aangevraagd kunnen worden, zowel bij het Ministerie van Cultuur als bij het Ministerie van Sociale Zaken.

De Muziekschool zal haar huidige educatieve functie kunnen uitbreiden door, samen met de CKV-ontwikkelgroep en de *Enseñansa Profesional Intermediario* (EPI), te gaan werken aan het opzetten van een MBO-muziekopleiding. De taak van de muziekschool

zal dan gericht zijn op het opleiden van beroepsentertainment musici (performers) op MBO-niveau, als een studierichting binnen de EPI. Daarnaast zal de muziekschool ook een voorbereidende opleiding op MBO-niveau moeten verzorgen voor studenten die in het buitenland een *bachelor*- en/of *master*opleiding in muziek willen gaan volgen. Aan bovengenoemde opleidingen dient door het Ministerie van Onderwijs een formeel erkend MBO-diploma te worden verbonden. De Muziekschool kan hierdoor een meer duidelijke rechtspositie verkrijgen en onder de onderwijsverordening gaan vallen. Op deze wijze zal de Muziekschool beter aan de doelstellingen van het Ministerie van Onderwijs voldoen.

Tra'i Merdia

De taken van *Tra'i Merdia* op het gebied van muziek zouden ook uitgevoerd moeten worden op grond van het leerplan, opgesteld voor het Platform Kunst- en Muziekeducatie, zodat de lessen van beide organisaties op hetzelfde niveau komen. De *Tra'i Merdia* valt financieel onder de begroting van de Directie Onderwijs, maar de kerntaken van *Tra'i Merdia* vallen in principe niet onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Onderwijs, omdat *Tra'i Merdia* niet onder de onderwijsverordening valt. De kerntaken van *Tra'i Merdia* zullen geëvalueerd moeten worden om vast te kunnen stellen onder welk Ministerie de financiële, resp. de inhoudelijke verantwoording van *Tra'i Merdia* moet gaan vallen; onder het Ministerie van Cultuur of onder het Ministerie van Sociale Zaken of onder beide.

6222-1-3 **Podiumkunstmuziek**

Onder podiumkunstmuziek wordt verstaan: concertmuziek, waaronder klassieke concerten, jazzmuziek, koormuziek en experimentele muziek. Er zal meer aandacht aan de podiumkunstmuziek moeten worden besteed.

6222-1-4 **Volksmuziek**

Er dient de nodige aandacht geschonken te worden aan de authentieke volksmuziek van Aruba. Met name aan de bescherming en het bevorderen van de muziek van de *Caha di Orgel* en de *Musica Tipico* van Aruba. Zeer in het bijzonder dient aandacht besteed te worden aan het behoud van verschillende cilinders van de *Caha di Orgel*. De overdracht van de kennis voor het bouwen van de *Caha di Orgel* en het maken van de cilinders dient gestimuleerd te worden. Het is van belang, dat met name de jeugd meer te weten komt over de eigen Arubaanse volksmuziek. Deze muzikale uitingen dienen een essentieel onderdeel te vormen van onze nationale feestdagen en van toeristische attracties, maar dienen ook in educatieve programma's voor de jeugd te worden opgenomen. Naast de muziek van de *Caha di Orgel* en *Musica Tipico*, dient ook aandacht te worden besteed aan de *Folklore di Tambu* en de *Folklore di Steelpan*.

6222-1-5 **Semi-commerciële muziek**

Onder semi-commerciële muziek wordt verstaan de muziek van lokale bands, *gaita*-groepen, trio's en de populaire songfestivals, zoals talentenshow, *festival di bolero, festival di trio,* etcetera en semi-commerciële producties, zoals cd's, dvd's en shows. De beoefenaars van semi-commerciële muziek hebben veel begeleiding en professionele ondersteuning nodig.

De meeste lokale cd's, die de laatste jaren op de markt zijn gebracht, voornamelijk van de groepen van *Aguinaldo's*, zijn technisch niet van beste kwaliteit. De productie daarvan moet professioneler worden om de kwaliteit te verbeteren. Dat is mede van belang voor de verkoop aan toeristen. Toeristen blijken vaak interesse te hebben in lokale muziek en lokale bands.

6222-1-6 **Commerciële muziek**
Onder commerciële muziek wordt verstaan muziek geproduceerd door beroepsmusici en professionele producties van cd's en shows. Op commercieel gebied zijn er verschillende musici en muziekgroepen actief. Samen met ASOMA (zie hierna) zal in de behoeftes van de commerciële musici moeten worden voorzien.

6222-1-7 **ASOMA**
De *Asociacion di Musico Arubano* (ASOMA*)* is de muziekvereniging voor musici op Aruba. De meningen over het bestaansrecht, de organisatiestructuur en het ledenbestand zijn verdeeld. De ASOMA dient op korte termijn orde op zaken te stellen wil de organisatie in de toekomst de spreekbuis zijn voor de musici op Aruba (14).
De taken die ASOMA zou kunnen vervullen zijn bijvoorbeeld:
- in het Nationale Platform Kunst- en Muziekeducatie samenwerken aan de kwaliteitscontrole voor lokaal geproduceerde semi-commerciële en commerciële muzikale producties;
- het stimuleren van musici om zich in te schrijven bij de Directie Arbeid om gebruik te kunnen maken van werk- en conflictbemiddeling door deze directie;
- eventueel het geven van informatie op vakbondsgebied, om samen te zoeken naar een collectieve oplossing voor een pensioenregeling voor beroepsmusici en het ondersteunen van beroepsmusici bij complexe zaken.

6222-1-8 **Platform Muziek**
Naast het Platform Cultuur- en Kunsteducatie dient ook een Platform Muziek te worden ingesteld. Dit platform zal adviezen kunnen geven over:
- de deelname van Arubaanse musici en muziekgroepen aan buitenlandse evenementen;
- de kwaliteit van muziek en muziekonderwijs;
- de kwaliteit van jury's via selectie, evaluatie en criteriavaststelling;
- de kwaliteit van de organisatie van muzikale evenementen;
- de kwaliteit van muziekproducties, zoals cd's, dvd's, videoclips en shows;
- welke organisaties bepaalde evenementen het beste kunnen organiseren;
- de muzikale uitwisselingen in koninkrijks- en regionaal verband en op internationaal niveau.

In het Platform Muziek dienen experts van de Directie Cultuur, de Muziekschool, de ASOMA en eventuele onafhankelijke experts zitting te nemen.

6222-1-9 **Nationale en Internationale Festivals**
De deelname aan Internationale Muziek en Zangfestivals moet gestimuleerd worden. Het Platform Muziek adviseert over de deelname van Arubaanse Musici.

Door het instellen van een Platform Muziek kan, in samenwerking met de Directie Cultuur, gewerkt worden aan het organiseren van bepaalde nationale en internationale muziekfestivals op Aruba.
De muziekfestivals van nationaal belang zijn: het *Festival di Himno i Bandera*, het *Festival di Dande*, het *Festival di Calypso y Roadmarch* en het *Festival di Tumba*. Deze festivals bevorderen de meest authentieke muzikale cultuuruitingen van Aruba en zullen dan ook in aanmerking moeten komen voor een structureel overheidssubsidie. Voor de organisatie van het Tumba en Calypso-festival gedurende de carnavalsperiode, dienen

onderhandelingen plaats te vinden tussen ASOMA en de Stichting Arubaanse Carnaval (SAC).

Het is de bedoeling om de bevolking van Aruba een groot scala aan muzikale genres aan te kunnen bieden, bijvoorbeeld door het organiseren van een *Festival di Musica Tipico* en een *Festival di Musica di Caribe*. Het *Festival Voz y Landia Escolar* zou opnieuw georganiseerd kunnen worden, ter bevordering van de kwaliteit van zang, arrangement, compositie en tekstschrijven en het signaleren van jonge talenten. Er zou ook gedacht kunnen worden aan een *Festival di Voz* voor volwassenen.

6222-1-10 **Nationaal Orkest**

Het is zeer gewenst een Nationaal Orkest op te richten. Het Nationaal Orkest moet zijn samengesteld uit de beste musici van Aruba. Het Nationaal Orkest dient regelmatig en structureel te werken aan verschillende producties, onder leiding van (een) professionele dirigent(en) en tenminste een keer per jaar, bijvoorbeeld tijdens de nationale feestdagen en/of op 1 oktober (zie hierna), op te treden. Ook voor het Nationaal Orkest van Aruba dient de subsidieregeling van toepassing te zijn.

6222-1-11 **1 Oktober, Internationale Muziekdag**

Op verzoek van de *International Music Council*, wordt op 1 oktober de ***International Music Day*** gevierd. In verband hiermee kan op die dag op nationaal niveau aandacht besteed worden aan het thema dat internationaal bepaald wordt.
Op deze dag is het ook mogelijk om aandacht te besteden aan:

- een Arubaanse musicus, componist, arrangeur of tekstschrijver, die in samenwerking met alle radio- en tv-zenders onder de aandacht van het publiek wordt gebracht.
- het uitreiken van nationale prijzen op muziekgebied, eventueel in samenwerking met de organisaties die al ervaring hebben met het uitreiken van prijzen op muziekgebied. De criteria voor het in aanmerking komen voor de prijzen dienen door het Platform voor Muziek vastgesteld te worden.

6222-2 Theater

6222-2-1 **Beleidsterrein theater**

Onder theater wordt verstaan: de vorming in theatertechnieken en dramatische expressie in het algemeen. Het aanbod van theaterpresentaties zal meer moeten inhouden dan alleen komedie. Ook drama, thriller, mime, poppenkast, declamaties, theaterforum, experimenteel theater, musicals en andere vormen van podiumvoorstelling moeten aan bod komen. Naast theater zou ook meer aandacht aan niet-commerciële film besteed moeten worden.

6222-2-2 **Theater educatie en vorming**

De CKV-ontwikkelgroep zal een centrale rol moeten gaan spelen bij het opzetten van een theaterleerplan na schooltijd in samenwerking met de theaterscholen. Het is de bedoeling om via de bestaande NGO's werkzaam op theatergebied de bevolking van Aruba kennis te laten maken met en te informeren over de verschillende theatergenres.

Educatie en vorming houden ook in, dat individuen trainingen kunnen krijgen in het schrijven en vertalen van theater- en musicalpresentaties.

Educatie op organisatorisch gebied is ook van belang. Zo zullen cursussen over het opstellen van een businessplan, interne communicatie-plan, PR-plan algemeen, financieel verslag, etcetera noodzakelijk zijn. Met de theatergroepen moet besproken worden wat de mogelijkheden zijn voor het oprichten van een Coöperatie (*Cooperativa*) voor de uitvoering van hun producties.

6222-2-3 **Platform Theater**

Er dient een Platform Theater te worden opgericht, dat:

- de criteria vaststelt voor deelname van theatergroepen aan regionale en internationale evenementen;
- op grond van een gedegen selectieprocedure advies geeft over deelname van theatergroepen aan regionale en internationale evenementen;
- advies geeft over de criteria en voorwaarden voor theatergroepen om in aanmerking te komen voor een subsidie van het Ministerie van Cultuur.

In het platform dienen vertegenwoordigers van de verschillende theatergroepen zitting te nemen. Er zijn al de nodige stappen gezet om te komen tot een *Asociacion di Teatro Aruba*. Dit initiatief kan er toe leiden, dat deze vereniging als een platform zou kunnen gaan fungeren.

Gelet op de kosten die verbonden zijn aan (de voorbereiding van) een theatervoorstelling moeten de subsidiecriteria voor theater zodanig zijn, dat het subsidie ook voorziet in bijvoorbeeld de vergoeding van de huur van een repetitielokaal voor een periode van 3-4 maanden, (eventuele) vergoeding van kostuum- en decorkosten, vergoeding van het materiaal, het ontwerp en de uitvoering daarvan en de vergoeding voor het documenteren van een productie.

6222-2-4 **Theater-uitwisseling**

Theater-uitwisseling houdt niet alleen in, dat theatergroepen worden uitgezonden, maar betekent ook het uitzenden van regisseurs naar regionale en internationale conferenties en festivals. Ook zal een uitwisseling tussen de theatergroepen van Aruba, Bonaire en Curaçao gestimuleerd moeten worden, bijvoorbeeld door het organiseren van een *Festival di Teatro ABC.* Dit is een theater festival waar theatergroepen van de ABC-eilanden (Aruba, Bonaire en Curaçao) aan deelnemen. Dit festival kan telkens op een ander eiland plaatsvinden. Om deze activiteit te kunnen ontwikkelen zal nauw samengewerkt moeten worden met *Fundacion Arubano di Arte* (FUNDARTE) (zie punt 6222-2-6) die veel ervaring heeft op dit gebied.

6222-2-5 **Nationaal en Regionaal Theaterfestival**

Op nationaal niveau zal een theaterfestival georganiseerd kunnen worden voor kinderen, voor de jeugd en voor volwassen. De winnaars van deze theaterfestivals komen in aanmerking voor deelname aan buitenlandse festivals, met steun van de Directie Cultuur.

6222-2-6 **Internationaal Theater Festival**

Aangezien op theatergebied de *Fundacion Arubano di Arte* (FUNDARTE) als taak heeft het organiseren van het *Festival Internacional di Teatro Aruba* (FITA), zal door de Directie Cultuur in samenwerking met de FUNDARTE een plan moeten worden opgezet voor het wederom organiseren van het FITA (15).

De participatie van de theaterorganisaties in de *Caribbean Regional Alliances of Theater* (CARA) en in de *International Amateur Theater Association* (IATA*)* dient door de

Regering zoveel mogelijk ondersteund te worden, vooral wanneer Arubaanse deelnemers hoge internationale posities bereiken.

6222-2-7 **27 Maart, Internationale Theaterdag**

Op verzoek van UNESCO wordt op 27 maart de ***International Theater Day*** gevierd. Op 27 maart 2005 heeft het *Instituto di Cultura* op theatergebied voor het eerst een prijs uitgereikt. De eerste prijs werd uitgereikt aan Mascaruba, een theatergroep, die het 44 jarig bestaan vierde. Het is aan te bevelen, dat de Directie Cultuur het initiatief neemt om elk jaar een prijs uit te reiken.

6222-3 Film

6222-3-1 **Beleidsterrein film**

Onder film wordt verstaan: de filmvertoning in het algemeen, met speciale aandacht voor korte, kunstzinnige en culturele films. Het aanbod van filmpresentaties zal meer moeten gaan inhouden dan alleen de commerciële films die in de bioscopen worden getoond. Ook documentaire, experimentele films en artistieke films moeten een kans krijgen.

6222-3-2 **Film-educatie en vorming**

Films worden niet alleen in bioscopen vertoond, maar worden ook aangeboden op de televisie en in videotheken. Er zouden, samen met de Televisiemaatschappijen, speciale trainingen en workshops georganiseerd moeten worden om de film- en video-productie meer te professionaliseren. Vooral de presentatie, camera-shooting en editing van opnames voor uitzending via televisie verdienen verbetering. Verder dienen films van artistiek waardevolle, cultuurhistorische films en documentaires meer vertoond te worden. Het initiatief dat door de Access Galerie is genomen om bijzondere films te vertonen voor een klein publiek dient ondersteund te worden.

6222-3-3 **Film-documentatie en conservering**

Er bestaat een groot aantal audio-, film- en videobanden die in de loop der jaren zijn geproduceerd, voornamelijk door televisie- en radioprogrammamakers. Er dient op korte termijn samen met het Nationaal Archief een conserverings- en documentatieplan opgezet te worden voor de conservering van het audio-, film- en videomateriaal. Ook moeten de doelstellingen geformuleerd worden voor het verzamelen, beheren en ontsluiten van de audio-, film- en videobanden en het hieraan gekoppelde materiaal en hiermee verbonden informatie.

6222-4 Dans

6222-4-1 **Beleidsterrein dans**

Onder dans wordt verstaan: de dansexpressievorming in het algemeen.
Het aanbod van danspresentaties zal meer moeten gaan inhouden dan alleen ballet en folkloredansen. Ook moderne dans, experimentele dans en andere vormen van dans moeten een kans krijgen.

6222-4-2 **Dans-educatie en vorming**

De CKV-ontwikkelgroep zal, in samenwerking met de dansscholen, een centrale rol moeten gaan vervullen bij het opstellen van een dansleerplan na schooltijd. Het aanbod van NGO's die werkzaam zijn op het gebied van dans is te groot en daarom kan niet elke

NGO in aanmerking komen voor een structureel subsidie. De subsidieregeling dient echter zodanig te worden aangepast, dat geen enkele dansgroep wordt uitgesloten van incidentele financiële ondersteuning. Bij het opstellen van de subsidiecriteria dient hiermee rekening te worden gehouden.

De NGO's werkzaam op dansgebied kunnen ook op andere wijze door de regering c.q. de Directie Cultuur worden ondersteund. De theoretische onderbouwing van de verschillende dansvormen, maar vooral die van de volks- en folkloredans is van essentieel belang. Hiervoor zal in samenwerking met de Directie Cultuur het nodige onderzoek verricht moeten worden. De informatie die de dansgroepen willen ontvangen betreft: de specifieke technieken bij een bepaalde dans en informatie over de adequate kostuums en het bijpassende schoeisel bij bepaalde folklorefeesten.
Vermeden moet worden, dat de kostuums weinig relatie meer hebben met de oorsprong van de dans, zoals bij de kostuums van de *Dera Gai* dans, waarvan de oorsprong ligt bij het *Fiesta di San Juan*. Naast het leren van de goede technieken willen de dansgroepen ook training krijgen in de "show-technieken".

6222-4-3 **Sociaal-culturele activiteiten**

Niet alleen met betrekking tot de podiumkunsten, maar ook op het gebied van dans, is een samenwerking tussen het Ministerie van Cultuur en het Ministerie van Sociale Zaken en Infrastructuur van essentieel belang. Een groot aantal buurtcentra staat namelijk de helft van de tijd leeg en wordt niet optimaal gebruikt. Het probleem is, dat de meeste buurtcentra geen adequate ruimtes hebben voor podiumkunsten, waaronder ook dans.
Er zou, samen met het Ministerie van Sociale Zaken en Infrastructuur, bezien moeten worden op welke wijze en met welke middelen buurtcentra zodanig kunnen worden aangepast, dat die voor alle vormen van podiumkunsten kunnen worden gebruikt. Op deze manier wordt kunst en cultuur naar de "bario's" gebracht. Op dit moment kunnen NGO's nergens terecht voor subsidies die specifiek bedoeld zijn voor sociaal-culturele projecten. Er zouden dan ook, in samenwerking met het Ministerie voor Sociale Zaken, financiële middelen vrijgemaakt moeten worden ter bevordering van de sociaal-culturele en kunstactiviteiten in de bestaande *Centro di Bario's*. Dit zou gepaard moeten gaan met het opzetten van een sociaal-cultureel beleid, waarbij de professionaliteit op kunst- en cultuurgebied wordt gegarandeerd.

6222-4-4 **Volksdans en Folkloredans**

De beoefening van volksdans en folkloredans dient in de *bario's* ondersteund en gestimuleerd te worden en te worden geprofessionaliseerd. De folkloregroepen die in de hotels optreden dienen door de officiële instanties werkzaam op het gebied van cultuur en toerisme meer ondersteuning en bescherming te krijgen. Er is in de hotels op Aruba een tendens waarneembaar om aan toeristen steeds meer buitenlandse dansstijlen, uitgevoerd door buitenlandse dansers, te presenteren. De Arubaanse folkloregroepen krijgen met veel moeite een contract in de hotels. De contracten zijn meestal in het voordeel van de hotels opgesteld, terwijl de meeste hotels ook geen geschikte kleedkamers aan de dansgroepen ter beschikking stellen. De toeristische sector dient de folkloredans van Aruba, als een essentieel onderdeel van de Arubaanse cultuur, meer respect en erkenning te geven. Om dit te kunnen bereiken zou de toekomstige Directie Cultuur nauw moeten samenwerken met het Ministerie van Toerisme.

6222-4-5 **Nationaal Ballet**

Het is van belang om een Nationaal Ballet van Aruba in het leven te roepen, dat Aruba op het gebied van de verschillende dansgenres op nationaal niveau en in het buitenland kan vertegenwoordigen. Het Nationaal Ballet moet worden samengesteld uit dansers uit de verschillende dansgroepen op Aruba. Het Nationaal Ballet dient regelmatig en structureel te werken aan verschillende danspresentaties en tenminste een keer per jaar, bijvoorbeeld tijdens de nationale feestdagen en/of de Internationale Dansdag, en nieuwe productie te presenteren onder leiding van professionele dansdocenten, -choreografen en kostuumontwerpers. Ook voor het Nationaal Ballet van Aruba dient de subsidieregeling van toepassing te zijn.

6222-4-6 **Het Internationale Dansfestival**

In het verleden werd het Internationale Dansfestival georganiseerd door de Aruba International Art Foundation. Samen met deze stichting zal een plan opgesteld moeten worden om het Internationaal Dansfestival van Aruba opnieuw te organiseren.
De werkzaamheden van deze stichting zouden centraal gecoördineerd en ondersteund kunnen worden door de Directie Cultuur. Het is de bedoeling om, via de bestaande NGO's die werkzaam zijn op dansgebied, de bevolking van Aruba kennis te laten maken met en te informeren over de verschillende bestaande dansgenres.

6222-4-7 **29 April, Internationale Dag van de Dans**

Op verzoek van UNESCO wordt op 29 april de ***International Dans Day*** gevierd.
De Directie Cultuur dient in samenwerking met het Platform voor Dans en de Media de nodige aandacht te besteden aan de verschillende dansuitingen.
Op deze dag zou bijvoorbeeld de jaarlijkse nieuwe productie van het Nationaal Ballet de première kunnen beleven.

6222-5 Literatuur

6222-5 -1 **Beleidsterrein literatuur**

Onder literatuur wordt verstaan: literaire expressies die in het algemeen als een "kunstuiting" worden beschouwd. Het kan dan gaan om de kunst van het schrijven, tot uiting komend in een roman, een drama, een thriller of in poëzie, in kinderboeken en andere literaire producties.

6222-5-2 **Literatuur educatie en vorming**

Er is een groot tekort aan lokale publicaties op literair gebied over de Arubaanse kunst en cultuur, zowel in het Papiamento als in andere talen. Er zullen cursussen en workshops georganiseerd kunnen worden om meer mensen te stimuleren om te gaan schrijven. Gedacht wordt aan het aanleren van schrijftechnieken en literaire expressie in het algemeen. Het aanbod van literatuur zal meer moeten inhouden dan alleen "novela's"; ook andere vormen van literaire producties moeten gestimuleerd worden. Ook het schrijven van recensies in de kranten kan gestimuleerd worden, bijvoorbeeld door het geven van cursussen daarover. Verder is het geven van informatie over literatuur in het algemeen, maar in het bijzonder over lokale literaire producties, van belang.
Dit zou in samenwerking met de media kunnen gebeuren, door speciale programma's over literatuur.

6222-5-3 **Nationale publicaties**

Het uitgeven van boeken van lokale schrijvers dient gestimuleerd te worden. Er zijn enkele schrijvers die een manuscript klaar hebben, maar die voor het uitgeven daarvan niet de financiële middelen hebben. De mogelijkheden zullen bestudeerd moeten worden om de werkzaamheden van de *Stichting Charuba* te ondersteunen, zodat lokale schrijvers meer kunnen publiceren. Het opzetten van een campagne voor het stimuleren van "het lezen" en het kopen van lectuur zou eventueel ook samen met Charuba, de Nationale Bibliotheek en de boekhandels kunnen gebeuren. Bekendheid geven aan literaire publicaties dient structureel aangepakt te worden, in samenwerking met de media en het onderwijsveld.

Een andere methode om literaire publicaties te stimuleren is door het toekennen van een literatuurprijs, zoals die van de stichting "*Simiña Literario*". Deze stichting is gevestigd in Nederland en schrijft elk jaar een prijsvraag uit waaraan ook Arubaanse schrijvers kunnen deelnemen. De Arubaanse literatuurprijs zou uitgereikt kunnen worden op 23 april, Wereld Boek- en Auteursrechtendag (zie hierna).

6222-5-4 **Arte di Palabra**

In het voortgezet onderwijs zal een samenwerkingsovereenkomst kunnen worden gesloten met de organisaties op Bonaire en Curaçao die voor leerlingen van het voortgezet onderwijs aldaar al jaren de wedstrijd "Arte di Palabra" organiseren. Dat is een wedstrijd, waarbij leerlingen van de verschillende scholen in het Papiamento de tekst voordragen:

1. van een eigen geschreven gedicht.
2. van een bestaand gedicht van een Antilliaanse of Arubaanse dichter
3. van een zelfgeschreven verhaal (*Conta Cuenta*).

Op Aruba zou op analoge wijze ook een Nationale Wedstrijd "Arte di Palabra" kunnen worden georganiseerd. De winnaars daarvan zouden dan mee kunnen doen aan een ABC-wedstrijd "Arte di Palabra", samen met de winnaars van Bonaire en Curaçao
De ABC-wedstrijd zal elk jaar op een ander eiland plaats moeten vinden.
Dat betekent, dat op Aruba onder de scholieren elk jaar een wedstrijd georganiseerd moet worden op nationaal niveau en dat om de drie jaar de ABC-wedstrijd op Aruba zal plaatsvinden. Om deze activiteit te ontwikkelen zal nauw samengewerkt moeten worden met de Directie Onderwijs, met de docenten Papiamento in het voortgezet onderwijs en de *Biblioteca Nacional*.

6222-5-5 **21 maart, Wereld Gedichtendag**

Op verzoek van UNESCO wordt op 21 maart de ***World Poetry Day*** gevierd.
Deze dag kan gebruikt worden om het schrijven van gedichten en/of voordragen van gedichten te stimuleren.

6222-5-6 **23 april, Wereld Boek- en Auteursrechtendag**

Op verzoek van UNESCO wordt op 23 april de ***World Book and Copyright Day*** gevierd.
Op deze dag zou speciale aandacht besteed kunnen worden aan lokale schrijvers en lokale publicaties op literair niveau; ook zou de Arubaanse literatuurprijs dan uitgereikt kunnen worden.

6222-6 Architectuur

6222-6-1 **Beleidsterrein architectuur**

Onder architectuur wordt verstaan: de bouwkunst, de kunst en de leer van het ontwerpen en uitvoeren van bouwwerken. Architectuur kan niet los worden gezien van sociale ontwikkelingen. Verder dient er een duidelijk onderscheid gemaakt te worden tussen de aandacht die aan monumenten wordt geschonken en de aandacht voor de verschillende vormen van architectuur, de bouwkunst op zich. Dit houdt zowel historische en traditionele architectuur als moderne en experimentele architectuur in. Naast architectuur speelt hierbij ook de *landscaping*, de *urban planning* en de natuurlijke omgeving een rol. Ook de kunst van binnenhuisarchitectuur dient de nodige aandacht te krijgen.

6222-6-2 **Architectuur-educatie en vorming**

Er dient de nodige aandacht besteed te worden aan de theoretische en praktische onderbouwing van de verschillende architectonische uitingen. Dat geldt vooral voor de authentieke Arubaanse architectuur. Om meer informatie te verkrijgen over de architectuurgeschiedenis van Aruba dienen de nodige onderzoeken verricht te worden. Een beschrijving van de architectuurgeschiedenis van Aruba kan er toe bijdragen, dat de verschillende architectonische uitingen op Aruba beter worden begrepen en dat de bevolking van Aruba de waarde van bepaalde gebouwen meer leert waarderen, ondanks het feit dat veel gebouwen officieel niet van monumentaal belang zijn omdat zij niet op de monumentenlijst kunnen worden opgenomen.
Veel van die gebouwen zijn van bijzondere waarde voor de architectuurgeschiedenis van Aruba en zouden op bescherming moeten kunnen rekenen (zie paragraaf monumenten).

Het is ook van belang om de bevolking van Aruba bewust te maken van de noodzaak van harmonie tussen bebouwing en natuur. Al te vaak wordt ten behoeve van toekomstige bebouwing of om andere redenen alle vegetatie weggehaald, waarbij soms bomen van meer dan 100 jaar oud worden gekapt.
Er is in het algemeen bij het oprichten van nieuwe bebouwing te weinig aandacht voor de kunst van inrichting, de kunst van *landscaping* en het belang van een specifiek “groen gebied” als omgeving binnen een habitat. Informatie over de bouwkunst en de relevante kunstzinnige benadering met betrekking tot de inrichting en omgeving van gebouwen dient meer algemeen verspreid te worden. Het is zeer gewenst, dat de overheid toezicht houdt op het handhaven of creëren van de balans tussen bebouwing en “groen”.

Verder dient aandacht geschonken te worden aan de verschillende architectonische ontwikkelingen, waarbij het ook van belang is om naar de moderne architectuur onderzoek te verrichten en hierover te publiceren.

De combinatie “bouwkunst”-“beeldende kunst” zou meer gestimuleerd moeten worden. Samen met de Dienst Openbare Werken (DOW) zal naar mogelijkheden gezocht moeten worden om kunstwerken van lokale kunstenaars op openbare plekken en in gebouwen te plaatsen. Die kunstwerken kunnen bijvoorbeeld geplaatst worden bij de verschillende rotondes die Aruba rijk is.
Er kan ook gedacht worden aan een nationale regeling, die voorschrijft, dat een bepaald gedeelte van de bouwsom van een overheidsgebouw moet worden besteed aan een kunstwerk.

6222-6-3 **Bouwkunst**
De laatste tijd kan geconstateerd worden, dat architectonische stijlen uit allerlei culturen bij het bouwen van nieuwe gebouwen worden gekopieerd. Dat leid tot vervlakking van de eigen architectuur. Nieuwe bebouwing zou zo veel mogelijk moeten aansluiten bij de eigen Arubaanse architectuur, zonder vernieuwing te blokkeren.
Het duurzaam bouwen, het *eco-minded* bouwen, dient bij nieuwe bouwprojecten zoveel mogelijk een uitgangspunt te zijn. De bouwkunst is een belangrijk onderdeel van een menselijke omgeving en vormt voor alle culturen een historische referentie. De bouwomgeving, of het nu een stad is, een buurtwoning of één gebouw in een *cunucu*-landschap, maakt altijd deel uit van de identiteit van de mens, de maatschappij en de cultuur.

6222-6-4 **UNESCO Prijs voor Architectuur**
De laatste tijd zijn er op Aruba verschillende nieuwe gebouwen gerealiseerd van een hoog architectonisch niveau. Het is de moeite waard om in de toekomst de deelname van Arubaanse architecten aan de UNESCO-prijs voor Architectuur onder toezicht van de *Union Internationale des Architectes* (UIA), *International Union of Architects* te bevorderen en structureel te coördineren.

Actiepunten op korte termijn

- het verrichten van onderzoek op gebied van architectuur.
- het geven van informatie over de combinatie van architectuur, *landscaping* en *eco-minded* bouwen.
- het stimuleren van het gebruik van kunstwerken in of bij (gouvernementele) gebouwen en openbare pleinen en plaatsen.
- het bij bouwwerkzaamheden toezien op de balans tussen bebouwing en “groen”.

Actiepunten op middellange termijn

- het verrichten en publiceren van onderzoek op architectuurgebied.
- het documenteren en registreren van informatie over architectuur in het algemeen, maar zeer in het bijzonder over de Arubaanse architectuur.

6.2.3 Cultureel Erfgoed (Materieel en Immaterieel Cultureel en Natuurlijk Erfgoed): 1. orale geschiedenis*, 2. gebruik der natuur, 3. rituelen en festiviteiten, 4. folklore, 5. nationale feesten, 6. volkskunst en kunstnijverheid (artesania) en 7. taal.

Beleidsdoelstellingen:
- *het ondersteunen en faciliteren van de werkzaamheden ter bescherming van het culturele erfgoed op Aruba;*
- *het toegankelijk maken van kennis, praktijk en informatie over de uitingsvormen van het cultureel erfgoed;*
- *het bewust maken van de bevolking van Aruba van de culturele en historische waarde van het eigen cultureel erfgoed;*
- *het opzetten van een cultureel erfgoedbeleid op korte termijn.*

6230 Cultureel Erfgoed

6230-1 Beleidsterrein cultureel erfgoed
Culturele erfgoederen zijn sporen uit het verleden die in het heden zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn, maar ook landschappen (materieel erfgoed) en de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten. Onder immaterieel erfgoed *(intangible heritage)* wordt door UNESCO verstaan: alles wat te maken heeft met cultuur in niet materiële vorm, alles wat onderdeel vormt van culturele expressies als onderdeel van de traditie, volkscultuur en volkskunst van een land. Deze sector omvat onze taal, kostuums en gewoontes, zang en dans, geloof, vakmanschap in kunstnijverheid (artesania), het beschermen van orale geschiedenis en het doen herleven van bepaalde "oude" (kunst)ambachten. Op Aruba vormen de dans, muziek en klederdracht, carnaval en *Dande* de meest bekende folkloristische activiteiten, als onderdeel van het immateriële erfgoed. Immaterieel erfgoed staat altijd in relatie tot het materiële en/of natuurlijke erfgoed.

* Orale geschiedenis (16): niet geschreven geschiedenis, geschiedenis die verbaal is overgedragen.

6230-2 Bescherming van het Culturele Erfgoed
Er is een schrikbarend verlies aan cultureel erfgoed. Door gebrek aan informatie wordt door onze eigen mensen ons culturele erfgoed vernietigd. Het komt te vaak voor, dat de familie van een overledene belangrijk cultureel erfgoed weggooit of verbrandt, waardoor veel erfgoederen verloren gaan.
In een paar seconden tijd wordt soms een geschiedenis van meer dan honderd jaar vernietigd. Zo wordt een fofoti-boom van meer dan 50 jaar in enkele minuten omgezaagd. Een traditioneel beeldbepalend Arubaans huis, dat meer dan 50 jaar oud is, maar niet op de Monumentenlijst staat, wordt gesloopt om plaats te maken voor een parkeerplaats. Om deze vernietiging van cultureel erfgoed tegen te gaan is het van belang, dat er beschermende wetgeving komt. Daarnaast is educatie van de Arubaanse bevolking nodig over de historische en culturele waarden van ons culturele en natuurlijke erfgoed.

Ook collecties van voorwerpen en documenten kunnen onder het begrip "cultureel erfgoed" vallen. Een voorbeeld van zo'n collectie is die van het *Museo di Antigüedad* van de *Fundacion Mario Odor*. Deze collectie verdient beschermd en beheerd te worden.

Het museum dient te worden geïnstitutionaliseerd, zoals het geval is geweest met het *Museo Numismatico* van dezelfde stichting. Door de collectie van het *Museo di Antigüedad* te erkennen en te beschermen als een cultuurhistorische collectie van nationale waarde en betekenis, kan een centrum gecreëerd worden waar informatie verstrekt wordt aan de bevolking van Aruba over de cultuurhistorische waarde van historische Arubaanse documenten en objecten. Verder kan dit museum ook objecten en documenten van derden in de collectie opnemen, in de vorm van donatie of bruikleen. Op deze manier kunnen de weinige etnografische objecten die wij nog hebben beschermd worden.

De stenenformaties te Ayo en Casibari vallen onder het begrip "natuurlijk erfgoed". Maar er zijn ook bepaalde natuurgebieden, zoals de Bubali-plas, de watapana-bomen en wilde planten en bomen te Washington en de mangrovebossen bij het Spaans Lagoen, die bescherming nodig hebben. Deze bescherming dient wettelijk te worden geregeld, om te voorkomen dat deze natuurlijke formaties plaats moeten maken voor gebouwen en/of parkeerplaatsen.
Er zal net als het geval is voor gebouwen een wet moeten komen voor de bescherming van in een lijst op te nemen beeldbepalende bomen. Er is ook een wet nodig ter bescherming van de weinige "groengebieden" op Aruba.
De overstromingen in 2004 zijn wellicht mede het gevolg van het verwijderen van een aantal grote bomen.

Actiepunten op korte termijn

- het documenteren en registreren van informatie over ons culturele erfgoed.
- het opstellen van een bewustwordingsprogramma over de waarde van ons culturele erfgoed.
- het verrichten van onderzoek op het gebied van orale geschiedenis, van kennis en gebruik der natuur, rituelen en folklore.

Actiepunten op middellange termijn

- het opstellen van wetten ter bescherming van ons culturele erfgoed.

6231 Orale geschiedenis en expressie

6231-1 Bescherming orale geschiedenis

In tegenstelling tot Europa en andere regionen in de wereld waar het cultureel erfgoed voor een groot deel bestaat uit gebouwen, bestaat het culturele erfgoed in het Caribisch gebied voornamelijk uit de culturele expressies die zijn overgedragen van generatie op generatie, waarvan veel mondeling is overgedragen (orale geschiedenis). Deze orale geschiedenis is een zeer belangrijk instrument om een groot gedeelte van ons immateriële erfgoed te kunnen beschrijven en beschermen tegen verdwijning. De overdracht van deze informatie door de oudere generatie van de Arubaanse bevolking is van onschatbare waarde om de tradities en de waarden en normen van de Arubaanse geschiedenis te kunnen bestuderen en uit te dragen.

6232 Gebruik der natuur

6232-1 **Kennis en gebruik der natuur**

De natuur heeft de mens altijd materialen en medicijnen gegeven. Door de moderne technologie is het gebruik van natuurlijke materialen afgenomen en de toepassing van natuurlijke bestrijdingsmiddelen en medicijnen is nagenoeg verdwenen. De kennis en volkswijsheid die hiermee verbonden is, is eveneens veelal verdwenen of dreigt verloren te gaan. Er dient een structuur en systeem te worden opgezet om de kennis van de oudere generaties Arubanen hieromtrent te conserveren, te documenteren en te publiceren. Het Onderzoek- en Documentatiecentrum zou hierin een centrale rol moeten gaan vervullen, samen met het Nationaal Archief en de mediatheek van de *Biblioteca Nacional*.

6232-2 **Arubaanse Keuken**

De huidige generatie Arubanen bereidt en consumeert in het algemeen minder Arubaanse gerechten, zoals *tutu, pan bati, papa di maishi rabo, comcomber stoba,* etcetera, dan voorheen. De huidige bevolking eet ook veel minder lokaal fruit en lokale groenten.
Het is wenselijk de bereidingswijze van Arubaanse gerechten schriftelijk vast te leggen en te publiceren. Om de kennis hierover veilig te stellen zouden de bereiding van lokale gerechten een onderdeel moeten zijn van de consumptieve lessen die in het *Enseñansa Profesional Intermediario* (EPI) gegeven worden.

Vele lekkernijen ("*boca dushi*") zijn verdwenen of worden slechts sporadisch gemaakt. De mint-snoepjes ("*mangel di menta*"), *cakiña, conserbe di lechi i di pinda, chupabebe, frio,* etcetera worden nog slechts door enkele mensen gemaakt. Er moet een inventarisatie en beschrijving gemaakt worden van typisch Arubaanse lekkernijen. Ook kan het interessant zijn te inventariseren wat er momenteel nog gemaakt wordt en door wie.

6233 Rituelen en festiviteiten

Net zoals de folklore vormen ook de rituelen en de daarbij horende festiviteiten een onderdeel van de traditie en geschiedenis van de bevolking. Veel van de rituelen en gewoonten zijn jammer genoeg verloren gegaan of worden niet meer gepraktiseerd.

Het kan de moeite waard zijn een inventarisatie van rituelen en gewoontes te maken, nu de kennis daaromtrent nog "onder de mensen" is. Een van de festiviteiten die de laatste jaren weer opbloeit is het ***Fiesta di San Juan*** dat op 24 juni wordt gevierd. Populair wordt deze festiviteit "*Fiesta di Dera Gai*" genoemd (zie verder punt 6234-3 *Fiesta di Dera Gai*). Veel tradities, gewoontes en festiviteiten verbonden met een katholieke oorsprong zijn verdwenen. Onderzoek naar de geloofsbeleving, gewoontes en rituelen van vroeger, zou meer inzicht kunnen geven in de huidige geloofspraktijken, zoals bijvoorbeeld bij geboorte van een kind en bij een begrafenis.

Het feest van de Heilige Cecilia (Santa Cecilia, *patrono di tur musico*), de heilige van alle musici, is op 22 November.

6234 Folklore: volkstraditie en –feesten

6234-1 **Arubaanse Folklore**

Folklore vormt een onderdeel van de lange tradities van een bevolking, wortelend in de geschiedenis van een land. Folklore heeft te maken met de tradities die als levensuiting van een bevolking van generatie op generatie zijn overgedragen. Het is de totaliteit van expressies met zowel individuele als sociale aspecten. Het is een mix van dans, muziek, muziekinstrumenten, kostuums, eten, geloof, artefacten, etcetera. De folkloredansgroepen en muziekgroepen, de "*Gruponan Tipico*", zijn de dragers van de Arubaanse folklore op Aruba. Er zal voornamelijk op het gebied van het traditionele folkloristische kostuum uitgebreid en wetenschappelijk onderzoek verricht moeten worden. In de danswereld is er behoefte aan onderzoek naar de historische danstechnieken en de geschiedenis van bepaalde dansuitingen en de daarbij behorende muziek.

6234-2 **Carnaval**

Volgens de carnavalsgroepen en het bestuur van Stichting Arubaanse Carnaval (SAC) is carnaval een van de culturele activiteiten die het meest bijdraagt aan de nationale economie en die de meeste intersectorale culturele werkzaamheden op ministerieel niveau met zich brengt.
In verband met de carnavalsactiviteiten moet SAC regelmatig contact opnemen met het Ministerie van Justitie voor bepaalde vergunningen, het Ministerie van Onderwijs voor vrije dagen voor scholen, het Ministerie van Toerisme voor de publicatie van het carnavalsprogramma, etcetera. Volgens SAC heerst in de toeristensector de mening, dat carnaval niet bijdraagt aan de nationale economie van Aruba, omdat de toeristen die in de carnavalsperiode naar Aruba komen niet voor carnaval komen, maar voor het klimaat. Gezien deze tegengestelde meningen is het noodzakelijk, dat er meer statistisch gericht onderzoek verricht wordt naar de bijdrage van culturele evenementen aan de Arubaanse economie, inclusief de particuliere sector door de verkoop van goederen, kleding, drank, eten etc., gedurende de carnavalsperiode. Daarbij moeten de verschillende periodes in het jaar worden onderscheiden. Zo is het belangrijk te weten hoeveel toeristen voor, gedurende en na de carnavalsperiode naar Aruba komen. En vooral wat de motieven van die toeristen zijn: klimaat, carnaval, de combinatie, of (ook) andere motieven. Deze onderzoeken zullen dan het economisch belang van het carnaval voor de verschillende sectoren en groepen aangeven.

Wat ook de economische waarde van het carnaval is, de culturele waarde van het carnaval verdient versterking. Daardoor zal het ook meer als een toeristisch interessant cultuurproduct aangeboden kunnen worden. De toenemende commerciële opzet van het carnaval dreigt de culturele waarde van het carnaval te verdringen.
Uitgaande van het belang van carnaval op Aruba, als onderdeel van ons immateriële erfgoed en als economisch evenement dat bijdraagt aan de economische ontwikkeling, zou de Regering meer verantwoordelijkheid moeten nemen voor de werkzaamheden die al meer dan 50 jaar op vrijwillige basis door de SAC worden verricht. De SAC verdient meer ondersteuning en erkenning voor het werk dat jaren lang is gedaan zonder structurele ondersteuning vanuit de Regering. Gezien de enorme groei van de carnavalsactiviteiten op Aruba en het feit dat het carnaval een van de belangrijkste culturele periodes in het jaar vormt, is het voor de SAC niet meer mogelijk om de kerntaken op een geheel vrijwillige basis te blijven vervullen. De mogelijkheden zouden bestudeerd moeten worden om de SAC in aanmerking te laten komen voor een salarissubsidie voor een manager en een administratieve kracht om fulltime te kunnen

werken bij het secretariaat van de SAC. Alleen op deze manier is het mogelijk om de werkzaamheden,die door de SAC uitgevoerd moeten worden, beter te structureren, professioneel aan te pakken en de enorme hoeveelheid informatie bij de SAC te kunnen documenteren. Via een "*Cumbre di Carnaval*", een carnavalsforum, zouden alle problemen op carnavalsgebied, die momenteel onoplosbaar lijken, bespreekbaar moeten worden gemaakt. Er zou op een structurele manier naar oplossingen gezocht kunnen worden, met meer betrokkenheid en deelname van particuliere ondernemingen en de hotelsector. Omdat de SAC zelf alle kosten van alle activiteiten moet dekken, wordt het elk jaar moeilijker financieel rond te komen. Gezien het belang van carnaval voor de culturele, educatieve, economische en toeristische ontwikkeling van Aruba is het van belang dat meer Ministeries een substantiële bijdrage leveren aan de carnavals-activiteiten. Het kindercarnaval is de laatste jaren sterk achteruit gegaan, onder andere, omdat de maandag na het kindercarnaval geen vrije schooldag is. De schoolbesturen geven ook geen medewerking aan carnavalsgroepen om informatie te verstrekken via de scholen, terwijl dat toch de manier is om de meeste kinderen op Aruba te bereiken.

6234-3 **Fiesta di San Juan / Fiesta di Dera Gai**

Zoals eerder vermeld, wordt op 24 juni ***Fiesta di San Juan of Fiesta di Dera Gai*** gevierd. Het is een traditie om *Fiesta di San Juan* te vieren in de verschillende buurten op Aruba. Het zou goed zijn om over de inhoud, doelstelling en de wijze van viering op nationaal niveau te discussiëren. De oorsprong en de historische ontwikkeling van de kostuums die bij het "*Dera Gai*"-feest gebruikt worden, dienen grondig onderzocht te worden.

Bij folkloristische klederdrachten dient erop gelet te worden, dat toegevoegde decoratieve en creatieve aspecten een traditionele klederdracht niet compleet uit de originele context haalt. Het is wenselijk om criteria voor kostuums voor folklore vast te leggen.

6234-4 ***Dande***

Dande is een traditie bij het begin van het nieuwe jaar. Het *Festival di Dande* heeft deze folklore doen herleven en tot een eindejaarsevenement gemaakt. Het *Festival di Dande* heeft door het langjarig bestaan aangetoond een belangrijk onderdeel te vormen van de Arubaanse folklore. Daarom verdient het *Festival di Dande* financiële hulp van de Regering van Aruba; dan kan de organisatie van het festival professioneel ondersteund worden, waardoor de kwaliteit van het festival wordt gewaarborgd.

Actiepunten op korte termijn

- het verrichten van statistisch onderzoek naar het economisch c.q. toeristisch belang van carnaval en toerisme, in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de *Aruba Tourism Authority* (ATA).
- het verrichten van statistisch onderzoek naar de omzet van de privé-sector (horeca, hotels, groothandel voor drank, textielverkoop, hardware, etcetera.) vóór, gedurende en ná de carnavalsperiode, in samenwerking met het CBS, de ATA en de Directie Economische Zaken.
- het organiseren van een *Cumbre Nacional di Carnaval*.
- het aanbieden van ondersteuning aan het secretariaat van de SAC.
- het opzetten van een businessplan voor de SAC.

Actiepunten op middellange termijn

- het opstellen en vaststellen van wetten ter bescherming van ons cultureel erfgoed.
- het regelen van structurele ondersteuning van de organisaties die het *Festival di Dande* organiseren.

6235 Nationale feesten

6235-1 **Nationale feestdagen**

Nationale dagen die van belang zijn voor de Arubaanse bevolking dienen meer aandacht te krijgen. Aan de bevolking dient informatie te worden gegeven over de oorsprong van deze feestdagen en over de historische betekenis. Voor een passende viering daarvan moet worden gezorgd. Er zal voor elk evenement een programma moeten worden opgesteld. Om een zo groot mogelijk draagvlak voor de viering van de nationale feestdagen te krijgen is het noodzakelijk om in de Commissie Nationale Feestdagen een vertegenwoordiger te benoemen van alle GO's die direct bij de viering betrokken zijn, samen met specialisten afkomstig uit de verschillende kunst- en cultuursectoren die in het programma worden opgenomen. Mede om te voorkomen dat de programma's van de nationale feestdagen eentonig worden is het van belang om de specialisten voor een bepaalde periode te benoemen. De afdeling implementatie van de Directie Cultuur dient, samen met de Commissie Nationale Feestdagen, te zorgen voor het opstellen van de doelstellingen van de activiteiten die men wil ontwikkelen op de nationale feestdagen. Verder is het van belang, dat de Directie Cultuur, samen met de Commissie Nationale Feestdagen, duidelijk aangeeft hoe de kwaliteit van de culturele activiteiten die gepresenteerd worden, geëvalueerd en gecontroleerd kan worden.

Voor Aruba zijn de nationale feestdagen **25 januari, *Dia di Betico*; 18 maart *Dia di Himno y Bandera* en 30 april, *Dia di Aña di La Reina*** van belang. Op deze dagen dient veel aandacht te worden besteed aan de Arubaanse culturele en kunstzinnige uitingen. Elk feest heeft zijn eigen specifieke doelstellingen en invalshoek: de *Dia di Betico* legt de nadruk op de politieke cultuur van Aruba en de staatkundige geschiedenis, *Dia di Himno y Bandera* legt de nadruk op de vlag en het volkslied van Aruba en de *Dia di Aña la Reina* heeft zich ontwikkeld tot een feest met de nadruk op volksspelen en sport. Zo heeft elke nationale feestdag een eigen karakter.

6235-2 **Nationale en speciale feesten**

Via een *Cumbre Nacional* zal de bevolking van Aruba gevraagd moeten worden welke de nationale feestdagen zijn en wat de doelstellingen daarvan zijn. De Directie Cultuur kan een eerste opzet daarvan maken.
Het is gewenst zo veel mogelijk bij de oorspronkelijke doelstellingen en wijzen van viering van feestdagen aan te sluiten. De inhoud die momenteel bijvoorbeeld aan de viering van "*Siman Santo*" wordt gegeven staat ver af van de inhoudelijke religieuze oorsprong. Verder moet het kopiëren van "Venezolaanse" klederdrachten in de Arubaanse folklore vermeden worden. Op basis van wetenschappelijke studies, in combinatie met een *Cumbre Cultural* "Nationaal Cultureel Erfgoed", over traditionele klederdrachten en folklore, zou vastgesteld moeten worden wat precies onze nationale klederdracht is.

Actiepunten op korte termijn

- het verrichten van onderzoek op het gebied van muziek, klederdracht, dans en van de folklore van Aruba.
- het organiseren van een *Cumbre Nacional di Fiesta Tradicional, Festia Nacional y Folklore*.
- het opstellen van programma's voor de nationale feestdagen.
- het organiseren van een *Cumbre Cultural* "Nationaal Cultureel Erfgoed".

Actiepunten op middellange termijn

- het opstellen en vaststellen van wetten ter bescherming van ons immateriële culturele erfgoed.
- het regelen van structurele ondersteuning van de organisaties die het *Festival di Himno y Bandera* organiseren.

6236 Volkskunst en Kunstnijverheid (artesania)

6236-1 **Beleidsterrein volkskunst en kunstnijverheid**

Met de term volkskunst wordt bedoeld: kunst gemaakt door en voor het volk. De volkskunst omvat zowel gebruiksvoorwerpen met hun versiering, als beeldsnijwerk, schilderwerk, volksprenten, liederen en dansen (Bron: Van Dale, Groot woordenboek der Nederlandse Taal).
Op Aruba wordt met volkskunst vaak bedoeld: het traditionele realistische (schilder)werk dat de Arubaanse architectuur, landschappen, flora en fauna weergeeft.

6236-2 **Volkskunst of "Arte Popular"**

De volkskunst wordt door het publiek zeer gewaardeerd, maar speelt geen rol van betekenis in het economisch verkeer. De verschillende expressievormen op het gebied van volkskunst zijn drastisch verminderd, in vergelijking met een aantal jaren geleden, toen de expositie van "*Arte Popular*" nog werd georganiseerd.
In vergelijking met andere landen in het Caribisch gebied heeft de volkskunst op Aruba geen diep gewortelde traditie. De kennis en ervaring wordt bijvoorbeeld in familieverband nauwelijks doorgegeven. De volkskunst wordt uitsluitend als hobby beoefend. De hoge materiaalkosten en de "*modern way of life*", waardoor de nieuwe generatie arbeiders op Aruba geen interesse meer heeft in het beoefenen van volkskunst en/of kunstnijverheid, heeft tot het verdwijnen van de volkskunst bijgedragen. Toch heeft een groot aantal Arubanen meer bewondering voor het schilderen van traditionele en realistisch weergegeven Arubaanse landschappen en architectuur dan voor moderne beeldende kunst.

6236-3 **Kunstnijverheid (*Artesania*)**

Zoals helaas overal ter wereld worden op Aruba op allerlei toeristische plaatsen en in hotels en winkels voornamelijk souvenirs verkocht die niet lokaal zijn gemaakt en die veelal niets met de Arubaanse cultuur te maken hebben.
Hoewel de kunstnijverheid grote waardering geniet bij zowel de lokale bevolking als bij veel toeristen, is de concurrentie van goedkopere niet op Aruba vervaardigde "*artesania*" groot. Ook voor de "*artesania"* geldt, dat -in vergelijking met de buurlanden in het Caribisch gebied en Latijns Amerika- de kunstnijverheid op Aruba niet berust op een lange traditie en dat er binnen familieverband nauwelijks kennisoverdracht plaatsvindt.

De "*artesano*" van Aruba dient van de overheid meer ondersteuning en bescherming te krijgen. Een groot probleem vormen de hoge invoerrechten op het materiaal dat door artesano's gebruikt wordt. Een ander probleem is het gebrek aan verkoopplaatsen.
Het realiseren van de *Plaza Cultural* zal dit laatste probleem wegnemen en een positieve bijdrage leveren aan een opleving van de "*artesania*" op Aruba. Daarnaast dienen er voor de Arubaanse *artesanos* beschermende maatregelen te worden genomen.
Zo moet het verboden worden producten in te voeren, op te slaan, uit te stallen of te verkopen die niet op Aruba zijn gemaakt, maar die wel voorzien zijn van een label "*made in Aruba*". Dit moet gepaard gaan met een passend controle- en sanctiesysteem.

6236-3-1 **Beleidsterrein kunstnijverheid**
Onder kunstnijverheid ("*artesania*") wordt verstaan: nijverheid, waarbij op kunstzinnige wijze fraaie gebruiksvoorwerpen worden vervaardigd. Het gaat bij *artesania* veelal om de vaardigheid een prototype te kunnen reproduceren.
Het verschil tussen kunstnijverheid en beeldende kunst ligt in het feit dat beeldende kunst een collectieve naam is voor het creëren van kunstwerken, waarbij onder kunst wordt verstaan het vermogen van de kunstenaar om hetgeen in de geest of gemoed leeft of daarin gewekt is tot uiting of voorstelling te brengen op een wijze die schoonheids-ontroering kan veroorzaken. Kenmerkend voor kunst is dat een kunstcreatie in principe geen reproductie van een prototype inhoudt.

6236-3-2 **De educatie en vorming in kunstnijverheid**
De Stichting *Artesania* zal nieuw leven worden ingeblazen en zal als kerntaak krijgen het organiseren van workshops en cursussen op het gebied van kunstnijverheid.
De uitkomst van een onderzoek op het gebied van cultuurgeschiedenis, archeologie en architectuur zal kunnen aangeven welke typische planten, dieren, gebouwen, etcetera als symbool van Aruba gebruikt kunnen worden op kunstnijverheidsproducten. Op dit moment worden op de verschillende kunstnijverheidsproducten als symbool van de typische culturele waarde van Aruba de watapana-boom, de natuurlijke brug, de vuurtoren en fort Zoutman gebruikt.

Het is van belang, dat op scholen kunstnijverheidslessen worden gegeven om de jongeren te informeren over "*artesania*" en hen er van bewust te maken dat het vervaardigen daarvan een bron van inkomsten kan zijn. Deze lessen zouden in samenwerking met de FDEC en *Tra'i Merdia* georganiseerd kunnen worden. Er is een grote behoefte aan *artesania*, zowel bij de lokale bevolking als bij de toeristen.

6236-3-3 **Centrum voor *Artesania***
Bij het reactiveren van de Stichting *Artesania*, zal bezien kunnen worden hoe deze stichting ook een speciale winkel voor het verkopen van materialen zou kunnen beheren. Bezien zou ook moeten worden in hoeverre deze materialen vrij van invoerrechten kunnen worden verkregen. Deze winkel zal kunnen functioneren voor zowel de *"artesanos"* als voor kunstenaars die werkzaam zijn in de andere kunstdisciplines. Het is wenselijk om de Stichting *Artesania* zo snel mogelijk te reactiveren. De oorzaken van de problemen in het verleden moeten worden opgespoord en weggenomen. De *artesanos* willen graag een gezamenlijke standplaats hebben om hun producten te verkopen. Het JF Kennedy-gebouw, op de route tussen de airport en de hotels, vinden zij een ideale plaats. Ook het idee om het JF Kennedy-gebouw te verbouwen tot een cultureel complex wordt door hen ondersteund. Dit centrum zal opgezet kunnen worden naar aanleiding van de

management principes van de verschillende Kunstnijverheidsmarkthallen in Latijns Amerika en het Caribisch gebied. Bij deze centra is het ook mogelijk om "train the trainers" cursussen te volgen op het gebied van artesania.

6236-3-4 **Platform van *Artesanos***

Er zal een Platform voor Artesanos opgericht moeten worden, dat kan gaan functioneren als het contactpunt tussen de *"artesanos"* en de Regering. Het platform zal ook kunnen werken aan het opzetten van een systeem om de originaliteit van de lokale producten te waarborgen en te promoten. Het platform zou ook in samenwerking met de Directie Cultuur kunnen werken aan een gezamenlijke PR voor de *"artesanos"*.

6236-3-5 **Nationale expositie "Exposicion Arte Popular"**

De jaarlijkse expositie "*Arte Popular*" zal weer nieuw leven moeten worden ingeblazen. Deze expositie levert een grote bijdrage aan het verbeteren van de kwaliteit van de kunstnijverheidsproducten en het vergroten van het aanbod aan creatieve producten. Speciale aandacht zou besteed kunnen worden aan het creëren van kunstnijverheid-producten die bestaan uit gerecycled of natuurlijk materiaal, zonder dat het milieu wordt aangetast.

Actiepunten op korte termijn

- het organiseren van cursussen en trainingen voor het ontwikkelen van artesania die in overeenstemming zijn met de Arubaanse cultuur.
- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst met de FDEC en *Tra'i Merdia* voor het opzetten van kunstnijverheidslessen.
- het creëren van een standplaats voor de *artesanos*.
- het opzetten van een nieuw businessplan voor de Stichting Artesania.

Actiepunten op middellange termijn

- het realiseren van oriëntatiereizen naar landen in Latijns Amerika en het Caribisch gebied voor het volgen van "train the trainers" cursussen op het gebied van artesania.
- het realiseren van oriëntatie reizen naar het buitenland ter bevordering van de kennis op het gebied van Management en Artesania.
- het wederom organiseren van de expositie "Arte Popular".

6237 Taal

6237-1 **Erkenning van het Papiamento als taal**

De taal van een bevolking is een belangrijk element van erkenning van de cultuur en identiteit van een groep mensen. Op Aruba is de nationale moedertaal het Papiamento, naast het Caribisch Engels als moedertaal van een grote groep inwoners van de tweede grotere plaats, San Nicolaas. De officiële talen zijn het Papiamento en het Nederlands. De laatste jaren is Engels of Spaans de moedertaal van een grote groep migranten op Aruba, de zogenaamde "nieuwe Arubanen". Het Taalbeleid zal aandacht besteden aan alle talen die van belang zijn voor de taalomgeving van Aruba. Prioriteit heeft echter het Papiamento, dat als de eigen taal een belangrijk element is van onze eigen identiteit.

Het Papiamento, onze nationale taal, is een van de creoolse talen die in het Caribisch gebied is gecreëerd door de toenmalige bewoners van Aruba, Bonaire en Curaçao. Het is ontstaan als communicatietaal tussen de Europeanen, de Afrikanen en de Indianen.
De erkenning van het Papiamento als een volwaardige taal is van groot belang. De actieve en concrete ondersteuning van de linguïstische ontwikkelingen van het Papiamento is essentieel. De bescherming van de eigen taal tegen invloeden uit andere talen dient bewust uitgedragen te worden. Het opzetten van een algemeen taalbeleid (wat iets anders is dan het taalbeleid in het onderwijs) dient richting te geven aan de positieve bijsturing van het gebruik, het beheer en het behoud van het Papiamento. De wettelijke, educatieve en sociale aspecten van het Papiamento dienen een onderdeel te vormen van het algemeen taalbeleid.

6237-2 **Taalontwikkeling**
Zowel praktisch als wetenschappelijk onderzoek op het gebied van Papiamento dient ondersteund en gestimuleerd te worden. Taal is als onderdeel van de cultuur zeer dynamisch. De verandering, aanpassing en uitbreiding van de taal en het gebruik van woorden in het Papiamento zal bestudeerd en gemonitord moeten worden.
In samenwerking met Bonaire en Curaçao moeten de werkzaamheden ter standaardisering van het Papiamento worden voortgezet. Aruba, Bonaire en Curaçao zijn op de wereld de enige locaties waar Papiamento gesproken wordt. De samenwerking met de *Fundashon pa Planifikashon di Idioma* (FPI) dient voortgezet te worden, omdat de FPI op Curaçao, op het gebied van het ontwikkelen van een curriculum van het vak Papiamento voor het voortgezet onderwijs, al jaren een structurele samenwerking heeft met de Directie Onderwijs. Het is zeer wenselijk deel te nemen aan het netwerk van de regionale en internationale organisaties die gespecialiseerd zijn in Creoolse talen.

6237-3 **Campagne “Bon uso di Papiamento”**
Omdat het Papiamento in het onderwijs op Aruba pas in de jaren negentig officieel is geïntroduceerd hebben veel Arubanen nooit geleerd hoe ze hun eigen taal officieel en volgens de linguïstische regels moeten gebruiken (17). Het gevolg hiervan is, dat bij officiële gelegenheden, in de media en zelfs in het onderwijs, Papiamento op een niet gestandaardiseerde manier wordt gebruikt. Het geven van informatie over de linguïstische regels om onze eigen taal beter te leren kennen en te beheersen is van groot belang. Er zal een structurele campagne “*Bon uso di Papiamento*” gevoerd moeten worden ter bevordering van een goed gebruik van het Papiamento. Hiervoor zal samengewerkt kunnen worden met de FPI op Curaçao, die materiaal heeft geproduceerd voor een radioprogramma “*Un minüt pa Papiamento*”. Elke dag wordt op verschillende radiostations gedurende één minuut aandacht besteed aan de linguïstische regels van het Papiamento (het spreken van het Papiamento).

6237-4 **21 Februari Internationale dag van de Moedertaal.**
Op verzoek van UNESCO wordt op 21 februari de ***International Motherlanguage Day*** gevierd. De “*Grupo di Corector di Papiamento*” heeft in 2004 en 2005, in samenwerking met de *Fundacion Papiamente* en het *Instituto di Cultura*, een wedstrijd georganiseerd voor het schrijven van verhalen in het Papiamento. De doelstelling van deze organisaties is om het “goed gebruik” van het Papiamento te bevorderen, zowel in het schrijven als in het spreken van het Papiamento.
Dit initiatief dient voortgezet te worden met de nodige ondersteuning van de Directie Cultuur. De prijswinnaar(s) van deze wedstrijd ontvangen hun prijs op de *International Motherlanguage Day.*

Actiepunten op korte termijn

- het opzetten van een programma voor de Internationale dag van de Moedertaal.
- het opzetten van een nationale campagne "*Bon uso di Papiamento*" voor het bevorderen van het gebruik, beheer en behoud van het Papiamento.

Actiepunten op middellange termijn

- deelnemen aan het netwerk met de regionale en internationale organisaties gespecialiseerd in Creoolse talen.

6.2.4 Cultuureducatie*: 1. cultuur- en kunsteducatie in het algemeen, 2. cultuur- en kunsteducatie voor het cultuurveld, 3. cultuur- en kunstonderzoek

Beleidsdoelstellingen:
- *het ondersteunen en faciliteren van de werkzaamheden ter bevordering van de educatie op cultuurgebied in het algemeen;*
- *het gericht opzetten van cursussen en educatieve participatieactiviteiten ter bevordering van de kennis en ervaring van het cultuurveld, vooral ten behoeve van de medewerkers van de culturele GO's en NGO's;*
- *het ondersteunen en bevorderen van onderzoek op cultuurgebied in het algemeen d.m.v. het opzetten van een cultuuronderzoek en –documentatiecentrum;*
- *het opzetten van een beleid voor cultuur- en kunsteducatie en cultuur- en kunstonderzoek op korte termijn.*

* Onder educatie wordt ook vorming begrepen

6241 Cultuur en kunsteducatie in het algemeen

het opzetten van een onderzoeks- en documentatiebeleid, samen met de Nationale Bibliotheek van Aruba, de Nationale UNESCO Commissie, het Nationaal Archief, de Universiteit van Aruba en de Directie Onderwijs c.q. de CKV-ontwikkelgroep. Het oprichten van een audiovisueel centrum, in samenwerking met de mediatheek van de Nationale Bibliotheek.

6241-1 **Beleidsterrein cultuur en kunsteducatie**

Cultuur- en kunsteducatie houdt in:
1. de kennisoverdracht over cultuur en kunst in het algemeen, maar toegespitst op de Arubaanse cultuur en kunst;
2. deelname (passieve participatie) aan verschillende kunst- en cultuuruitingen;

6241-2 **Cultuur- en kunsteducatie buiten het onderwijssysteem**

De kennisoverdracht over cultuur en kunst kan zowel plaatsvinden in onderwijsverband als daarbuiten. Zoals eerder vermeld is de Directie Onderwijs belast met het coördineren en begeleiden van de theoretische en praktische kennisoverdracht van de vakken Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) in het voortgezet onderwijs.
De cultuur- en kunsteducatie in het algemeen, waarmee de Directie Cultuur belast moet worden is de coördinatie, ondersteuning en begeleiding van de kennisoverdracht over cultuur en kunst buiten het onderwijsgebeuren. De aanpak van de cultuur- en kunsteducatie voor het publiek is beschreven onder punt 6.2.2. bij de beleidsrichtlijnen voor de sector kunst en onder punt 6.2.3 voor de sector cultureel erfgoed.

De middelen die gebruikt kunnen worden bij de educatie en vorming van het publiek zijn: de media, de cultuur- en kunstdatabank, publicaties in de vorm van folders, brochures, papers en boeken en audiovisuele middelen. De voorbereidingen voor de kennisoverdracht zouden moeten plaatsvinden in samenwerking met alle sectoren en met de verschillende GO's en NGO's die direct of indirect werkzaam zijn op cultuur- en kunstgebied. In samenwerking met de mediatheek van de *Biblioteca Nacional* zouden de verschillende culturele en kunstactiviteiten gedocumenteerd moeten worden en er zal gewerkt moeten worden aan eigen lokale cultuur- en kunstdocumentaires en video

producties, die gebruikt kunnen worden als lesmateriaal, zowel in het onderwijs als daarbuiten.

6241-3 **Cultuur en kunstlezingen, -conferenties en -forums**
In samenwerking met de verschillende musea, GO's en NGO's zal de Directie Cultuur verschillende lezingen, conferenties en forums kunnen organiseren op gebied van kunst en cultuur.

6241-4 **Cultuur- en kunstpublicaties**
In samenwerking met de musea, GO's en NGO's zouden verschillende folders, brochure, papers en boeken gepubliceerd kunnen worden op het gebied van cultuur en kunst. Deze publicaties zouden op verschillende plaatsen verspreid of verkocht moeten worden. Verder zal een documentatiecentrum opgezet moeten worden voor het behoud en het toegankelijk maken van al het geproduceerde materiaal.

6241-5 **Cultuur- en kunstinformatie verspreiding via website**
De verschillende websites van de cultuur- en kunstorganisaties op Aruba zouden met elkaar gelinked moeten worden door de Directie Cultuur. Hierdoor kan overlap worden voorkomen.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Nationale Bibliotheek en de media voor het opzetten van een programma voor het verspreiden van informatie in het algemeen over cultuur en kunst.
- het samen opzetten van een programma voor het geven van informatie ter bevordering van de cultuur- en kunsteducatie in het algemeen.
- het oprichten van een audiovisueel centrum, in samenwerking met de mediatheek van de Nationale Bibliotheek.
- het documenteren van lokale cultuur- en kunstvideoproducties.

Actiepunten op middellange termijn

- het creëren van een documentatiecentrum voor het behoud van al het geproduceerde materiaal.
- het opzetten van een onderzoeks- en documentatiebeleid, samen met de Nationale Bibliotheek van Aruba, de Nationale UNESCO Commissie, het Nationaal Archief, de Universiteit van Aruba en de Directie Onderwijs c.q. de CKV-ontwikkelgroep.

6242 Cultuur- en kunsteducatie voor het cultuurveld

6242-1 **Inhoudelijke cultuur- en kunsteducatie**
Cultuur- en kunsteducatie voor het cultuurveld houdt de kennisoverdracht in van cultuur en kunst in het algemeen, speciaal gericht op de medewerkers werkzaam op het gebied van cultuur. Deze kennisoverdracht is voornamelijk bedoeld voor het personeel van de Directie Cultuur en het personeel van andere GO's en NGO's, die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport op cultuurgebied werkzaam zijn.

De cultuur- en kunstvorming van de betrokken medewerkers wordt ook gerealiseerd door het, onder deskundige begeleiding en toelichting, laten bijwonen van presentaties, zoals concerten, dans- en theatervoorstellingen, exposities, bezoeken van monumenten, etcetera. Ook deze activiteiten zouden vanuit de Directie Cultuur gestimuleerd moeten worden. Het is belangrijk, dat het personeel van de Directie Cultuur in elk geval een informatief bezoek brengt aan alle Arubaanse instellingen en organisaties die werkzaam zijn op het gebied van cultuur en kunst.

6242-2 **Cultuurmanagement**

Voor het leidinggevend personeel en stafleden van zowel GO's als NGO's worden trainingen op het gebied van cultuur- en kunstmanagement opgezet. Er zal speciale aandacht moeten worden besteed aan trainingen voor het opstellen van een businessplan; het zoeken en benaderen van sponsors, het opzetten van projecten voor subsidieaanvragen en het opzetten van PR-activiteiten voor en door de NGO's.

6242-3 **Studiefinanciering**

Er is een grote behoefte aan kunstdocenten, vooral op het gebied van podiumkunsten. Maar ook op het gebied van cultuur- en kunstwetenschappelijke studies is er een groot gebrek aan professionals. Van belang is het structureel regelen van een studiebeurs per jaar op het gebied van kunst en cultuur. De Directie Onderwijs zal het volgen van een cultuur- en kunststudie in het buitenland stimuleren, door meer informatie te geven aan Havo- en VWO-studenten over de verschillende cultuur- en kunstberoepen.
Verder zal aan cultuurmedewerkers de mogelijkheid worden geboden om, zowel lokaal als in het buitenland, bepaalde cursussen en workshops te volgen op bepaalde vakgebieden. Het bijwonen van specialistische regionale en internationale conferenties en bijeenkomsten wordt beschouwd als om-, her- en bijscholing van medewerkers in het cultuur- en kunstveld. Vanwege het belang voor de verdere ontwikkeling van de cultuur(beleids)medewerkers, professionals en specialisten worden er contacten gelegd met internationale "*observatories and think-tanks*" op het gebied van cultuurbeleid en cultuurmanagement.

6242-4 **Sectorale cultuur- en kunsteducatie**

Op folkloregebied hebben verschillende NGO's behoefte aan gerichte workshops en trainingen. Te denken valt aan een training over het opzetten van een showprogramma voor dansgroepen, een workshop over de geschiedenis van kostuums voor dansgroepen, een workshop over het ontwerpen van carnavalskostuums, etcetera.

Actiepunten op korte termijn

- het opzetten van trainingen op het gebied van *Human Resource Development* voor het personeel van de Directie Cultuur.
- het opzetten van cursussen, trainingen en bezoek aan culturele instanties voor het personeel van de Directie Cultuur.
- het opzetten van managementcursussen voor het leidinggevend personeel van de Directie Cultuur en de GO's en NGO's werkzaam op cultuurgebied.

Actiepunten op middellange termijn

- het opzetten van cursussen en trainingen voor het personeel van NGO's werkzaam op kunst en cultuurgebied.
- het opzetten van cursussen en trainingen voor GO's indirect werkzaam op cultuurgebied.
- het structureel regelen van een studiebeurs per jaar op het gebied van kunst en cultuur.

6243 Cultuur- en kunstonderzoek

6243-1 **Onderzoek en Documentatiecentrum**

Cultuur- en kunstonderzoek wordt op twee manieren gestimuleerd: zowel door het oprichten van een centrum waar mensen terecht kunnen om informatie te vergaren, als door onderzoekers te stimuleren en te ondersteunen bij het verrichten en publiceren van onderzoek op cultuur- en kunstgebied. Er is een groot gebrek aan onderzoek op cultuur- en kunstgebied. De bibliotheek van de Nationale UNESCO-commissie heeft een collectie die ook het cultuur- en kunstgebied beslaat, aangezien UNESCO de internationale organisatie is op cultuurgebied. Deze bibliotheek zal uitgebreid kunnen worden met het registreren en documenteren van alle informatie op cultuur- en kunstgebied van Aruba en zo omgevormd worden tot een centrum voor onderzoek en documentatie van cultuur en kunst. Dit, in plaats van het vormen van een geheel nieuw centrum voor onderzoek en documentatie van cultuur en kunst bij de Directie Cultuur. Dit centrum zou dan op nationaal niveau samen moeten gaan werken met de Directie Cultuur, de *Biblioteca Nacional*, het Nationaal Archief en de Universiteit van Aruba. Hiervoor is het noodzakelijk dat een onderzoeks- en documentatiebeleid, samen met de Nationale Bibliotheek van Aruba, de Nationale UNESCO Commissie, het Nationaal Archief, de Universiteit van Aruba en de Directie Onderwijs c.q. de CKV-ontwikkelgroep wordt opgezet. Het is wel aan te bevelen het UNESCO-secretariaat fysiek in het gebouw van de Directie Cultuur onder te brengen.Verder zal dit onderzoek- en documentatiecentrum een samenwerkingsverband moeten aangaan met andere regionale en internationale documentatiecentra op cultuur en kunstgebied, zoals het Rijksdocumentatiecentrum in Den Haag, het *Centro Wifredo Lam* in Cuba en het *Smithsonian Institute* in Washington. Door middel van abonnementen zal dit centrum moeten beschikken over regionale en internationale vakliteratuur en tijdschriften..
Het onderzoek- en documentatiecentrum zal ook moeten gaan samenwerken met de NGO's die onder de verantwoordelijkheid van het MAC vallen. Bijvoorbeeld met het *Parke Nacional Arikok,* waarbij de lokale flora en fauna onderwerp van onderzoek kunnen zijn, met het *Museo Historico,* waar de Arubaanse geschiedenis het onderwerp kan zijn, met de Muziekschool om onderzoek te verrichten op muziekgebied, met het Monumentenbureau voor praktijkgericht bouwhistorisch onderzoek, etcetera.

6243-2 **Terminologie-controle**

Terminologiecontrole houdt in, dat er een systeem wordt opgezet, waarin de verschillende termen op het gebied van cultuur en kunst in het Papiamento worden geregistreerd en gedefinieerd. Het bovengenoemde onderzoek- en documentatiecentrum zou dat systeem kunnen opzetten.

6243-3 **Wetenschappelijk onderzoek**

Er blijkt een grote behoefte aan wetenschappelijk onderzoek op alle terreinen van cultuur en kunst. Er zal een inventarisatie gemaakt worden van de behoeftes aan onderzoek die in het cultuur- en kunstveld leven. Dit moet ook leiden tot een onderzoeksbeleid en een onderzoeksplan, voor zowel de korte als de lange termijn.
Het wetenschappelijk onderzoek zal zowel op inhoudelijk -, statistisch - als organisatorisch niveau moeten plaatsvinden.

6243-4 **Praktijkgericht onderzoek**
Het ontbreekt nog aan gegevens uit de praktijk. Het is dan ook belangrijk informatie daarover te verzamelen en praktisch onderzoek te doen, bijvoorbeeld een onderzoek naar de behoefte aan wetgeving op cultuurgebied, een studie naar de inkomsten van bedrijven, muziekgroepen en specialisten gedurende de carnavalsperiode, de inkomsten van restaurants en casino's vóór, gedurende en ná de carnavalsperiode, *Siman Santo* periode en de nationale feestdagen en een onderzoek naar de besteding van toeristen aan cultuur- en kunstactiviteiten en/of cultuur- en kunstproducten.

Actiepunten op korte termijn

- het opstellen van een programma voor onderzoek op cultuur- en kunstgebied.
- het realiseren van een samenwerking tussen de Universiteit van Aruba, het Nationaal archief en de Nationale UNESCO-commissie voor het doen van onderzoek op cultuur- en kunstgebied.
- het oprichten van een onderzoek- en documentatiecentrum, in samenwerking met het secretariaat van de Nationale UNESCO-commissie.
- een inventarisatie van de behoeftes van de NGO's op onderzoeksgebied.

Actiepunten op middellange termijn

- het opzetten van een terminologie-controle-systeem voor termen op het gebied van kunst en cultuur kunst en cultuur in het Papiamento.

- het leggen van contacten op regionaal en internationaal gebied voor het opzetten van onderzoek op cultuur- en kunstgebied.
- het organiseren van regionale - of internationale conferenties op cultuur- en kunstgebied.

6.2.5 **Cultuur, Media en ICT(Information, Communication and Technology):** 1. cultuur en media, 2. cultuur en massacommunicatie, 3. cultuur- en kunstinformatie via ICT, 4. cultuur- en kunstagenda.

Beleidsdoelstellingen:
- *het bevorderen en stimuleren van cultuur- en kunstprogramma's d.m.v. massacommunicatie, inclusief ICT;*
- *het opstellen van cultuur- en kunstprogramma's, in samenwerking met de media en het cultuurveld;*
- *het opstellen van een cultuur- en kunstagenda, in samenwerking met het cultuurveld;*
- *het op korte termijn opzetten van een media- en massacommunicatiebeleid, in samenwerking met het media- en cultuurveld.*

6251 Cultuur en Media

6251-1 **Mediabeleid**
Het is belangrijk de invloed van de media, zowel in positieve als in negatieve zin, op de ontwikkelingen van de cultuur en de identiteit van een land te onderkennen en te erkennen. Het is dan ook nodig over een gericht mediabeleid te beschikken als onderdeel van een integraal cultuurbeleid. Media kunnen worden ingezet voor een positieve bijdrage aan de culturele en kunstzinnige ontwikkeling. Media beschikken over instrumenten, die ingezet kunnen worden om positief naar ons zelf te leren kijken. Tevens kunnen de media benut worden om discussies te voeren over de richting die wij met onze culturele aangelegenheden op willen gaan en welke doelstellingen wij op cultuurgebied willen bereiken.
Een mediabeleid op het terrein van cultuur moet een bijdrage leveren aan onze culturele identiteit, maar ook aan de gedragscode en professionalisering van de media in ons land, zowel op inhoudelijk als op organisatorisch vlak. Op inhoudelijk gebied zou het goed zijn om, samen met de media, algemene richtlijnen voor de media vast te leggen, die bindend zijn voor het verkrijgen en behouden van een vergunning voor uitzending. Dat bevordert een professionele werkwijze. Er zal meer aandacht moeten worden geschonken aan de eigen muzikale producties, maar ook aan het geven van cursussen op het gebied van het schrijven van recensies en het geven van commentaar op culturele activiteiten. De meeste radiostations blijken geen eigen cd-collectie te bezitten, waardoor veel presentatoren hun eigen collectie moeten gebruiken. Dat heeft ook tot gevolg, dat bij het uitbrengen van een nieuwe cd steeds meer dan één exemplaar naar elk radiostation moet worden opgestuurd. Samen met de media zal hiervoor naar oplossingen gezocht moeten worden.

6251-2 **Het gebruik van het Papiamento in de media.**
Op korte termijn zal een campagne van start gaan om meer aandacht te besteden aan het gebruik van het Papiamento door de media, zowel verbaal als schriftelijk. Samen met de media zal een systeem opgezet worden, waardoor er door de radio- en tv-stations meer controle en evaluatie mogelijk wordt op het taalgebruik van het Papiamento door hun medewerkers. De aandacht dient hierbij niet alleen gericht te worden op de orthografie (spelling) bij het schrijven van het Papiamento en het vermijden van het gebruik van

buitenlandse woorden daar waar beschikt kan worden over Papiamento-woorden, maar er dient in het bijzonder aandacht geschonken te worden op "het goed gebruiken" van het Papiamento. Hierbij zijn de linguïstische regels van belang. Er dient, samen met de media, een algemene cursus te worden opgezet voor radio- en tv- presentatoren om het Papiamento op een correcte manier te leren gebruiken. Hert volgen van deze cursussen dient een voorwaarde te zijn voor het verkrijgen van zendtijd.

Actiepunten op korte termijn

- het, samen met het mediaveld, organiseren van een *Cumbre Nacional* Cultuur en Media;
- het, samen met de media, opzetten van een campagne "*Bon uso di Papiamento".*

Actiepunten op middellange termijn

- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst met de verschillende directies van kranten, radio en tv's, ter ondersteuning van het integraal cultuurbeleid.
- in samenwerking met de media opzetten van culturele- en kunstprogramma's.

6252 Cultuur en massacommunicatie

6252-1 **Massacommunicatiebeleid**
Een massacommunicatiebeleid moet richting geven aan het gebruik van de verschillende massacommunicatiemiddelen ter bevordering van de verspreiding van informatie over kunst en cultuur. Samen met de media zullen daarvoor verschillende programma's worden opgezet.

6252-2 **Cultuur- en kunstprogramma's voor radio en tv**
De Directie Cultuur zal cultuur- en kunstprogramma's op radio en tv meer gaan stimuleren en ondersteunen. Het is uiteraard niet de bedoeling dat de Directie Cultuur zelf programma's gaat verzorgen. De Directie beperkt zich tot een coördinerende en ondersteunende rol bij het verspreiden van informatie via de media. In samenwerking met de verschillende GO's, NGO's en musea zal gewerkt worden aan een structureel informatief cultuur- en kunstprogramma.

6252-3 **Cultuur- en kunstrubrieken**
In samenwerking met de kranten en verschillende tijdschriften zal gewerkt worden aan vaste cultuur- en kunstrubrieken. De betrokken artikelen zouden in samenwerking met de specialisten, werkzaam bij de verschillende musea, GO's en NGO's, gecoördineerd en verzorgd moeten worden. Hiervoor zou een informatieprogramma moeten worden opgezet.

6253 **Cultuur- en kunstinformatie via ICT**
ICT speelt een steeds belangrijkere rol in alle dagelijkse ontwikkelingen. Er zal voor de Directie Cultuur een web-site worden ontwikkeld, met links naar alle organisaties die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Cultuur vallen. Verder zal samen met de ICT-medewerker een beleid worden opgezet voor het meest effectief en efficiënt gebruik van ICT op cultuurgebied. Daartoe kunnen voor alle medewerkers van de

Directie Cultuur verschillende cursussen worden ontwikkeld. Verder zal ook bestudeerd worden wat binnen de specifieke werkgebieden de mogelijkheden van ICT zijn, bijvoorbeeld bij muziek, theater, beeldende kunst, musea, wetenschappelijk onderzoek, etcetera.

6254 Cultuur- en kunstagenda

Aangezien de *Biblioteca Nacional* al een website heeft met een databank met informatie over cultuur- en kunstorganisaties en hun activiteiten, zal de Directie Cultuur voor het ontwikkelen en onderhouden van een cultuur- en kunstagenda, als onderdeel van de Culturele Databank, een samenwerkingsverband aangaan met de *Biblioteca Nacional*.
Ook het toeristenbureau en enkele radiostations geven via hun websites informatie over culturele activiteiten.
Ook deze websites zouden gelinked kunnen worden met de cultuur- en kunstagenda van de *Biblioteca Nacional*. Verder zou deze activiteitenagenda ook in de kranten gepubliceerd kunnen worden, analoog aan de filmagenda.

Actiepunten op korte termijn

- het opstellen van een actieplan voor het maken van programma's ter verspreiding van informatie over kunst en cultuur.
- het, samen met de Nationale Bibliotheek, opstellen van een kunstagenda en -databank

Actiepunten op middellange termijn

- het realiseren van een netwerk met de media op regionaal en internationaal niveau voor het geven van informatie over culturele activiteiten die plaatsvinden op Aruba.

6.2.6 **Cultuur- en kunstuitwisseling:** uitwisselingsprogramma op 1. koninkrijks- 2. regionaal- en 3. internationaal niveau.

Beleidsdoelstellingen:

- *het bevorderen en stimuleren van culturele uitwisseling en uitwisselingen van kunstuitingen op koninkrijks-, regionaal en internationaal niveau;*
- *het structureren en regelen van de selectie van cultuur- en kunstuitwisselingen;*
- *het bevorderen en stimuleren van de deelname van cultuur- en kunstspecialisten aan conferenties en seminars op koninkrijks-, regionaal en internationaal niveau;*
- *het op korte termijn opzetten van een cultuur- en kunstuitwisselingsbeleid.*

6260 Cultuur- en kunstuitwisseling

6260-1 Beleidsterrein cultuur- en kunstuitwisseling

Onder culturele uitwisselingen wordt verstaan: deelname aan buitenlandse cultuur- en kunstevenementen en de participatie van buitenlandse cultuur- en kunstbeoefenaars aan verschillende culturele activiteiten op Aruba. Het uitwisselingsbeleid op kunst en muziekgebied is beschreven onder punt 6.2.2 Kunst, punt 6220-2 Kunst- en Muziekuitwisseling. Het gaat echter niet alleen om kunst en muziek, maar ook om uitwisselingen in andere beleidssectoren, zoals op het gebied van podiumkunsten, folklore, volkskunst en cultuur in het algemeen.

6260-2 Cultuur- en kunstuitwisselingsbeleid

Op korte termijn zal een cultuur- en kunstuitwisselingsbeleid worden opgezet.
Het dienstreizenbeleid van de Regering van Aruba vormt een grote belemmering voor de uitvoering van het integraal cultuurbeleid, waar een van de hoofdbeleidsdoelstellingen is het stimuleren en ondersteunen van culturele en kunstuitwisselingen.
Het is dan ook noodzakelijk, dat in de toekomst deelname aan buitenlandse culturele manifestaties en kunstuitwisselingen door de Regering van Aruba niet meer als dienstreis wordt aangemerkt en behandeld. Net zoals het geval is bij nationale feesten, waarvoor een aparte rekening bestaat, moet ook voor de cultuur- en kunstuitwisseling een aparte rekening worden geopend.
Deelname van specialisten, kunstenaars en cultuurvertegenwoordigers van Aruba aan bepaalde regionale en/of internationale bijeenkomsten dient als project behandeld te worden. Er dient daarbij rekening te worden gehouden met het gegeven, dat vele regionale en internationale bijeenkomsten en evenementen niet een jaar van tevoren kunnen worden voorzien van een exacte begroting, aangezien de uitnodigingen vaak slechts een of twee maanden van tevoren worden ontvangen. Dit, met uitzondering van de algemene conferentie van UNESCO, die om de twee jaar gehouden wordt.
Er dient een algemene begrotingspost te komen voor cultuur- en kunstuitwisselingen, die gedurende het jaar zal worden gedetailleerd, naar gelang de uitnodigingen binnen komen.
Er dienen algemene criteria te worden opgesteld voor het in aanmerking kunnen komen voor deelname aan culturele en kunstuitwisselingen.
Daarin moeten in elk geval worden opgenomen: richtlijnen voor het afrekenen bij terugkeer, voor het financiële en inhoudelijk verslag bij terugkeer en voor de evaluatie.

In dit verband is het noodzakelijk, dat zowel de Regering als de privé-sector medewerking verlenen door vrijstelling van dienst te verlenen aan deelnemers aan buitenlandse cultuur- en kunstevenementen. Per slot van rekening is elke Arubaan die aan een buitenlandse evenement deelneemt daar een soort "ambassadeur" van Aruba. Daarnaast draagt de deelname aan internationale en regionale culturele evenementen bij tot de persoonlijke ontwikkeling van elk individu op cultuurgebied.

6260-3 **Regionale en internationale culturele conferenties**

Het deelnemen aan regionale en internationale UNESCO-conferenties is belangrijk, aangezien UNESCO bij uitstek de internationale en regionale organisatie is die op cultuurgebied werkzaam is. De meeste internationale organisaties op cultuurgebied vormen òf een onderdeel van UNESCO, òf zijn in het UNESCO-hoofdkantoor ondergebracht, òf werken nauw met UNESCO samen. Het gaat daarbij om organisaties als de *International Council of Museums (ICOM), the International Amateur Theater Association (IATA), the World Heritage Center,* etcetera.

De meeste internationale cultuur- en kunstorganisaties die zijn aangesloten bij UNESCO, werken samen met regionale organisaties. Zo werkt ICOM samen met de *Caribbean Association of Museums* (CAM) en IATA werkt samen met the *Caribbean Regional Alliance of Theater (*CARA).

UNESCO zelf heeft een regionaal kantoor, *the Office of the Director of the Caribbean*, dat werkzaam is op het gebied van onderwijs, cultuur, wetenschap en communicatie. Dit kantoor is op dit moment zeer actief in het stimuleren en ondersteunen van de landen in de regio bij het opzetten van nationale cultuurbeleidsnota's. Het kantoor organiseert verschillende conferenties en bijeenkomsten voor specialisten op het gebied van cultuurbeleid. De nationale UNESCO-commissie van Aruba valt onder de verantwoordelijkheid van het regionaal UNESCO-kantoor te Cuba, dat alleen werkzaam is op het gebied van cultuur.

6261 **Culturele uitwisseling op Koninkrijksniveau (Aruba, Nederlandse Antillen en Nederland)**

In het verleden bestond er een cultureel uitwisselingsprogramma tussen Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba (CUNA). Helaas is dit programma beëindigd en niet verlengd. Dit uitwisselingsprogramma dient geëvalueerd te worden om een analyse te kunnen maken van alles wat goed en minder goed is gegaan.
Op basis van de uitkomsten van die evaluatie zal op cultuur- en kunstgebied een nieuw uitwisselingsprogramma opgezet kunnen worden tussen Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba.

Er dient echter ook een sterke culturele uitwisseling tussen de benedenwindse eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen, met name tussen Aruba, Bonaire en Curaçao, de ABC-eilanden, plaats te vinden. Deze hebben, door hun gemeenschappelijke koloniale, politieke en sociale geschiedenis, in veel opzichten culturele overeenkomsten, zoals onze gemeenschappelijke taal (het Papiamento) en onze gemeenschappelijke muziek de *tumba, mazurka, dansa* etcetera. Tegelijkertijd heeft elk eiland een eigen specifieke culturele identiteit die vaak bij een groot gedeelte van de bevolking van de andere eilanden niet bekend is. *Kas di Kultura Kòrsou*, de uitvoerende dienst op cultuurgebied van het eilandgebied Curaçao, is twee jaar geleden begonnen met het organiseren van de "*Fiesta di Fin di Aña di Aruba*, *Boneiru i Kòrsou"*.

Bij dit evenement worden *Dande*-groepen en *Grupo di Mascarada* van Bonaire uitgenodigd om, samen met de *Tambu*-groepen van Curaçao, de authentieke muziek en dans van de viering van het eind van het jaar op de ABC-eilanden aan de bevolking van Curaçao bekend te maken.
Op Bonaire wordt op 30 april, Koninginnedag, de *Dia di Rincon* gevierd, waar de verschillende muziek- en dansgroepen van Aruba, Bonaire en Curaçao voor de bevolking van Bonaire voorstellingen verzorgen.
Aruba zou het initiatief kunnen nemen voor het organiseren van het ABC-Festival *"Arte di Palabra"* onder de scholieren (zie punt 6.2.2 Literatuur).

6262 **Culturele uitwisseling op regionaal niveau**

De cultuur- en kunstuitwisselingen op regionaal niveau dienen versterkt te worden. Het initiatief dat door Cuba is genomen met het *Festival del Fuego* in Santiago de Cuba, is een begin van culturele uitwisselingen tussen Cuba en Aruba. De deelname van de Arubaanse kunstenaars aan de Biënnale van Cuba in Havana, georganiseerd door het *Centro Wifredo Lam,* en aan de *Bienal de Pinturas del Caribe y Latinoamérica* in Sto. Domingo, georganiseerd door de *Galeria Nacional de Arte* in de Dominicaanse Republiek, zal opgepakt, gecoördineerd en ondersteund worden.

Ook de deelname van Aruba aan CARIFESTA (*Caribbean Festival of Arts)* zal door de Directie Cultuur gestructureerd en gecoördineerd worden. De participatie van Aruba aan al deze evenementen in het verleden wordt geanalyseerd om nieuwe plannen en een nieuw beleid op te zetten voor de deelname aan buitenlandse cultuur- en kunstevenementen.

Op regionaal gebied is verder de deelname van specialisten en professionals aan bijeenkomsten en evenementen, georganiseerd door regionale organisaties, van belang (zie hierboven 6260-3, Regionale en internationale culturele conferenties).

6263 **Culturele uitwisseling op internationaal niveau**

Deelname aan conferenties van internationale organisaties is van belang om de hedendaagse ontwikkelingen op cultuurgebied te volgen en om de nationale ontwikkelingen op cultuurgebied te kunnen evalueren en eventueel aan te passen.
Zoals eerder vermeld is UNESCO bij uitstek de culturele organisatie op internationaal niveau. Om de twee jaar, elk oneven jaar in oktober, wordt, in het hoofdkantoor van UNESCO te Parijs, de Algemene Conferentie van UNESCO gehouden. Gedurende de algemene conferentie van UNESCO, die ongeveer vier weken duurt, wordt een hele week gewijd aan culturele zaken. Gedurende deze week worden alle aspecten van wereldbelang op gebied van cultuur, die de lidstaten van UNESCO opgenomen willen zien in het beleid van UNESCO, besproken. Het is van essentieel belang, dat in de toekomst de Directie Cultuur deze bijeenkomsten van UNESCO bijwoont.

Het opnieuw organiseren van het Internationale Theaterfestival in het jaar 2007 en het Internationale Dansfestival in de toekomst zal de internationale uitwisseling op podiumkunstgebied weer op gang kunnen brengen. Verder bestaat ook nog de mogelijkheid dat Aruba als gastland kan fungeren voor het organiseren van de verschillende specialistische internationale bijeenkomsten, zoals bijvoorbeeld een internationaal congres op het gebied van architectuur.

Actiepunten op korte termijn

- het oprichten van platforms die de deelname van Aruba aan buitenlandse evenementen moeten coördineren en/of advies geven voor de participatie.
- het opstellen van een uitwisselingsprogramma op kunst- en cultuurgebied tussen Aruba en de benedenwindse eilanden van de Nederlandse Antillen, met name Curaçao en Bonaire.
- het opstellen van een uitwisselingsprogramma op kunst- en cultuurgebied tussen Aruba, de Nederlandse Antillen en Nederland.
- het opstellen van een regionaal uitwisselingsprogramma op kunst- en cultuurgebied tussen Aruba en landen uit de regio.

Actiepunten op middellange termijn

- het opzetten van een uitwisselingsprogramma op kunst- en cultuurgebied tussen Aruba en landen op internationaal niveau.

6.2.7 **Cultuurzorg:** 1. subsidieregelingen, 2. cultuurfondsen, 3. juridische zaken, 4. cultuur- en kunstplatforms en 5. raad van cultuur.

Beleidsdoelstellingen:
- *het gericht coördineren van structureel overleg tussen de verschillende fondsen, opdat de fondsen bij het toekennen van subsidie op cultuurgebied elkaar kunnen aanvullen en zoveel mogelijk met elkaar synchroniseren;*
- *het uitgeven van een fondsenboek, waarin van alle in aanmerking komende fondsen de doelstellingen, criteria en voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidie bekend worden gemaakt;*
- *het bevorderen en stimuleren van cultuur- en kunstactiviteiten door middel van het verstrekken van subsidies;*
- *het op korte termijn opzetten van een cultuur- en kunstsubsidiebeleid.*

6271 Subsidieregelingen

6271-1 **Subsidieregeling door de Regering van Aruba**

Het geven van subsidie aan NGO's door de Regering zal beter georganiseerd en gestructureerd worden. Het geven van subsidie zal door een Nationale Subsidie-Commissie, benoemd op basis van een Landsbesluit, gebeuren, onder leiding van de directeur van de Directie Cultuur. Waar gewenst zal de commissie advies vragen van externe deskundigen en van de sectorplatforms. Dit garandeert een evenwichtige toekenning van subsidies voor cultuur- en kunstactiviteiten. Het is de bedoeling om de subsidies die door de Overheid ter beschikking worden gesteld uit te reiken via een meer objectieve benadering. De Overheid stelt de financiële middelen voor de subsidies ter beschikking aan de Nationale Subsidie Commissie. De subsidiebeoordeling en -toekenning vindt plaats door een nationale subsidie-commissie.

6271-2 **Nationale subsidie-commissie**

De nationale subsidie-commissie zal één keer per maand alle projectmatige en incidentele aanvragen evalueren en beoordelen. Eén keer per jaar worden de structurele aanvragen behandeld. De beslissing van de commissie zal bindend zijn. De commissie zal de richtlijnen, criteria, procedures, etcetera voor het geven van subsidies aan personen en NGO's die werkzaam zijn op het gebied van cultuur en kunst vaststellen. In principe komen alle NGO's in aanmerking voor een subsidie. Het toekennen van subsidies wordt gekoppeld aan duidelijke voorwaarden en eisen. De Directie Cultuur zal als orgaan aangewezen worden om de controle hierover uit te oefenen en om te garanderen dat de NGO's zich aan de gestelde eisen en normen houden. De Directie Cultuur zal tevens functioneren als het secretariaat van de nationale subsidie-commissie en zal de criteria voor alle overheidssubsidieregelingen op cultuur- en kunstgebied bekend maken en zorg dragen voor de verdere afhandeling de subsidie procedures.

6271-3 **Salarissubsidieregeling**
De salarissubsidieregeling is een structurele subsidieregeling, waarbij het salaris van een of meerdere medewerkers van een NGO betaald wordt via de begroting van het Ministerie van Cultuur. De medewerkers zijn echter in dienst van het bestuur van de NGO's en hebben niet dezelfde rechtspositieregeling als die van een ambtenaar. Alleen NGO's die bepaalde kerntaken verrichten die, conform het integraal cultuurbeleid, in principe onder de verantwoordelijkheid van de Regering van Aruba vallen komen in aanmerking voor een salarissubsidie.

6271-4 **Exploitatiesubsidieregeling**
De exploitatiesubsidieregeling is een structurele subsidieregeling waarbij de exploitatie-kosten van een NGO worden betaald door het Ministerie van Cultuur. Alleen NGO's die bepaalde kerntaken verrichten die in principe onder de verantwoording van de Regering van Aruba vallen, conform het integraal cultuurbeleid, komen in aanmerking voor een exploitatiesubsidie. Ook hiervoor dienen expliciete richtlijnen en criteria te worden opgesteld, met name om exploitatietekorten te voorkomen.

6271-5 **Structurele subsidieregelingen**
Het is van belang dat de verschillende NGO's die met een duidelijke publieke en/of educatieve taak service bieden op het gebied van cultuur en kunst, een vergoeding krijgen voor de werkzaamheden die zij verrichten, mits die voldoen aan de doelstellingen van het integraal cultuurbeleid en/of van nationaal belang zijn.
Er zal een inventarisatie gemaakt worden van de bestaande NGO's en hun kerntaken. Op basis van op te stellen richtlijnen en criteria zal de status van elke NGO vastgesteld worden, zodat vast komt te staan welke NGO's in aanmerking kunnen komen voor een structureel subsidie.

NGO's waarvan een van de kerntaken is het verzorgen van kunst- en muziekles, dienen een minimaal aantal leerlingen per jaar te hebben om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie. Ook ten aanzien van de Musea dienen bepaalde eisen gesteld te worden, bijvoorbeeld (een groei in) het aantal bezoekers, het initiëren van activiteiten die geld genereren, etcetera. Er dient een overeenkomst te worden gesloten tussen de Directie Cultuur en elke NGO, met duidelijke afspraken. De NGO's die op dit moment geen structureel subsidie krijgen, maar die wel werkzaamheden verrichten op het gebied van kunsteducatie, traditionele feesten, cultureel erfgoed, nationale festivals, sociaalcultuurgebied, etcetera zijn de *Academia Liber di Arte Stichting* (ALAS), FARPA, Fundacion Muchila Creativo, Mascaruba, Stichting Artesania, Stichting Arubaanse Carnaval (SAC), *Foundation Insight for the Arts*, *Fundacion Eterno*, *Sint Nicolas Foundation for the Arts* (SINFA) en de stichtingen die de volgende festivals organiseren: *Festival di Himno i Bandera, Festival di Dande, Festival di Tumba, Festival International di Teatro, Festival Internacional di Baile, Festival Voz y Landia Escolar* de stichtingen belast met het organiseren van nationale en/of internationale festivals.

De status van deze NGO's zal gedefinieerd moeten worden. Als de taken van bepaalde NGO's het algemeen belang dienen en beschouwd kunnen worden als publieke taken, dan behoren die tot de kerntaken van de regering. Op basis hiervan zouden deze NGO's in aanmerking kunnen komen voor een structureel subsidie van de regering, bijvoorbeeld in de vorm van een salaris van een medewerker en/of exploitatiesubsidie.

6271-6 **Projectsubsidieregeling**

Een projectsubsidieregeling is een regeling op basis waarvan voor een bepaalde activiteit incidenteel een subsidie kan worden verleend. Het gaat dan om non-profit initiatieven ter bevordering van de cultuur- en kunstontwikkeling en cultuur- en kunstuiting. Het subsidie kan worden verleend aan zowel NGO's die al een van de bovenstaande subsidies genieten, als aan NGO's die geen structureel subsidie ontvangen en aan natuurlijke personen. Het gaat hier om bedragen tussen de Fl. 1.000,-- en Fl. 5.000,-- per activiteit. Er wordt een speciale begrotingspost gevormd, op basis waarvan deze projectsubsidies kunnen worden verleend. Ook voor deze regeling geldt dat er criteria en richtlijnen moeten worden opgesteld.

6271-7 **Nationale Cultuurmanagementprijs "Planta Simiña"**

De meeste NGO's hebben geen startkapitaal om activiteiten te ontplooien waardoor geld gegenereerd kan worden om hun programma's en projecten financieel te kunnen ondersteunen. De nationale prijs *"Planta Simiña*" is een initiatief om bij de cultuur- en kunstinstellingen cultuurbedrijfsbeheer te stimuleren. Deze prijs biedt de kans aan NGO's, werkzaam op cultuur- en kunstgebied, om mee te doen aan een jaarlijkse wedstrijd waarbij zij een businessplan kunnen presenteren voor een project dat hen in staat stelt om, door middel van een startkapitaal, een activiteit op te zetten die geld genereert. Dit kan bijvoorbeeld zijn het produceren van bepaalde producten die verkocht kunnen worden. De opbrengst van de verkoop van de eerste productie wordt weer geïnvesteerd in volgende producties tot op een gegeven moment met winst gedraaid kan worden. De winst kan dan in andere activiteiten van die NGO worden geïnvesteerd.
Een jury, benoemd bij Landsbesluit, zal in samenwerking met de Directie Cultuur de criteria en richtlijnen opstellen en de projecten beoordelen. De beslissing van de jury is bindend. Er kunnen maximaal drie prijzen per jaar worden uitgereikt ter waarde van tienduizend, vijfduizend en drieduizend gulden. Elke NGO kan één maal in de vijf jaar in aanmerking komen voor deze prijs.

6271-8 **Cultureel paspoort**

De mogelijkheden voor het introduceren van een cultureel paspoort voor het verlenen van korting op de entreeprijzen van culturele en artistieke activiteiten, speciaal voor de jeugd en bejaarden, worden bestudeerd. De manier waarop het cultureel paspoort geïntroduceerd zal worden moet vastgesteld worden in overleg met de verschillende culturele platforms.

Actiepunten op korte termijn

- het instellen van een subsidiecommissie die de subsidiecriteria en -voorwaarden moet vaststellen voor het geven van subsidie door de Regering van Aruba.
- het opstellen van subsidiecontracten tussen de Regering van Aruba en de verschillende NGO's die in aanmerking komen voor een structureel subsidie.
- het opstellen en publiceren van de subsidiecriteria en -voorwaarden voor het in aanmerking komen voor een incidenteel subsidie van de Regering van Aruba.

Actiepunten op middellange termijn

- het inventariseren van financiële bronnen ter bevordering van de culturele ontwikkeling op Aruba.

6272 Cultuurfondsen

6272-1 **Beleidsterrein fondsen:** onder Cultuurfondsen wordt verstaan:
de fondsen op cultuurgebied waaruit subsidie kan worden verkregen en die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Ministerie van Cultuur.

6272-2 Fondsen onder de verantwoording van het Ministerie van Cultuur

6272-2-1 Union di Organisacionnan Arubano (UNOCA)

6272-2-1-i Alternatief voor bestaansrecht UNOCA

UNOCA, een stichting die met een vastgesteld beleid en met criteria werkt, ontvangt van de *Federacion pa Desaroyo Arubano* (FDA) ontwikkelingsgeld ten behoeve van culturele activiteiten op Aruba. Deze ontwikkelingsgelden zijn echter slechts beschikbaar tot het jaar 2009. Daarom moet vóór die datum naar een alternatief gezocht worden. Er is een groot tekort aan fondsen op cultuurgebied en om deze reden is het van belang dat UNOCA kan blijven voortbestaan.

Met de desbetreffende instanties zal de mogelijkheid worden besproken om het UNOCA-secretariaat te voegen in een gezamenlijke secretariaat van de cultuur- en kunstfondsen in Nederland. Overigens moet UNOCA op een meer “business-minded” manier gaan functioneren om ook zelf inkomsten te genereren.

6272-2-1-ii UNOCA-secretariaat

Het secretariaat van UNOCA heeft onvoldoende menskracht om alle werkzaamheden die uit het takenpakket voortvloeien uit te kunnen voeren. Momenteel geschiedt dat door bestuursleden en andere vrijwilligers. Om de taken goed te kunnen vervullen moet het secretariaat van UNOCA versterkt worden.

6272-2-1-iii Kerntaken UNOCA

UNOCA voert op dit moment een aantal taken uit, die niet de kerntaken zijn van dit fonds. UNOCA zal prioriteiten moeten gaan stellen, waaronder de algemene taken bij het toekennen van subsidies.
Alles wat niet onder de directe verantwoordelijkheid van een fonds valt zou afgestoten moeten worden naar instanties die wel een dergelijke verantwoordelijkheid in hun takenpakket hebben. Het aankoopbeleid van kunstwerken door UNOCA dient, in relatie tot de kerntaken van UNOCA als fonds, professioneel geëvalueerd te worden.
De ervaring heeft geleerd dat kunstwerken die aangekocht worden op den duur een collectie gaan vormen, waarvoor de kopers een grote verantwoordelijkheid hebben. Het opzetten van een permanente expositie voor beeldende kunst is bijvoorbeeld evenmin een taak van UNOCA.
Verder dient een “change of mind” plaats te vinden in de manier waarop subsidies wel of niet worden toegekend aan NGO’s. Dit betekent dat UNOCA een meer “business-minded” werkbenadering moet hebben ten opzichte van de activiteiten van NGO’s, waarbij NGO’s de mogelijkheid geboden krijgen om zelf geld te genereren. Dit betekent niet, dat NGO’s die niet in staat zijn aan een bepaalde activiteit een eigen bijdrage te leveren, niet in aanmerking kunnen komen voor een subsidie. UNOCA zou juist de uitdaging moeten aangaan om NGO’s subsidie te vestrekken als “seed-money” en deze NGO’s te stimuleren om daarna zelf geld te gaan genereren, bijvoorbeeld door het geven

van trainingen aan deze NGO's in het maken van een business- en marketingplan, op managementgebied, etcetera.

6272-2-2 **UNESCO**

6272-2-2-i **Lidmaatschap UNESCO**
Het UNESCO-secretariaat heeft als bestuurlijk orgaan de Nationale UNESCO Commissie Aruba (NUC-Aruba). Een van de belangrijkste voorwaarden om lid te worden van UNESCO is -naast het betalen van het lidmaatschap- ook het benoemen van een Minister die belast is met UNESCO-zaken. Op Aruba is dat de Minister van Arbeid, Cultuur en Sport. De werkvelden van UNESCO zijn onderwijs, cultuur, wetenschap en communicatie. Wetenschap wordt onderverdeeld in sociale - en natuurlijke wetenschappen. Onderwijs omvat alle vormen van educatie, waaronder ook sport-educatie. De sector communicatie werkt op het gebied van (media)communicatie en ICT.

6272-2-2-ii **Nationale UNESCO-Commissie Aruba**
Een andere voorwaarde van UNESCO is het instellen van een Nationale UNESCO-Commissie (NUC). Het is belangrijk, dat de leden van de NUC-Aruba benoemd worden door de instanties die de grootste verantwoordelijkheid dragen op het gebied van onderwijs, cultuur, wetenschap en communicatie. Op dit moment worden de NUC-leden door de Ministers benoemd voor een periode van vier jaar.

Om de benoeming van de NUC-leden voor een langere termijn te kunnen garanderen en om de benoemingen meer te richten op de werkterreinen van UNESCO, is het aan te bevelen om de benoemingen in de toekomst voor de betrokken gebieden door de Directies belast met onderwijs, cultuur en communicatie te laten geschieden en voor wetenschap door de Universiteit van Aruba. Aangezien er op Aruba geen Directie bestaat die specifiek belast is met (media) communicatiebeleid en er ook geen mediaraad bestaat, zal het Bureau Voorlichting (Buvo) het programma voor communicatie van UNESCO kunnen coördineren. Daarnaast zou in de toekomst in de NUC-Aruba ook een vertegenwoordiger van de Directie Buitenlandse Betrekkingen zitting moeten nemen, aangezien UNESCO een internationale diplomatieke organisatie is. De voorzitter zal door de commissieleden voorgedragen moeten worden, om een democratische benoeming van de voorzitter te garanderen.
De samenstelling van de leden van de NUC-Aruba als specialisten op de werkterreinen van UNESCO is zeer belangrijk, aangezien een van de belangrijkste taken van de vertegenwoordigers per sector is: het geven van informatie over het UNESCO-beleid, evenementen, programma's en projecten aan de desbetreffende velden.

6272-2-2-iii **UNESCO-secretariaat**
Het UNESCO-secretariaat staat onder leiding van een secretaris-generaal (SG). Om de werkzaamheden op UNESCO-gebied goed en efficiënt te kunnen uitvoeren, heeft de SG echter de ondersteuning nodig van een goed bemand secretariaat. Naast de ondersteuning van een telefoniste en een medewerker belast met de bibliotheek is het noodzakelijk, dat tenminste twee personen worden belast met het coördineren en begeleiden van de UNESCO-programma's en projecten. Eén medewerker kan belast worden met de coördinatie van de onderwijs- en wetenschapssector en de andere met de sectoren cultuur en communicatie. De SG dient, samen met de coördinator voor onderwijs en wetenschap, nauw samen te werken met de Directie Onderwijs en de UA, om de informatie door te sluizen aan het onderwijs- en wetenschapsveld.

De SG dient, samen met de coördinator voor cultuur en communicatie, nauw samen te werken met Directie Cultuur en Buvo, om de informatie door te geven aan het cultuur-en communicatieveld.

6272-2-2-iv **UNESCO-bibliotheek**

UNESCO is verder het *Intellectual Clearingshouse* voor de hierbovengenoemde gebieden. Om deze reden publiceert UNESCO veel op cultuurgebied. Het UNESCO-secretariaat heeft sinds kort een medewerker belast met de bibliotheek van de nationale UNESCO-commissie. Deze bibliotheek kan in de toekomst versterkt en uitgebreid worden door het documenteren en registreren van informatie en publicaties op cultuurgebied ter ondersteuning van de Directie Cultuur, vooral ter ondersteuning van en in samenwerking met de afdeling Onderzoek en Documentatie.
Er zou een structurele samenwerking opgezet moeten worden op het gebied van cultuur tussen de UNESCO-bibliotheek, *Biblioteca Nacional*, het Nationaal Archief en de Directie Cultuur. Door transformatie van de UNESCO-bibliotheek in een informatie- en documentatiecentrum, gespecialiseerd op het gebied van cultuur, zal de bevolking toegang krijgen tot alle informatie.

6272-2-2-v **Kerntaken UNESCO**

Een van de hoofddoelstellingen van UNESCO is het bevorderen van vrede in de wereld. De *main slogan* van UNESCO is: *"Since war starts in de mind of men, it is in the mind of men that the defences of peace must be constructed."* Alle activiteiten, programma's en projecten zijn gebaseerd op dit uitgangspunt. Een van de belangrijkste intersectorale programma's van UNESCO is the *Culture of Peace Program*, dat als doelstelling heeft het promoten van waarden en normen onder alle gemeenschappen ter wereld, gebruik makend van alle sectoren van UNESCO.
The Culture of Peace Decade loopt nu van 2000 t/m 2010. Gebaseerd op de bestaande programma's van UNESCO, is NUC-Aruba de aangewezen organisatie om te belasten met de uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van de bevordering van waarden en normen op Aruba, conform het integraal cultuurbeleid, in samenwerking met de Directie Onderwijs, Directie Cultuur, de UA en de Buvo.

Internationale Dag voor Vrede *(the International Day of Peace)* is op 21 september.

6272-2-3 **Lotto pa Cultura** (in oprichting)

Het is de bedoeling om met een kansspel te komen, waarvan de opbrengst bestemd zal zijn voor de uitvoering van culturele werkzaamheden en ter bevordering van de culturele ontwikkelingen op Aruba. De stand van zaken is, dat de wet hiervoor nog door het Parlement moet worden behandeld. Zodra deze wet is goedgekeurd zal *Lotto pa Cultura* operationeel kunnen worden. Net zoals het geval zal zijn bij *Lotto pa Deporte*, zal een commissie belast moeten worden met het vaststellen van de criteria en de bestemming van de opbrengsten van *Lotto pa Cultura*. De opbrengsten zijn bestemd voor de implementatie van het integraal cultuurbeleid. Een gedeelte daarvan zal in een fonds worden gestort, waaruit individuen en NGO's werkzaam op cultuurgebied subsidie kunnen ontvangen. De subsidiecommissie van *Lotto pa Cultura* zal de criteria en procedures voor het in aanmerking komen en toekennen van subsidies uitwerken en publiceren.

6272-3 **Platform Fondsen**

De fondsen werkzaam op cultuurgebied en de Directie Cultuur zullen in een Platform Fondsen moeten gaan samenwerken en met elkaar overleggen. Dan kunnen de hiaten die

op dit moment bestaan voor het krijgen van studiefinanciering opgevuld worden. Dit, speciaal voor korte-termijn-cursussen op het gebied van cultuur en kunst voor carnavalsgroepen, dansgroepen, etcetera. Voor deze activiteiten kan men op dit moment bijna nergens terecht. Verder zouden de fondsen samen bepaalde cursussen kunnen opzetten en verzorgen voor hun doelgroepen, bijvoorbeeld een cursus projectbeschrijven of een cursus voor het maken van financiële en inhoudelijke verslagen. Ook cursussen voor de NGO's over de criteria en procedures die verbonden zijn aan het verkrijgen van subsidies.

6272-4 **Fondsenboek**

Er zal een algemeen fondsenboek op het gebied van kunst en cultuur gepubliceerd moeten worden, met alle criteria en procedures van alle fondsen. Ook de websites van de fondsen zullen met elkaar gelinked moeten worden.

Actiepunten op korte termijn

- het herdefiniëren van de kerntaken van UNOCA.
- het herdefiniëren van de benoemingen van de leden van de nationale UNESCO-Commissie.
- het realiseren van een structureel samenwerkingsverband tussen de subsidiegevers die onder de verantwoording van de Minister belast met cultuur vallen: de Directie Cultuur, UNOCA, UNESCO en de toekomstige Lotto pa Cultura.

Actiepunten op middellange termijn

- het opzetten en publiceren van een fondsenboek op kunst- en cultuurgebied.
- het ontwikkelen van de subsidiecriteria en -voorwaarden voor het gebruik van de fondsen van de toekomstige *Lotto pa Cultura.*

6273 Juridische zaken

6273-1 **Partnership met Directie Wetgeving en Juridische Zaken**

De jurist van de Directie Cultuur zal nauw samen moeten gaan werken met de Directie Wetgeving en Juridische Zaken en met alle organisaties die onder de verantwoordelijkheid van MACS vallen. In de toekomst moeten verordeningen en wetten gezamenlijk worden opgesteld, ter bescherming van ons cultureel en natuurlijk erfgoed, maar ook ter bescherming van onze lokale artiesten, musici, dansers, kunstenaars en *artesano's*. Per sector en in samenwerking met alle GO's en NGO's werkzaam op cultuurgebied, zal met de desbetreffende instanties een inventaris gemaakt moeten worden over de behoeften op juridisch gebied. De danssector heeft bijvoorbeeld specifieke juridische ondersteuning nodig bij het evalueren en herformuleren van hun contracten met de hotels. Er zal ook een inventaris gemaakt moeten worden van de wetten die al zijn opgesteld en/of in de maak zijn. Naar aanleiding hiervan zal een korte- en een lange- termijn-actieplan moeten worden opgesteld.
De jurist van de Directie Cultuur is, naast het onderbouwen en formuleren van elke beleidsbeslissing en de nodige wetgeving op cultuurgebied, zowel ten behoeve van de werkzaamheden van de Directie Cultuur als van de GO's en NGO's op cultuurgebied,

belast met het helpen voorbereiden en ondertekenen van internationale verdragen op kunst- en cultuurgebied.

6273-2 Partnership met Bureau Intellectuele Eigendom

Samen met het Bureau Intellectuele Eigendom, de GO's en NGO's werkzaam op kunst- en cultuurgebied en de Communicatie-medeweker van de Directie Onderwijs, moet de jurist informatie geven over auteursrechten *(copy-right)*, patenten, etcetera, aan het kunst- en cultuurveld.

Actiepunten op korte termijn

- samen met de GO's en NGO's werkzaam op cultuurgebied programma's opstellen voor wetten op cultuurgebied.
- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Directie Cultuur en de Directie Juridische Zaken en Wetgeving.
- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Directie Cultuur en het Bureau Intellectuele Eigendom.

Actiepunten op middellange termijn

- het voorbereiden en ondertekenen van internationale verdragen op cultuurgebied.

6274 Cultuur- en kunstplatforms

6274-1 Platforms per sector

Alle sectoren op kunst- en cultuurgebied hebben hun specifieke behoeftes en problemen. Om de problemen structureel te kunnen aanpakken en om eventuele oplossingen te kunnen voorstellen aan de particuliere en gouvernementele instanties is het van belang dat het kunst- en cultuurveld op Aruba zich gaat organiseren in de vorm van een platform per sector. Naast het Nationale Platform Kunst- en Muziekeducatie dient ook een platform voor elke sector op kunstgebied te worden opgericht. De platforms hebben als een van de kerntaken het uitbrengen van adviezen aan de Minister van Cultuur, in verband met de deelname van kunstenaars aan buitenlandse evenementen, daar waar de evenementen geen eigen selectieprocedure kennen.
De platforms zullen de deelname van beeldende kunstenaars en podiumkunstenaars c.q. theater-, dans- en muziekgroepen moeten evalueren en beoordelen om Aruba bij buitenlandse evenementen te vertegenwoordigen.

De cultuur- en kunstplatforms zullen als spreekbuis per sector kunnen optreden. In sommige gevallen kan voor een bepaalde sector een vereniging als platform fungeren. Het zal per geval geëvalueerd moeten worden of de bestaande vereniging als platform zal kunnen functioneren. Bij de musea is het in ieder geval van belang, dat -naast het museumplatform voor gesubsidieerde musea- ook een museumvereniging wordt opgericht (zie punt 6211-1-i Musea gesubsidieerd door de Regering en 6211-2 Museumvereniging). De ondersteuning dient zowel sectoraal als intersectoraal te geschieden. Vooral de intersectorale benadering, door het creëren van netwerken van officiële instanties en informele organisaties op het gebied van literatuur, architectuur, theater, muziek, beeldende kunst en dans, dient op korte termijn te worden opgezet.

6274-2 **Nationale Platforms**

Naast de behoefte aan platforms per sector is ook de behoefte geuit voor het creëren van een Nationaal Platform voor Kunst- en Muziekeducatie (zie punt 6.2.2 Kunst, 6220 Kunst- en Muziekeducatie, 6220-3-ii Nationaal Platform Kunst- en Muziekeducatie). Naar gelang de ontwikkelingen op cultuurgebied vorderen, zal blijken of er behoefte is aan andere vormen van nationale platforms.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van de platforms per sector.
- het realiseren van de nationale platforms.

Actiepunten op middellange termijn

- het realiseren van een netwerk op regionaal en internationaal gebied op het gebied van associatie en affiliatie aan culturele en kunstplatforms.

6275 Raad van Cultuur

De Raad van Cultuur is het hoogste adviesorgaan op cultuurgebied voor de Regering van Aruba. De Raad van Cultuur is een zelfstandig adviesorgaan, dat gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt aan de Regering en aan het cultuurveld. De Raad bestaat uit personen die de verschillende cultuursectoren vertegenwoordigen. De Raad van Cultuur heeft daarnaast een controlerende functie op alle organisaties werkzaam op het gebied van cultuur.

De Raad van Cultuur geeft commentaar op en advies betreffende:

- de verschillende beleidsnota's en de implementatie en evaluatie van het integraal cultuurbeleid.
- de uitvoering van het integraal cultuurbeleid.
- de verantwoordelijkheid en werkzaamheden van alle organisaties en instanties werkzaam op cultuurgebied, ter bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed van Aruba.

Actiepunten op korte termijn

- het opzetten van een Raad van Cultuur.

6.2.8 **<u>Cultuur en Economische ontwikkelingen</u>:** 1. cultuurtoerisme, 2. cultuur-industrie en 3. *edu-tainment* (*education and entertainment*)

Beleidsdoelstellingen:
- *het bevorderen, ondersteunen en stimuleren van culturele activiteiten, die tevens als attractie kunnen dienen voor toeristen;*
- *het ontwikkelen van een nationale cultuurindustrie door het bevorderen en stimuleren van eigen culturele producties;*
- *het bevorderen, ondersteunen en stimuleren van culturele activiteiten op het gebied van educatie en entertainment (edu-tainment);*
- *het opzetten van cultuur- en kunstprojecten, in samenwerking met de toeristen-sector;*
- *het verspreiden van een cultuur- en kunstagenda, in samenwerking met de toeristensector;*
- *het bewaken van de ethische, historische en authentieke aspecten bij het opzetten van cultuur-toeristische activiteiten, bij de productie van culturele producten en bij het organiseren van activiteiten aangeduid als cultuurtoerisme en edu-tainment.*

6281 Cultuurtoerisme

Met het verkrijgen van de status aparte van Aruba in 1986 werden de culturele aangelegenheden en de instanties werkzaam op cultuurgebied onder de verantwoordelijkheid van de Regering van Aruba gebracht. Het nieuwe land Aruba had als hoofddoelstelling "nation building", maar in de praktijk werd de nadruk gelegd op het versterken van de economie. Toerisme is de basis van de Arubaanse Economie. Er ontstond een zeer snelle groei van het aantal toeristen èn een snelle groei van de bevolking van Aruba. De ontwikkelingen op sociaal-cultureel gebied hebben met deze groei geen gelijke tred gehouden.

De meeste toeristen zijn afkomstig uit Amerika. Op de tweede plaats komen toeristen uit Latijns Amerika. Volgens een onderzoek (18) dat gedaan is door mw. Astrid van Wijk-Saporito, student aan de Universiteit van Utrecht, studierichting *master degree* culturele antropologie, is gebleken, dat de meeste hotels Aruba promoten als een Caribisch eiland, waarbij de natuurlijke elementen zoals zee, strand en zon een belangrijke rol spelen. Daarnaast besteden de hotels en de toeristische advertenties veel aandacht aan de goede service en veiligheid van de toerist op Aruba. Aangezien Aruba op cultuurgebied lange tijd niet met andere landen uit het Caribisch gebied hoefde te concurreren en omdat de meeste toeristen geen hoge eisen stellen aan culturele activiteiten, werd tot nu toe niet veel aandacht geschonken aan culturele activiteiten in de toeristenindustrie.
Maar gaandeweg bleken de toeristen die naar Aruba komen toch wel een behoefte te hebben aan culturele evenementen en vooral ook aan souvenirs van Aruba. Dit heeft ertoe geleid, dat er op toeristisch gebied de laatste jaren meer aandacht wordt geschonken aan cultuurtoerisme. De culturele activiteiten die aan toeristen worden aangeboden, vooral in de hotels op Aruba, behoeven nadere aandacht.
Het zijn voornamelijk de carnavalsavonden in de hotels die als typisch Arubaans worden aangeprezen. Er werd door mw. van Wijk echter geconstateerd, dat de meeste shows in de hotels zijn: *Mexican night, Limbo night, Latin night* en *BBQ-night,* in combinatie met

een carnavalsshow. Waarom deze cultuuruitingen, die niet onze eigen Arubaanse cultuur weergeven? Zelfs bij een carnavalsshow in een hotel, die als een typische Arubaanse toeristische show wordt aangeprezen, wordt allereerst aandacht besteed aan het carnaval van Rio de Janeiro en Trinidad en daarna pas aan het carnaval van Aruba. Waarom het carnaval van Rio en Trinidad? Dit zijn aspecten die onderzocht moeten worden.

Uit het onderzoek van mw. van Wijk blijkt, dat de hotels aangeven dat de toeristen niet van Arubaanse gerechten houden en dat de kwaliteit van de shows van de Arubaanse dansgroepen laag is. De vraag is dan hoe het komt dat toeristen op een gegeven moment wel van Italiaanse, Mexicaanse en andere Caribische gerechten zijn gaan houden? Er is een zeer bekend gezegde dat luidt: onbekend maakt onbemind!
Aan toeristen wordt geen Arubaans buffet aangeboden en er worden in de hotels geen Arubaanse folkloreshows gehouden, met uitzondering van het Mill Hotel, dat sinds kort een Arubaanse dansgroep heeft gecontracteerd.

Dit betekent, dat in de toeristenindustrie een bewustwording moet plaatsvinden om de Arubaanse cultuur te gaan promoten. Daarnaast zou op korte termijn professionele ondersteuning moeten worden geboden aan de Arubaanse dansgroepen om de kwaliteit van hun shows te verbeteren. Binnen de hotelsector en de danssector moeten de behoeften worden geïnventariseerd.

De Directie Cultuur zal een bijdrage gaan leveren in het coördineren en faciliteren van de activiteiten die ontwikkeld moeten worden om het cultuurtoerisme op Aruba zodanig te ontwikkelen, dat het meer in het belang en het voordeel is van onze eigen mensen.
Volgens het onderzoek van mw. van Wijk zijn de hotels best geïnteresseerd in lokale producties, mits de kwaliteit en de afwisseling van de show goed is Er zou ook aandacht besteed moeten worden aan de lokale folkloreshows, om die op een moderne en professionele manier te kunnen presenteren. Aan *training in Show business skills* is een grote behoefte.

Het is zeer belangrijk, dat in de toekomst het Ministerie van Toerisme op het gebied van het ontwikkelen van cultuurtoeristische projecten en/of activiteiten gaat samenwerken met de Directie Cultuur. Deze projecten en/of activiteiten zullen gebaseerd moeten worden op de uitkomst van cultuurhistorisch onderzoek en feiten.
Cultuurtoeristische activiteiten mogen nimmer valse, gefantaseerde of incorrecte informatie geven aan het publiek. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het organiseren van een "*seu-parade*" in de stad, terwijl het "*fiesta di seu*" (oogstfeest) oorspronkelijk in de cunucu bij het binnenhalen van de oogst werd gevierd. Er moet in eerste instantie vanuit worden gegaan dat toeristen naar Aruba komen "voor Aruba".
Men moet zoveel mogelijk dat wat van Aruba is, laten zien aan toeristen in de originele Arubaanse context. Dit betekent, dat de toeristen naar de volksactiviteiten gebracht moeten worden en niet andersom.

Een vergelijkbaar commentaar geldt voor de bebouwing van Aruba. Hoewel wij op Aruba een Nederlands koloniaal tijdperk hebben gekend en ondanks het feit dat wij een oude molen hebben geërfd van Nederland, betekent dit niet, dat wij op Aruba voor toeristen de Nederlandse koloniale architectuur als toeristische attractie moeten gaan imiteren. Bij het verbouwen van gebouwen moet er zoveel mogelijk getracht worden om de originele façade te herbouwen en zou er geen "valse" façade op een gebouw geplaatst moeten worden om een bepaalde stijl te imiteren of een "nep"-omgeving te creëren.

Verder is het van belang om rekening te houden met het feit dat cultuurtoeristische projecten, die in het buitenland succesvol zijn, niet altijd passen in onze cultuurhistorische context. Dit soort toeristische projecten zou op mogelijke negatieve cultuur-historische aspecten moeten worden geëvalueerd.

Om de bestaande culturele activiteiten op toeristisch gebied in de toekomst te bevorderen zal de Directie Cultuur met de musea en andere culturele organisaties op publiciteits-niveau moeten gaan samenwerken. Voor de bekendmaking van culturele activiteiten, die van belang zijn voor de toeristen, wordt, in samenwerking met de *Aruba Tourism Autority* (ATA) en de *Aruba Hotel and Tourism Association* (AHATA), een cultuur- en kunstagenda en een cultuur- en kunstwebsite in meerdere talen, zoals Duits, Engels, Frans, Portugees, etcetera, ontwikkeld.

Actiepunten op korte termijn

- het realiseren van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Directie Cultuur en de ATA en de AHATA.
- het, samen met NGO's werkzaam op cultuurgebied, opstellen van een programma ter bevordering van het cultuurtoerisme.
- het opstellen van een bewustwordingsprogramma over de ethische en authentieke aspecten van de Arubaanse cultuur bij het opzetten van cultuurtoeristische projecten.

Actiepunten op middellange termijn

- het realiseren van een netwerk van cultuurtoeristische projecten in de regio en op internationaal gebied.

6282 Cultuurindustrie

6282-1 **Beleidsterrein Cultuurindustrie**

Onder cultuurindustrie wordt verstaan: culturele en artistieke commerciële activiteiten, gericht op een groot publiek, met een grote oplage van culturele producten. Tot de sector cultuurindustrie behoren uitgevers van boeken en cd's, boekhandels, *Recording Studios*, kunstgaleries, commerciële dansscholen, festivals, artesania, etcetera.

6282-2 **Cultuurindustrie**

Alle actoren, werkzaam in de toeristenindustrie, moeten zich er van bewust zijn welke toeristische producten bestempeld kunnen worden als "Arubaans cultuurproduct".
Het huidige assortiment aan souvenirs is groot, maar het bestaat voor een zeer groot deel uit souvenirs die niets te maken hebben met de Arubaanse cultuur. Bijvoorbeeld de reggae-achtige poppetjes, de T-shirts, sleutelhangers en tassen met reggae-achtige foto's, onder andere van Bob Marley, de kleine houten dieren, zoals schilpadden, kikkers etcetera, die in Haïti en Jamaica worden gemaakt, Delfts blauwe molentjes en boerinnetjes. Volgens het onderzoek van mw. van Wijk-Saporito is zeker 98% van de souvenirs die in alle winkels te koop zijn afkomstig uit het buitenland, voornamelijk uit de regio. Er zijn maar enkele winkels die een klein assortiment souvenirs hebben die lokaal vervaardigd zijn. Er zouden verschillende cursussen opgezet en gegeven kunnen

worden om de productie van souvenirs van Aruba te bevorderen. Het weer operationeel maken van de Stichting *Artesania* zou een positieve bijdrage aan deze ontwikkeling kunnen geven. Verder hebben verschillende Arubaanse *artesano's* aangegeven dat ze een gezamenlijke standplaats willen hebben om zelf hun producten aan het publiek aan te bieden.

Op het gebied van cultuurindustrie zouden ook de nodige cursussen moeten worden gegeven op het gebied van management en entrepreneurschap. Het bedrijfsmatig omgaan met de culturele producten moet sterk gestimuleerd en bevorderd worden. Ook op dit gebied zou naar samenwerking tussen de verschillende instanties gezocht moeten worden, zoals de Kamer van Koophandel, toeristenindustrie en onderwijsinstellingen.

6283 *Edu-tainment*

6283-1 **Beleidsterrein *Edu-tainment***
Onder *edu-tainment* wordt verstaan: bepaalde kunst- en cultuuractiviteiten met een educatieve benadering, in hoofdzaak bedoeld als *entertainment* en in principe winst-gevend. Voorbeelden zijn: de exposities van een kunstgalerie, een open monumentendag, bepaalde concerten en theatervoorstellingen. Hierbij gaat het om de combinatie van het educatieve aspect en *entertainment*.

6283-2 ***Edu-tainment***
De organisaties die op het gebied van *edu-tainment* werkzaam zijn, hebben het commerciële aspect als uitgangspunt, maar niet als hoofddoel. Omdat ze zich ook op de educatieve kant van de activiteiten richten, hebben zij vaak te maken met een beperkte en specifieke doelgroep. Hierdoor hebben deze organisaties voor het organiseren van een activiteit vaak extra financiële ondersteuning nodig om de kosten te kunnen dekken.
Om deze reden zal de Directie Cultuur meer ondersteuning kunnen geven aan de publiciteit van activiteiten die op *edu-tainment* niveau worden georganiseerd, bijvoorbeeld door medefinanciering van uitnodigingskaarten van exposities, het plaatsen van advertenties, etcetera.

Actiepunten op korte termijn

- het organiseren van trainingen en cursussen op het gebied van management en entrepreneurschap.
- het reactiveren opzetten van de Stichting Artesania ter bevordering van de productie van artesania.

Actiepunten op middellange termijn

- het realiseren van een netwerk van cultuurindustriële projecten in de regio en op internationaal gebied.

6.2.9 **<u>Culturele Diversiteit</u>:** culturele expressies van de etnische groepen*; respect, erkenning en tolerantie van diverse cultuuruitingen.

Beleidsdoelstellingen:
- *het opzetten van cultuur- en kunstprojecten in samenwerking met de diverse etnische groepen;*
- *het verspreiden van informatie over de cultuur- en kunstuitingen van de diverse etnische groepen;*
- *het bevorderen van respect, tolerantie en erkenning van de cultuur van de diverse etnische groepen;*
- *het bevorderen, ondersteunen en stimuleren van culturele activiteiten georganiseerd door en voor de diverse etnische groepen;*

6291 Culturele expressies van de etnische groepen
De samenleving van Aruba is sinds de koloniale periode altijd multicultureel samengesteld geweest. Op Aruba bestond in de koloniale tijd de multiculturele samenleving uit de inheemse indianen, de Europeanen die het eiland in bezit hadden genomen en de Afrikaanse slaven die de kolonisten hadden meegenomen. Na 1924, met de komst van de industriële periode op Aruba, vestigden veel mensen uit het omringende Engelssprekende Caribisch gebied en Venezuela zich op Aruba, samen met kleinere groepen mensen uit Madeira, China en Libanon. Het onderwijs en de ambtenarij hebben altijd mensen uit Nederland en uit Suriname aangetrokken. De laatste jaren, na de Status Aparte in 1986, is het aantal etnische groepen uit andere landen van het Caribisch gebied, zoals uit Haïti en uit Latijns-Amerika in het algemeen, enorm toegenomen. Naast migranten uit de regio kent Aruba ook een grote groep migranten uit India, de Filippijnen, Europa en Amerika. Daardoor kent de Arubaanse samenleving een grote mate van culturele diversiteit en bestaat de huidige samenleving uit een groot aantal etnische groepen, die op hun manier de eigen cultuur behouden en die op een eigen manier integreren en/of zich aanpassen aan de Arubaanse cultuur.

Op de nationale feestdagen wordt tot nu toe voornamelijk aandacht besteed aan de eigen Arubaanse cultuuruitingen en –tradities. Echter, ook andere etnische groepen zouden in de gelegenheid kunnen worden gesteld om uiting te geven aan hun eigen cultuur.

* Onder “etnische groepen” wordt begrepen: bevolkingsgroepen met verschillende culturele achtergronden.

Om in een samenleving met een grote diversiteit aan cultuur te leven is het van belang om de groepen met elkaars cultuur kennis te laten maken. Op deze manier kan de autochtone Arubaanse bevolking kennis maken met de andere culturen, waardoor zij respect en sympathie kunnen krijgen voor de manier van leven van de verschillende etnische groepen op Aruba.
De kennis over elkaars cultuur bevordert de onderlinge tolerantie en geeft erkenning en respect aan elke etnische groepering. Tegelijkertijd versterkt het de bewustwording van de waarde van de eigen cultuur.

6292 Etnische Organisaties

Na de komst van de Lago organiseerden veel migranten zich door middel van eigen etnische clubs of andere vereningingsvormen. Tegenwoordig hebben veel migranten die zich na de Status Aparte op Aruba hebben gevestigd hun eigen organisatie.
Enkele van deze organisaties (bron: Ken ta Arubiano? pag. 225-226), die voornamelijk veel aandacht besteden aan het vieren van hun eigen nationale feestdagen, zijn:

- *Fundacion Bolivariana:* een kunst en cultuurcentrum voor het uitdragen van de Venezolaanse cultuur op Aruba.
- de Suriname Club; dankzij de nieuwe Surinaamse migranten is deze club weer tot leven gekomen.
- UFELCOA (United Felipines Community in Aruba) is een Filipijnse migrantenvereniging.
- India Business Association voor de Indiase handelsmigranten.
- *Amigos de Colombia*, voor een gedeelte van de Colombiaanse populatie op Aruba.

Er zal een inventarisatie gemaakt worden van de verschillende etnische groepen op Aruba die een organisatie hebben en van hun centra. Vervolgens zal getracht worden een samenwerkingsverband te stichten tussen de verschillende etnische organisaties voor het organiseren van cultuuruitingen.

6293 21 Mei, the Word Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development

In verband hiermee zal 21 mei, ***the Word Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development***, gewijd worden aan de cultuuruitingen van de verschillende etnische groepen op Aruba. Het ligt in de bedoeling dan een *International Food Festival* te organiseren, in combinatie met dans- en muziekoptredens van de verschillende etnische groepen van Aruba.

6294 12 Oktober, Dia de la Raza (Day of the Race)

In verschillende landen van Latijns Amerika en in de Verenigde Staten wordt de ***"Dia de la Raza"*** gevierd. Het is een herdenking van het feit, dat op 12 oktober 1492 Christopher Columbus voor het eerst op de Bahamas aankwam. Deze dag wordt door "the Americas" en Spanje onder verschillende namen gevierd, zoals de *Columbus Day* of *the Native American Day*. Deze dag is een herdenking van de exploratie en de kolonisatie van Amerika en de multi-culturaliteit en multi-etnische samenleving als het culturele erfgoed van "the Americas". Deze dag wordt meer en meer door de migranten afkomstig uit Latijns-Amerika en woonachtig op Aruba gevierd. Deze viering zou verder ontwikkeld kunnen worden, omdat deze dag in de geboortelanden van de verschillende etnische groepen wordt gevierd, ter herdenking van het Spaanse erfgoed (*Hispanic heritage*) in Latijns-Amerika. Het is een viering, waarbij alle aandacht wordt gevestigd op de etnische en culturele invloeden in een land. Deze dag wordt op 12 oktober ook gevierd in Argentinië, Chili, Costa Rica, Ecuador, Honduras, Mexico, Uruguay en Venezuela (19).

Actiepunten op korte termijn

- het organiseren van een *Cumbre Cultural* met de etnische groepen op Aruba.
- het inventariseren van de verschillende etnische groepen op Aruba die een organisatie hebben en van hun centra.
- het opstellen van een programma voor de viering van 21 mei, *the Word Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development.*
- het opstellen van een programma voor de viering van 12 oktober, *Dia de la Raza*.

7. Algemene Richtlijnen

7.1 Pre-implementatie fase

Voordat het beleid zoals neergelegd in het plan “Integraal Cultuurbeleid Aruba” wordt uitgevoerd moet genoeg en intensief aandacht worden besteed aan de *Human Resource Trainingen* van het personeel van de toekomstige Directie Cultuur. Om de samenwerking te bevorderen is een goede en harmonische sfeer onder het personeel van groot belang. Het werken aan het *self-esteem* van elke medewerker persoonlijk en aan het collectieve beeld van het personeel van de Directie Cultuur is een basisvereiste om het integraal cultuurbeleid te kunnen implementeren. Naast de upgrading op *Human Resource* gebied, is de *upgrading* op het gebied van de kennis van cultuur en kunst van medewerkers en ook van het openbaar bestuur, inclusief de Ministers belast met cultuur, onderwijs, sociale zaken, toerisme, justitie, etcetera, van belang. Ook hieraan zou genoeg tijd en aandacht besteed moeten worden, voordat het personeel in de nieuwe samenstelling met elkaar gaat samenwerken. Aan de kennismakingsperiode moet veel aandacht besteed worden. Het elkaar eerst leren kennen en het ontwikkelen van een collectieve visie is belangrijker dan het meteen aanpakken van de werkzaamheden. Als men elkaar goed heeft leren kennen kan men elkaar ook beter begrijpen. Er dient sprake te zijn van een goede *teamspirit* en motivatie, om een goede samenwerking te bereiken, voordat een initiatief van start kan gaan.

7.2 Networking en partnership

Het creëren van partnerships op papier is wat anders dan in de praktijk.
Gedurende een lange tijd was er op cultuurgebied weinig tot geen structurele samenwerking tussen de verschillende NGO’s en GO’s. Daarom is het van belang om bij de NGO’s en GO’s die op cultuurgebied werkzaam zijn aandacht te besteden aan de communicatievaardigheden en de professionele aanpak van de organisatie, zowel voor de directie als voor het personeel.
Er zal vanaf het begin van de implementatie van het cultuurbeleid genoeg tijd en aandacht besteed moeten worden aan communicatietrainingen.

Zoals eerder vermeld, is de samenwerking, het sluiten van partnerships en structureel werkoverleg tussen de verschillende Ministeries, Directies, instanties en organisaties van essentieel belang bij de implementatie van het integraal cultuurbeleid.
Samenwerking tussen het Ministerie van Cultuur en het Ministerie belast met Onderwijs, het Ministerie belast met Sociale Zaken, het Ministerie belast met Toerisme en het Ministerie belast met Juridische Zaken is noodzakelijk.
De verschillende Directies van de Ministeries zullen in de toekomst op een structurele manier met elkaar moeten gaan samenwerken, om dubbel werk en hiaten te voorkomen. Alleen dan kan gesproken worden van een integraal cultuurbeleid

Naast de nationale netwerken zijn de regionale en internationale netwerken voor onze kunst- en cultuuractiviteiten even belangrijk.

7.3 Scholing op cultuur- en kunstgebied in het algemeen

GO's niet direct belast met cultuur

Zoals eerder vermeld is cultuur- en kunsteducatie van belang voor het personeel van alle GO' en NGO's die direct of indirect op het gebied van cultuur en kunst werkzaam zijn. Dit betekent, dat ook informatie moet worden gegeven aan het personeel van GO's die tot op heden weinig met het cultuurbeleid te maken hadden, zoals bijvoorbeeld de Directie van Douane, Directie Belastingdienst en Directie Financiën.

Cultuurmanagement

Niet alleen de inhoudelijke kennis op cultuur- en kunstgebied is belangrijk, ook de organisatie bij zowel het bestuur als het personeel van de organisaties werkzaam op cultuur- en kunstgebied behoeft aandacht. Hiermee wordt bedoeld, dat het bestuur en het personeel van die organisaties bijvoorbeeld training krijgen in notuleren, het opstellen van een jaarverslag, het maken van een begroting, het beschrijven van een project, etcetera. Vooral de *management*- en *marketing*vaardigheden in een culturele organisatie, het zogenaamde cultuurbedrijfsbeheer (*cultural management*), moeten aanwezig zijn. Zoveel mogelijk NGO's zullen bewust aan het genereren van eigen inkomsten moeten gaan werken. *Artesania* was in het verleden compleet zelfredzaam (*selfsupporting*). Cursussen ter bevordering van het entrepreneurschip kunnen daarbij goede diensten bewijzen. Deze scholing moet geregeld worden gegeven, zowel voor korte-termijn-trainingen als voor een meer omvattende. Voor de korte-termijn-trainingen zal met *Enseñansa pa Empleo* kunnen worden samengewerkt.
Er wordt naar gestreefd om tenminste één studiebeurs per jaar te verlenen voor een cultuur- of kunstopleiding. Om dit te bereiken zouden duidelijke afspraken gemaakt moeten worden met de schooldecanen en het Ministerie belast met onderwijs en de Directie Onderwijs.

7.4 Kwaliteitscontrole

Een belangrijk onderdeel van het integraal cultuurbeleid behoort de kwaliteitscontrole te zijn. Het is de bedoeling, dat een Cultuur Commissie opgericht wordt, die de kwaliteit van de podiumkunsten, die in het kader van de viering van officiële nationale feestdagen worden georganiseerd, van te voren controleert. Gedurende deze evenementen behoren de beste groepen op te treden voor het uitdragen van de Arubaanse Cultuur.
De activiteiten die i.v.m. de nationale feestdagen worden georganiseerd worden vaak uitgezonden via radio en tv.
Door de huidige ICT-ontwikkelingen worden deze programma's ook vaak via internet uitgezonden. Ook om deze reden is het belangrijk, dat de presentaties van hoge kwaliteit zijn. Een nationaal ballet en een nationaal orkest kunnen als uitvoerend platform voor onze beste dansers en musici mede aan die kwaliteit bijdragen.

8. Culturele Infrastructuur

8.1 Culturele instanties en organisaties

Het succes van een integraal cultuurbeleid is mede afhankelijk van de culturele infrastructuur. Het opzetten van sectorbeleidsnota's die een onderdeel vormen van het "Integraal Cultuurbeleid Aruba" is allereerst relevant voor de werkterreinen die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie belast met cultuur vallen.
Maar daarnaast staat of valt het integraal cultuurbeleid met de mate van medewerking van alle andere beleidssectoren. Het geheel moet gedragen worden door alle organisaties die werkzaam zijn op cultuurgebied of daar raakvlakken mee hebben. Voor wat betreft de GO's is het oprichten van een Directie Cultuur een begin, maar tegelijkertijd zouden alle andere GO's een begin moeten maken door hun bijdrage(n) te leveren aan de uitvoering van het voorliggend integraal cultuurbeleidsplan.
Dat geldt in het bijzonder voor de NGO's die een publieksfunctie hebben.
De specialistische NGO's zoals de Muziekschool, *Cas di Cultura*, FDEC, de buurtcentra, etcetera en de GO's zoals de Directie Cultuur, het Nationaal Archief, de Openbare Bibliotheek, etcetera zullen gezamenlijk invulling aan het integraal cultuurbeleid moeten geven om de kunst en culturele ontwikkelingen op een professioneel en kwalitatief hoog niveau te bevorderen.

8.2 Randvoorwaarden financiële middelen

De financiële bijdragen van de overheid aan culturele programma's en projecten kunnen niet of nauwelijks gedaan worden in de vorm van bestelbonnen via de Directie financiën. Er zijn immers bijna geen bedrijven meer die bestelbonnen van de overheid accepteren. Om een soepele uitvoering van programma's en projecten te verzekeren wordt daarvoor dan ook op de begroting een aparte post opgenomen waaruit de bijdragen worden verstrekt.
De Directie Cultuur en de Directie Financiën beheren deze begrotingspost gezamenlijk, in die zin, dat in eerste instantie de Directie Cultuur over een bijdrage beslist, maar de Directie Financiën mee moet paraferen.

9. Financiële Middelen

9.1. Uitgangspunten

Om inzicht te krijgen in de totale kosten op cultuurgebied per kalenderjaar, zijn de werkelijke uitgaven in het jaar 2003, 2004 en 2005 van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport voor het jaar 2005 gehanteerd. Voor wat betreft het begrotingsjaar 2006 moet rekening worden gehouden met de doorgevoerde algehele bezuinigingsregeling van 6 %. Hierdoor zal de begroting 2006 voor culturele aangelegenheden lager zijn dan het jaar daarvoor.

9.2. Realisatie Directie Cultuur

De realisatie van de Directie Cultuur zal de volgende effecten hebben:

1. Te verwachten extra inkomsten in de toekomst.
2. Verbetering door verhoging van het percentage van de 1.2 % bijdrage t.b.v. cultuur.
3. Door efficiëntie zullen extra middelen vrijkomen.
4. Voorkoming van subsidiering van dubbele taken en activiteiten.
5. Het cultuurbeleid op Aruba zal erop gericht worden om op lange termijn inkomsten te gaan genereren.
6. Het cultuurbeleid zal kunnen bijdragen aan werkgelegenheid.
7. Het cultuurbeleid zal kredietverstrekkingen aan de NGO's door de particuliere financiële instellingen stimuleren en kan deze garanderen door middel van uitoefening van de haalbaarheidscontroles op de begrotingen.

9.3. Overzicht financiële uitgaven en begroting

Hierna worden in drie tabellen de bovenvermelde uitgaven en begroting aangegeven:

Tabel 1. Algemeen

Omschrijving	2003	2004	2005
	Rekening	**Rekening**	**Rekening**
UNESCO	224.332,00	247.369,00	281,241,00
Instituto di Cultura	2.750.911,00	4.036.942,00	2.623.823,00
Erediensten	1.124.591,00	1.051.900,00	1.076.887,00
Musea	873.445,00	919.999,00	1.031.468,00
Monumentenbureau	1.482.949,00	1.760.855,00	1.641.537,00
	6.456.228,00	**8.017.065,00**	**6.654.956,00**
		Begroting	**Subsidie**
Culturele NGO's			1.075.355,00
Parke Nac. Arikok		2.456.400,00	1.626.849,00
Monumentenfonds		784.500,00	900.070,00
		3.240.900,00	**3.602.274,00**
Totaal	**6.456.228,00**	**11.257.965,00**	**12.465.100,00**

			Investeringen
Aankoop terreinen			475.000,00
Plaza Libertador			350.000,00
Totaal			**825.000.00**

Tabel 2. Uitwerking salarissen, sociale lasten, materiele kosten, overdrachten en bedrijfsverrekeningen 2005.

Omschrijving	**Salarissen en sociale lasten**	**Materiele kosten**	**Overdrachten en bedr. verrek**	**Totaal**
UNESCO	293.000,00	237.900,00	23.600,00	554.500,00
ICA	1.582.000,00	834.700,00	6.000.00	2.422.700,00
Erediensten	1.147.800,00			1.147.800,00
Musea	841.500,00	222.200,00	7.200,00	1.070.900,00
Monumentenbur	521.000,00	196.400,00	51.800,00	769.200,00
Overige MACS		160.000,00		
Totaal	**4.385.300,00**	**1.651.200,00**	**88.600,00**	**6.125.200,00**
		Betaling Huur		
Monumentenfonds		784.560,00		784.560,00
Sinfa		84.000,00		84.000,00
Totaal				**868.560,00**
Eindtotaal				**6.993.760,00**

Tabel 3. Uitwerking subsidies 2005

Subsidies	**Projecten**	**Salaris**	**Exploitatie**	**Totaal**
NGO's: Cas di Cultura Cede Aruba FDEC Museo Historico Museo Numismatico Muziekschool UNOCA	250.000,00	1.542.900,00	823.000,00	2.615.900,00
Monumentenfonds	1.000.000,00			1.000.000,00
St. Parke Nac. Arikok		1.816.600,00	533.000,00	2.349.600,00
Totaal	**1.250.000,00**	**3.359.500,00**	**1.356.000,00**	**5.965.500,00**

9.4. Toelichting

Uit bovenstaande tabellen blijkt duidelijk, dat de totale uitgaven op cultuurgebied in het jaar 2005 plus minus Afl. 12.4 miljoen zullen bedragen. Dit is 27.6 % van de totale uitgaven van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport (Afl. 45.010.100,--) in 2005. Het gaat echter om een zeer klein percentage van de totaal begrote uitgaven in 2005 van het Land Aruba. Van de totale landsbegroting wordt **slechts 1,2 %** besteed aan culturele aangelegenheden. De Commissie Cultuur wenst voor de toekomst een verhoging tot **tenminste 2%** van de totale begroting, te besteden aan culturele ontwikkeling op Aruba, dit is een bedrag van plus minus Fl. 800.000,-- meer.

De salarissen en sociale lasten bij de GO's bedragen 73% van de totale uitgaven, terwijl bij de NGO's deze lasten 56% van de totale uitgaven zijn. Met het instellen van een Directie Cultuur kan bij de GO's geleidelijk aan een verbetering van de efficiëntie worden bereikt, waardoor de kosten dalen en de besparingen kunnen worden aangewend voor nieuwe activiteiten van de Directie Cultuur.

Bij het *Instituto di Cultura Aruba* (ICA) zijn volgens de salarisadministratie van de Directie Financiën 24 medewerkers direct werkzaam. Dit aantal is kwalitatief en kwantitatief niet toereikend om de werkzaamheden van de toekomstige Directie Cultuur te kunnen uitvoeren. Verwacht wordt, dat bij het in werking treden van de Directie Cultuur op korte termijn een aantal specialisten aangetrokken moet worden.
Voor de implementatie van het integraal cultuurbeleid zijn er ten minste vijf specialisten, die in het huidige personeelsbestand van ICA ontbreken, nodig. De specialisten die op korte termijn nodig zijn betreffen: een HRD-medewerker, een communicatie-medewerker, een jurist, een ICT-medewerker, een beleidsmedewerker en een financieel deskundige. Hiermee is een extra bedrag van Afl 300.000,-- gemoeid. Dit zal per fase per jaar plaats moeten vinden. Volgens de salarisadministratie van de Directie Financiën zijn de totale begrotingskosten voor het jaar 2005 van het personeelsbestand van het ICA Afl. 5.543.800,--.

De totale jaarlijkse kosten van de nieuwe Directie Cultuur zijn eerst bekend nádat de functieomschrijvingen en -waarderingen hebben plaatsgevonden, maar zullen de 2% c.q. het bedrag van Fl. 800.000,-- van de totale begroting zoals verwoord onder punt 9.3. niet overschrijden.

Hierna volgt een overzicht van de investeringen die noodzakelijk moeten worden geacht bij de uitvoering van de voorliggende beleidsnota:

A. Culturele investeringen in het algemeen

Op het moment zijn er, zoals eerder vermeld, verschillende fondsen op Aruba die geld investeren in culturele aangelegenheden.
Via de *Fondo di Desaroyo Aruba* worden ontwikkelingsgelden ter beschikking gesteld voor UNOCA, die subsidie verstrekt ter bevordering van culturele activiteiten.
Via UNESCO verstrekt de nationale UNESCO-commissie subsidie op cultuurgebied.
Het Prins Bernhard Fonds Nederland stelt financiële middelen beschikbaar via het Prins Bernhard Fonds Nederlandse Antillen en Aruba.

Noch de algemene beschikbare subsidies, noch de financiële ondersteuning die voor culturele doeleinden door genoemde fondsen beschikbaar wordt gesteld, zijn voldoende

voor het dekken van de kosten van het uitvoeren van de voorstellen voor de korte en middellange termijn (termijn van plus minus 2 tot 5 jaar) in voorliggend plan.

B. Investeringen op korte termijn

Om het “Integraal Cultuurbeleidsplan Aruba” naar behoren te kunnen uitvoeren en ten behoeve van de reorganisatie van de culturele aangelegenheden en de transformatie van de ICA in een nog in te stellen Directie Cultuur, zijn - uitgaande van het bestaande personeel van de huidige ICA – de volgende investeringen nodig:

a. een adequate behuizing voor het personeel van de Directie Cultuur. De gehele ruimte van het Maria Convent zou als behuizing voor de toekomstige Directie Cultuur, ná eventuele herstelwerkzaamheden en ruimtelijke aanpassing, voldoende zijn;

b. een adequate infrastructuur, dat wil zeggen al hetgeen voor de medewerkers beschikbaar moet zijn;

c. trainingen in teambuilding en *human resource development* voor het personeel van de Directie Cultuur.

Tabel 4. Begroting

Omschrijving	Begroting 2006
Investering voor adequate huisvesting	**Afl. 100.000,00**
Infrastructuur Directie Cultuur	**Afl. 75.000,00**
Training teambuilding en *human resource development*	**Afl. 50.000,00**
Totaal bedrag	**Afl. 225.000,00**

C. Investeringen op middellange termijn

Op middellange termijn zal bij de implementatie van het integraal cultuurbeleid geïnvesteerd moeten worden in:

d. her-, om- en bijscholing van het personeel van de Directie Cultuur en van de NGO’s die onder de verantwoordelijkheid vallen van de minister belast met cultuur;

e. het institutionaliseren van de culturele NGO’s met een duidelijke educatieve en publieksfunctie, die in aanmerking kunnen komen voor structureel subsidie;

f. aankoop van apparatuur en het naar behoren uitrusten van een adequaat functionerend documentatie- en onderzoekscentrum.

Tabel 5. Meerjarenbegroting 2007-2011

Omschrijving	**Begroting 2007-2011**
Her-, om- en bijscholing Directie Cultuur	**Begroting 2007-2011**
Managementtrainingen Directie Cultuur en NGO's	
Institutionaliseren culturele NGO's	**600.000,00**
Infrastructuur Documentatie Centrum	**2.000.000,00**
	100.000,00
Totaal bedrag	**250.000,00**

Uiteraard zullen, gezien de financiële situatie en de schaarse middelen, de investeringen slechts gefaseerd kunnen plaatsvinden.

Afkortingen

APA	Academia Pedagogico Arubano
ALAS	Academia Liber di Arte Stichting
AMA	Archeologisch museum Aruba
APFA	Algemeen Pensioenfonds Aruba
ASOMA	Asociacion di Musico Arubano
ATA	Aruba Tourism Authority
AHATA	Aruba Hotel and Tourism Association
AVO	Algemeen Voortgezet Onderwijs
Buvo	Bureau Voorlichting
CARA	Caribbean Regional Alliances of Theater
CARICOM	Caribbean Community
CARIFESTA	Caribbean Festival of Arts
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CKV	Culturele en Kunstzinnige Vorming in het Algemeen Voortgezet Onderwijs
CUNA	Culturele Uitwisseling Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba
DCNA	Dutch Caribbean Nature Alliance
DIP	Directie Infrastructuur en Planning
DOW	Dienst Openbare Werken
EPB	Enseñansa Profesional Basico
EPI	Enseñansa Profesional Intermediario
FANAPA	Fundacion Arubano pa Naturaleza y Parke
FARPA	Fundacion Arte Pro Arte
FDA	Federacion pa Desaroyo Arubano
FDEC	Fundacion Desaroyo Educativo Comunitario
FITA	Festival Internacional di Teatro Aruba
FPI	Fundashon pa Planifikashon di Idioma
FPNA	Fundacion Parke Nacional Arikok
FUNDARTE	Fundacion Arubano di Arte
GO	Governmental Organization (Overheidsorganisatie)
HAVO	Hoger Algemeen Vormend Onderwijs
IACA	International Association for Caribbean Archeology
IATA	International Amateur Theater Association
IPA	Instituto Pedagogico Arubano
ICA	Instituto di Cultura Aruba
ICOM	International Council of Museums
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites
ICT	Information and Communication Technology
MAC	Museum Association of the Caribbean
MACS	Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport
NAAM	Nationaal Archeologisch en Antropologisch Museum
NGO	Non-Governmental Organization (Niet Gouvernementele Organisatie)
NUC-Aruba	Nationale UNESCO Commissie Aruba
Priepeb	Projecto di inovacion y educacion preparatorio y basico
SAC	Stichting Arubaanse Carnaval
UFELCOA	United Felipines Community in Aruba
SHA	Stuurgroep Herstructurering Algemeenvormendonderwijs
SINFA	Sint Nicolaas Foundation for the Arts

SVB	Sociale Verzekeringsbank
UA	Universidad di Aruba
UIA	Union Internationale des Architectes *(International Union of Architects)*
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNOCA	Union di Organisacionnan Arubano
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WHO	World Health Organization

Noten

(1) "Our Creative Diversity", Report of the World Commission on Culture and Development; samengesteld in opdracht van UNESCO door een commissie onder voorzitterschap van Pérez de Cuéllar (Parijs: 1994).

(2) "The Cultural Policy of the Caribbean"; is opgesteld door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende landen uit het Caribisch gebied in opdracht van The Caribbean Community (CARICOM) Guyana: 1997).

(3) Bij het opzetten van een "Integraal Cultuurbeleid Aruba", worden als uitgangspunt aangehouden de vier oriëntatievelden zoals aangegeven door Arne Martin Klausen in zijn publicatie "Socio-Culture Factors in Development Assistance". Deze vier "orientations" zijn afgeleid van de publicatie *Socio-Cultural Factors in Development Assistance*, geschreven door Arne Martin Klausen voor de Nationale UNESCO-commissie van Noorwegen voor de *World Decade for Cultural Development* (Oslo, 1995).

(4) De soort maatschappij, de soort mens, de Arubaan als een Caribisch mens, die men wil creëren zijn gebaseerd op de eigenschappen zoals aangegeven in de richtlijnen van het Regionaal Cultuurbeleid van het Caribisch gebied (*The Regional Cultural Policy of the Caribbean Community*). Vervolgens dient hierbij rekening te worden gehouden met:

1. de definities van cultuur;
2. artikel 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;
3. de culturele en kunstzinnige expressies van de Arubaanse bevolking;

(5) Het opstellen van de sectorbeleidsnota's die een onderdeel zullen gaan vormen van het "Integraal Cultuurbeleid Aruba", is relevant voor de werkterreinen die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie belast met Cultuur vallen. Er kan initiatief genomen worden om andere Ministeries te benaderen voor het opzetten van sectorale beleidsnota's die relevant zijn voor het integraal cultuurbeleid, zoals het opzetten van een archiefbeleid dat onder de verantwoording van het Ministerie van Algemene Zaken valt. Het opstellen van alle deelbeleidsnota's dient in samenwerking met de desbetreffende sectoren te gebeuren.

(6) Voor het opzetten van een Nationale Museum Vereniging Aruba kan assistentie gevraagd worden uit Nederland, waar men jarenlange ervaring heeft met de Nederlandse Museum Vereniging.

(7) Alleen onafhankelijke landen kunnen volledig lid zijn van UNESCO. Om deze reden zijn Aruba en de Nederlandse Antillen geassocieerde lidstaten van UNESCO. De geassocieerde lidstaten hebben dezelfde rechten en plichten als de lidstaten, met uitzondering van kiesrecht voor de Uitvoerende Raad *(Executive Board).*

(8) Het Monumentenbureau is gehuisvest in Schelpstraat 36/38. Dit pand is niet groot genoeg om ook het kantoor van het Monumentenfonds te huisvesten. Het is de bedoeling om het ernaast liggende pand Schelpstraat 12 te restaureren voor de huisvesting van het Monumentenfonds, alsmede het in de toekomst te benoemen personeel voor het Monumentenbureau. Het gaat hier om twee monumentale panden, die als complex gebruikt worden voor de huisvesting van de instanties werkzaam op het gebied van monumentenzorg.

Administratief zal de huur van de panden geboekt worden onder het Monumentenbureau.

(9) Onder meer om subsidietechnische redenen is het noodzakelijk om alleen de meest representatieve en meest gave voorbeelden als monument voor te dragen. Overheidsbudgetten zijn dan meestal niet toereikend. Bij het selecteren van de gebouwen voor de Monumentenlijst is echter ook gelet op uniciteitswaarde en cultuurhistorische waarde, hetgeen kan betekenen, dat een zwaar verbouwd of ernstig vervallen monument toch is opgenomen. (aanvullende informatie deskundigen Monumentenbureau)

(10) De Monumentenlijst, herijkt in december 2004, bevat monumentenwaardige gebouwen en monumentale ensembles. Deze gebouwen mogen volgens de monumentenwet niet jonger zijn dan vijftig jaar (1955). Op de Monumentenlijst is echter een groot aantal afzonderlijke gebouwen opgenomen die na de vestiging van de LAGO in 1924 tot stand zijn gekomen. Daarbij is ook aandacht besteed aan de zogeheten "volksarchitectuur", zoals de houtbouwwoningen in "the Village". Na 1924 zijn veel woonwijken en buurten als geheel tot stand gekomen. Het is niet gebruikelijk om slechts één woning uit het geheel als monument op te voeren. Gebruikelijker is het om de gehele woonwijk of -buurt als een "beschermd dorps- of stadsgezicht" voor te dragen. (aanvullende informatie deskundigen Monumentenbureau).

(11) **"Sites"** zijn culturele en/of natuurlijke omgevingen die van belang zijn voor het culturele en/of natuurlijke erfgoed. Het zijn de *cultural or natural sites* of een combinatie hiervan. Om deze redenen worden natuurlijke plaatsen ook gerekend tot de zogenaamde "sites".

(12) Onder **installaties** wordt verstaan: een vorm van beeldende kunst, waarbij een expositieruimte wordt getransformeerd in een drie dimensioneel kunstwerk. Het gebruik van materiaal bij installaties is ongelimiteerd en in het kunstwerk kunnen verschillende stijlen worden gehanteerd. Het kan zijn abstract of verhalend, politiek gericht of puur theoretisch, tijdelijk of permanent. De term "kunstinstallatie" werd voor het eerst in de jaren zeventig gebruikt, maar de kunstvorm zelf dateert al vanaf het begin van de twintigste eeuw. (Bron: Microsoft, Encarta, Encyclopedia 1993-1998 Microsoft Corporation. – Contributed by Nancy Princenthal)

(13) **Performance art** is a presentational genre, usually involving some degree of improvisation, in which an artist draws upon dance, music, drama, and sometimes motion pictures, customarily mixing these forms of expression. The terms *happenings, mixed-means theater, action art,* or simply *performance* are sometimes used to describe this art form. All performance art shares two elements: First, the various parts of the performance function disharmoniously, in the tradition of visual-art collage, which is based upon assembling elements normally found apart; second, a piece of performance art must be live, because a recorded piece, whether on film or audio tape, has no spontaneity. Performance art may also incorporate elements of shock, social criticism or protest, and audience involvement. (Bron: Microsoft Encarta Encyclopedia 2001)

(14) Zolang de **ASOMA** haar bestaansrecht niet kan bewijzen door overlegging van een ledenbestand met leden die daadwerkelijk contributie betalen; door het verlenen van een duidelijke ondersteuning aan de achterban; door continuïteit in activiteiten in het belang van haar leden; door zich te specialiseren in vakbondservaring en erkenning in het algemeen, kan deze organisatie niet optreden als spreekbuis van het muziekveld, omdat de

ASOMA dan in het muziekveld een controversiële positie zal blijven innemen. Het bestaansrecht van ASOMA dient eerst bewezen te worden, wil deze organisatie als spreekbuis optreden in alle voorgestelde plannen.

(15) Het streven was om dit evenement weer te realiseren in het jaar 2007, het jaar waarin dhr. Leo Tromp, een Arubaan, als voorzitter van de *International Amateur Theater Association*, af zal treden. Dit streven is helaas niet meer haalbaar, aangezien IATA al in het jaar 2004 een overeenkomst moest sluiten met het organiserende land. Het feit dat een Arubaan op internationaal niveau zo'n hoge positie kon bereiken, na gekozen te zijn met tweederde deel van de stemmen, uitgebracht door meer dan 80 landen ter wereld, dient erkend en gewaardeerd te worden. Het is voor het eerst na het 50 jarig bestaan van IATA dat een vertegenwoordiger van een niet-Europees land tot voorzitter werd gekozen. Een functie die hij vervuld sinds juli 2003 en die zal eindigen in juli 2007. De bedoeling is om de Arubaanse bevolking meer in aanraking te laten komen met hedendaagse theaterproducties op internationaal niveau.

(16) **Oral Tradition** is the preservation of personal and cultural history in the oral communication of stories, songs and poems. By retelling or reenacting a tale learned from another, it is kept alive for a new generation. (Bron: Microsoft Encarta Encyclopedia 2001)

(17) De Kleuteronderwijswet dateert van 1992. Hierin wordt vermeld, dat de instructietaal in het kleuteronderwijs zowel het Nederlands als het Papiamento is. In 1974 is Papiamento als instructietaal geïntroduceerd, alleen voor het Speciaal Basis Onderwijs. Pas bij de oprichting van het Enseñansa Profesional Basico (EPB) in 1995 is het Papiamento als instructietaal ingevoerd in het basisberoepsonderwijs. In alle andere vormen van onderwijs wordt nog steeds het Nederlands gehanteerd als instructietaal. Het Papiamento als vak werd al in de jaren '70 ingevoerd bij het Instituto Pedagogico Arubano (IPA) (voormalige APA) en is 27 jaar later bij de oprichting van het Enseñansa Profesional Intermediario (EPI) in 1997 als vak geïntroduceerd in het middelbare beroepsonderwijs. Pas in augustus 2004 is het Papiamento als vak geïntroduceerd in het voortgezet onderwijs (MAVO, HAVO en VWO). Het reguliere basisonderwijs heeft het Papiamento in het jaar 2005 noch als instructietaal noch als vak.

(18) Mw. van Wijk-Saporito heeft een antropologisch onderzoek verricht naar het toeristisch beeld van de Arubaanse identiteit en op welke wijze 'de Arubaan' zich hiermee identificeert. Het resultaat zal eind 2005 jaar worden gepubliceerd.

(19) http://gosouthamerica.about.com/cs/southamerica/a/CulDiaRaza.htm

Nationale dagen

1 januari	**Nieuwjaarsdag** *Fiesta di Dande*
25 januari	**Dag van Betico** *Dia di Betico*
februari/maart	**Carnaval** Carnavalsoptochten
18 maart	**Dag van het volkslied en de vlag** *Dia di Himno i Bandera*
maart/april	**Goede vrijdag en Pasen** *Bierna Santo y Pasco Grandi (Pasco di Resureccion)*
30 april	**Koninginnedag** *Dia di aña di La Reina*
1 mei	**Dag van de arbeid** *Dia di Obrero*
mei	**Hemelvaartsdag** *Dia di Asuncion*
25 december	**Eerste Kerstdag** *Pasco di Nacemento*
26 december	**Tweede Kerstdag** *Di dos dia di Pasco*

Speciale Dagen

22 april	**Dag van de Aarde** *International Earth Day* Op verzoek van de Verenigde Staten
24 juni	**Traditionele Oogstfeest "Dera Gai"** ***Dia di San Juan, Fiesta di Dera Gai***
29 juni	**Dag van de Vissers** *Dia di San Pedro, Dia di Piscado*
1 september	**Media Dag** *Dia di Prensa*
22 november	**Dag van de Musici** ***Dia di Santa Cecilia, Patrona di tur Musico***

Internationale Dagen/International Days

21 februari	**Internationale dag van de Moedertaal** *International Motherlanguage Day* Op verzoek van UNESCO
21 maart	**Wereld Gedichtendag** *World Poetry Day* Op verzoek van UNESCO
22 maart	**Internationale Dag van de Aarde** *International Earth Day* Op verzoek van de Verenigde Naties
27 maart	**Internationale Theaterdag** *International Theater Day* Op verzoek van UNESCO
18 april	**Internationale Dag voor Monumenten en "sites"** *International Day for Monuments en sites* Op verzoek van ICOMOS (*International Council on Monuments and Sites - UNESCO)*
23 april	**Wereld Boek-en Auteursrechtendag** *World Book and Copyright Day* Op verzoek van UNESCO
29 april	**Internationale Dag van de Dans** *International Dance Day* Op verzoek van UNESCO
18 mei	**Internationale Museumdag** *International Museum Day* Op verzoek van ICOM *(International Council of Museum - UNESCO)*.
21 mei	**Werelddag voor Culturele Diversiteit, Dialoog en Ontwikkeling** *World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development*
5 juni	**Wereled Milieudag** *World Environment Day (UNEP)*
9 augustus	**Internationale Dag van de Inheemse Bevolking** *International Day of Indigenous People*
12 augustus	**Internationale Jeugd Dag** *International Youth Day*
23 augustus	**Internationale Dag voor de Herdenking van de Slavenhandel en de Afschaffing hiervan** *International Day for the Remembrance of the Slave Trade and its abolition*
8 september	**Internationale Dag voor Alfabetisme** *International Literacy Day* Op verzoek van UNESCO

21 september	**Internationale Dag voor Vrede** *International Day of Peace* Op verzoek van UNESCO
laatste week september	**Wereld Maritieme dag** *World Maritime Day* Op verzoek van UNESCO
1 oktober	**Internationale Muziekdag** ***Internatoinal Music Day*** Op verzoek van de *International Music Council*
eerste maandag oktober	**Wereld Habitat Dag** ***World Habitat Day*** Op verzoek van UNESCO
eerste maandag oktober	**Internationale Dag van Architectuur** ***International Day of Architecture*** Op verzoek van *International Union of Architects*
12 oktober	**Internationale Rassendag** *International Race Day – Dia de la Raza* Herdenking van de ontdekking van "Las Americas"
16 oktober	**Wereld Voedsel Dag** *World Food Day* Op verzoek van WHO (World Health Organization)
2 december	**Internationale Dag van de Afschaffing van de Slavernij** ***International Day for the Abolition of Slavery*** Op verzoek van UNESCO

Nationale consultatiebijeenkomsten

Sectorale consultatie bijeenkomsten

12 januari 2005	Sector Dans
03 februari 2005	Sector Artesania
09 februari 2005	Sector Theater
15 februari 2005	Sector Musea
16 februari 2005	Sector Literatuur
22 februari 2005	Sector Muziek
24 februari 2005	Sector Beeldende kunst
09 maart 2005	Sector Carnaval

Institutionele consultatiebijeenkomsten

GO's	**Interview met:**
Biblioteca Nacional	de directeur, Astrid Britten
	stafmedewerkers
Bureau Intellectuele Eigendom	afdeling auteursrechten, Tino Ruiz
Nationaal Archief	de directeur, Raymond Hernandez
CKV-ontwikkelgroep	docent tekenen, Nigel Matthew
	docent dramatisch expressie, Amy Lasten
	docent muziek, Rose-Marie Provence
	docent tekenen, Frans Laclé
	docent dans, Mayra Stroeken
Directie Onderwijs	de directeur, Roosleen Oduber
Directie Personeel en Organisatie	de directeur, Francis Figaroa
	beleidsmedewerker, Siegfried Dumfries
Instituto di Cultura Aruba	de directeur, Frank Croes
	hoofd PZ, Haime Angela
	sectie Beeldende kunst
	sectie Theater
	sectie Muziek
Instituto Pedagogico Arubano	de directeur, Ava Thodé
Monumentenbureau	de directeur, Yvonne Webb-Kock
	staf en personeel
Universidad di Aruba	de directeur, Lydia Emerencia
UNESCO	de secretaris-generaal, James Oduber

NGO's	**Interview met:**
ASOMA	de voorzitter, Elvin Maarten
	adviseur, Robert Jeand'or
Cas di Cultura	het bestuur en de bureaumanager, Joan Hart
Cede Aruba	de directeur, Diet Booi
FDEC	de voorzitter Maria Caster en bestuursleden
Fundacion Muchila Creativo	de voorzitter Rose-Marie Provence en bestuursleden
Monumenten Fonds	de directeur, Renato Petrochi
	de secretaresse, Jeanne Werleman-Everon
Museo Arqueologico Arubano	de directeur, Vivian Ruiz en stafmedewerkers

Museo Historico	de voorzitter, Alice van Romondt en bestuursleden
Museo Numismatico	de directeur, Desiree Croes, bestuursleden en personeel
Muziekschool Rufo Wever	de directeur, Felix Hoek zangpedagoog, Tica Giel en bestuursleden
Parke Nacional Arikok	de manager, Rogelio Croes de educatief medewerker, Egbert Boerstra
Stichting Artesania	de manager, Milta Oduber en bestuursleden
UNOCA	de voorzitter, Nilda Koolman en bestuursleden de waarnemend directeur, Lupita Gil

Persoonlijke interviews met:	Onderwerp:
Harry Croes	Cultureel Erfgoed (*Festival di Dande en Festival di Himno i Bandera*)
Maritza Erasmus	Beeldende kunst en Artesania
Francisco “Pancho” Geerman	Cultuurzorg en Cultuurbeleid
Wilma Kuiperi-Jansen	Cultuurbeleid en Dans
Stan Kuiperi	Cultuurbeleid en Beeldende kunst
Amy Lasten	Cultuureducatie en Theater
Stanley Heinze	Sociaal-culturele sector
Hubert “Jubi” Naar	Cultuur en Media, Theater, Literatuur en Muziek
Ramon Todd Danderé	Taal en Literatuur
Eddie Tromp en Ito Tromp	Cultuurbeleid en Cultureel Erfgoed
Leo Tromp	Cultuurbeleid en Theater

Regionale bijeenkomsten

17-19 februari 2005 — *Conference on the Convention for the Safeguarding of the Intangible Heritage*, Roseau, Dominica, georganiseerd door het *UNESCO Office of the Director of the Caribbean*.

7-9 april 2005 — *Sub-regional meeting on Cultural Policy in Development*, Roseau, Dominica georganiseerd door de Dominica Nationale Commissie voor UNESCO

Algemene bijdragen

Medewerking van:

Lucio Croes, beschrijving en opzet Hoofdstuk 9. Financiële middelen.

Joureen Laclé-Kelly, documentalist UNESCO-Informatie en Documentatiecentrum
Opzoeken van documenten.

Rose-Marie Provence, docent muziek.
Uitwerking enquêtes sector bijeenkomsten.

Astrid van Wijk-Saporito, student aan de Universiteit van Utrecht
Studierichting: master degree culturele antropologie.
Een antropologisch onderzoek naar het toeristisch beeld van de Arubaanse identiteit en op welke wijze 'de Arubaan' zich hiermee identificeert.
Verslag interview met Hotelsector.

Advies en commentaar ontvangen en verwerkt van:
Archeologisch Museum Aruba
Theodoor H. Adams, voormalig directeur Afdeling Internationaal Beleid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW)
Maybeline Arends-Croes, docent muziek, volwassenkoordirigent en kinderkoordirigent.
Michel Bakker en Olga van den Klooster, deskundigen in Nederland, die het Monumentenbeleid voor Aruba hebben opgezet, in samenwerking met het Monumentenbureau.
Rogelio Croes, directeur a.i. *Fundacion Parke Nacional Aruba*
Roosleen Oduber, directeur Directie Onderwijs, namens een werkgroep bestaande uit 31 medewerkers uit het onderwijsveld.
Ben Koevoets, adviseur Cultureel Erfgoed, extern examinator Reinwardt Academie, Amsterdamse Hoge School voor de Kunsten, lid van de *Nomination and Election Committee ICOM*.
Antonia Libert, 2e graadsdocent muziekonderwijsbevoegdheid/AMV (Algemene Muzikale Vorming), docent amateurkunstbeoefening en Utrechts Conservatorium, hoofdvak cello.
Nigel Matthew, docent tekenen en beeldende kunstenaar.
Gene Nahar, freelance musicus met veel affiniteit met cultuur in het algemeen.
Tino Ruiz, Bureau Intellectuele Eigendom, afdeling auteursrechten,
Leo Tromp, ex-directeur *Instituto di Cultura Aruba*, voorzitter van de *International Amateur Theater Association* (IATA) voor de periode 2002-2007.
Yvonne Webb-Kock, directeur Monumentenbureau.
Vilmio Wester, cultureel antropoloog bij de *Instituto di Cultura Aruba*
Astrid van Wijk-Saporito, student aan de Universiteit van Utrecht
Studierichting: *master degree* culturele antropologie.

Bespreking Concept Integraal Cultuurbeleidsplan

09 juni 2005	Sector Artesania
10 juni 2005	Culturele en semi-culturele NGO's
14 juni 2005	Sector Theater
16 juni 2005	Media
16 juni 2005	Sector Musea
21 juni 2005	Sector Literatuur
23 juni 2005	Staf en personeel Monumentenbureau
23 juni 2005	Sector Muziek
28 juni 2005	Sector Beeldende kunst
29 juni 2005	Onderwijsveld
30 juni 2005	Sector Carnaval
01 juli 2005	UNESCO secretariaat
05 juli 2005	Staf en personeel van het Instituto di Cultura Aruba

Resultaat enquête: Reactie op het Concept Integraal Cultuurbeleid

Eind resultaat enquête reactie op het
Concept "Integraal Cultuurbeleid Aruba"- juni 2005

Concept Integraal Cultuurbeleid	**Slecht**	**Onvoldoende**	**Acceptabel**	**Voldoende**	**Goed**	**Totale Opinies**	**Aanwezigen**	**Acceptabel Goed**
Dans - 6 juni		**2**	**4**	**2**	**4**	12	24	
Artesania - 9 juni	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	15	19	
Sector NGO - 11 juni			**1**	**4**	**2**	7	11	
Theater - 14 juni			**2**	**3**	**9**	14	21	
Media - 16 juni			**1**	**1**		2	8	
Musea - 16 juni			**2**	**1**		3	10	
Literatuur - 21 juni		**1**	**5**	**6**	**4**	16	25	
Muziek - 23 juni			**1**	**4**	**7**	12	16	
Kunst - 27 juni			**1**	**3**	**3**	7	15	
Onderwijs - 29 juni		**1**	**3**	**4**		8	27	
Carnaval - 30 juni			**1**	**1**	**4**	6	7	
ICA - 5 juli 2005			**2**	**4**		6	19	
Total	**1**	**6**	**26**	**37**	**38**	**108**	**202**	**101**

Opmerking: - van de ongeveer **202** personen die de bijeenkomsten hebben bijgewoond hebben **108** personen een mening gegeven. Hiervan vinden **101** personen het Concept Integraal Cultuurbeleid, **acceptabel, voldoende of goed**.
- niet altijd heeft een persoon een antwoord gegeven op alle 4 vragen.

Reactie op de Presentatie	**Slecht**	**Onvoldoende**	**Acceptabel**	**Voldoende**	**Goed**	**Totale Opinies**	**Aanwezigen**	**Acceptabel -Goed**
Dans - 6 juni		**2**	**2**	**5**	**3**	12		
Artesania - 9 juni		**1**	**1**	**4**	**5**	11		
Sector NGO - 11 juni				**5**	**2**	7		
Theater - 14 juni			**1**	**4**	**9**	14		
Media - 16 juni				**1**	**1**	2		
Musea - 16 juni			**1**	**2**		3		
Literatuur - 21 juni		**1**	**1**	**9**	**6**	17		
Muziek - 23 juni			**1**	**3**	**7**	11		
Kunst - 27 juni				**3**	**4**	7		
Onderwijs - 29 juni			**1**	**4**	**3**	8		
Carnaval - 30 juni				**2**	**4**	6		
ICA - 5 juli			**1**	**4**	**1**			
Total		**4**	**9**	**46**	**45**	**104**	**202**	**100**

	Slecht	Onvoldoende	Acceptabel	Voldoende	Goed	Totale Opinies	Aanwezigen	Acceptabel -Goed
Reactie op de Locatie (Cas di Cultura – Schouwburg Aruba)								
Dans - 6 juni	**1**	**1**	**1**	**6**	**4**	13		
Artesania - 9 juni	**1**	**1**	**1**	**6**	**2**	11		
Sector NGO - 11 juni			**1**	**5**	**1**	7		
Theater - 14 juni		**1**	**1**	**6**	**6**	14		
Media - 16 juni				**1**	**1**	2		
Musea - 16 juni			**1**	**1**	**1**	3		
Literatuur - 21 juni		**1**	**5**	**9**	**3**	18		
Muziek - 23 juni			**2**	**4**	**5**	11		
Kunst - 27 juni			**1**	**2**	**3**	6		
Onderwijs - 29 juni				**6**	**2**	8		
Carnaval - 30 juni			**1**	**2**	**3**	6		
ICA - 5 juli			**1**	**1**	**4**	6	**UA**	
Total	**2**	**4**	**15**	**49**	**35**	**105**	**202**	**99**

	Slecht	Onvoldoende	Acceptabel	Voldoende	Goed	Totale Opinies	Aanwezigen	Acceptabel -Goed
Reactie op de Beschikbare Tijd voor Discussie								
Dans - 6 juni	**1**	**4**	**2**	**3**	**2**	12		
Artesania - 9 juni		**1**	**3**	**2**	**2**	8		
Sector NGO - 11 juni			**1**	**5**		6		
Theater - 14 juni		**1**	**2**	**5**	**4**	12		
Media - 16 juni			**1**		**1**	2		
Musea - 16 juni			**1**	**2**		3		
Literatuur - 21 juni		**3**	**5**	**8**	**1**	17		
Muziek - 23 juni		**2**	**1**	**5**	**2**	10		
Kunst - 27 juni			**2**	**2**	**2**	6		
Onderwijs - 29 juni		**4**	**2**	**3**		9		
Carnaval - 30 juni		**1**	**2**	**3**		6		
ICA - 5 juli		**2**	**1**	**2**		5		
Total	**1**	**18**	**23**	**40**	**14**	**96**	**202**	**77**

Nota: niet altijd heft een persoon een antwoord gegeven op alle 4 vragen

Bijlage 1. Werkbenaderingen

Werkbenaderingen

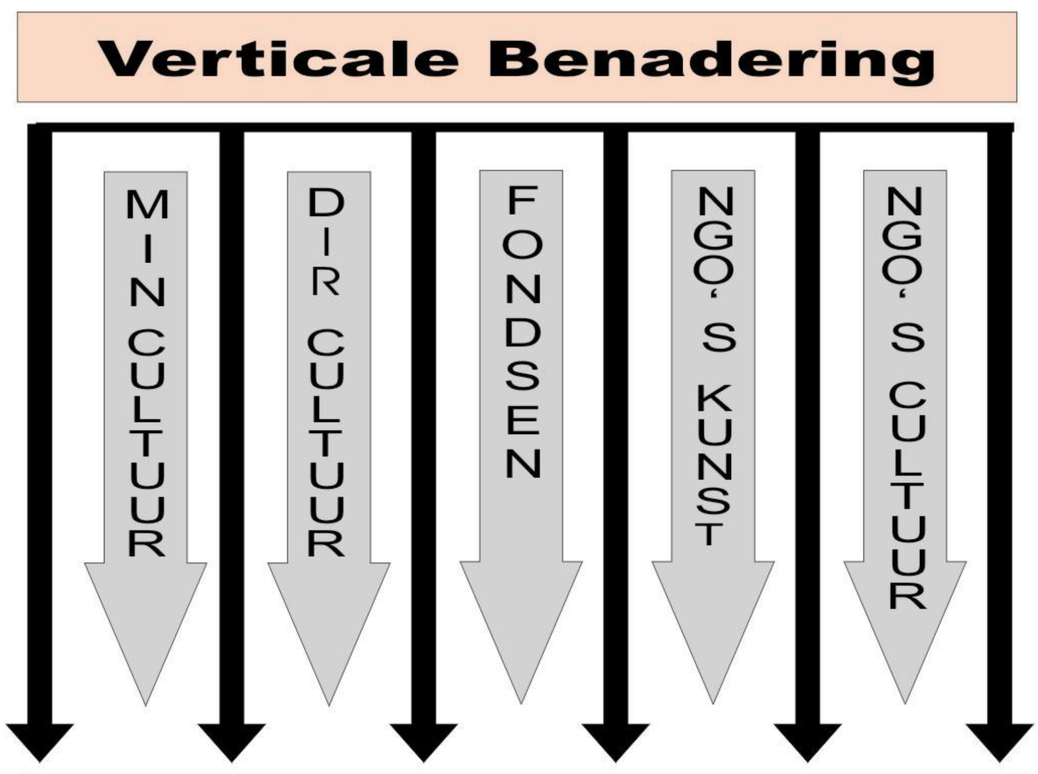
Werkbenaderingen

Een integraal cultuurbeleid staat of valt met de werkbenaderingen die gebruikt worden om het beleid te implementeren. Hierna worden vier werkbenaderingen en hun eventuele voor- en nadelen aangegeven.

1. Verticale werkbenadering
2. Horizontale werkbenadering
3. Pluralistische werkbenadering
4. Holistische werkbenadering

1. <u>De verticale werkbenadering</u>

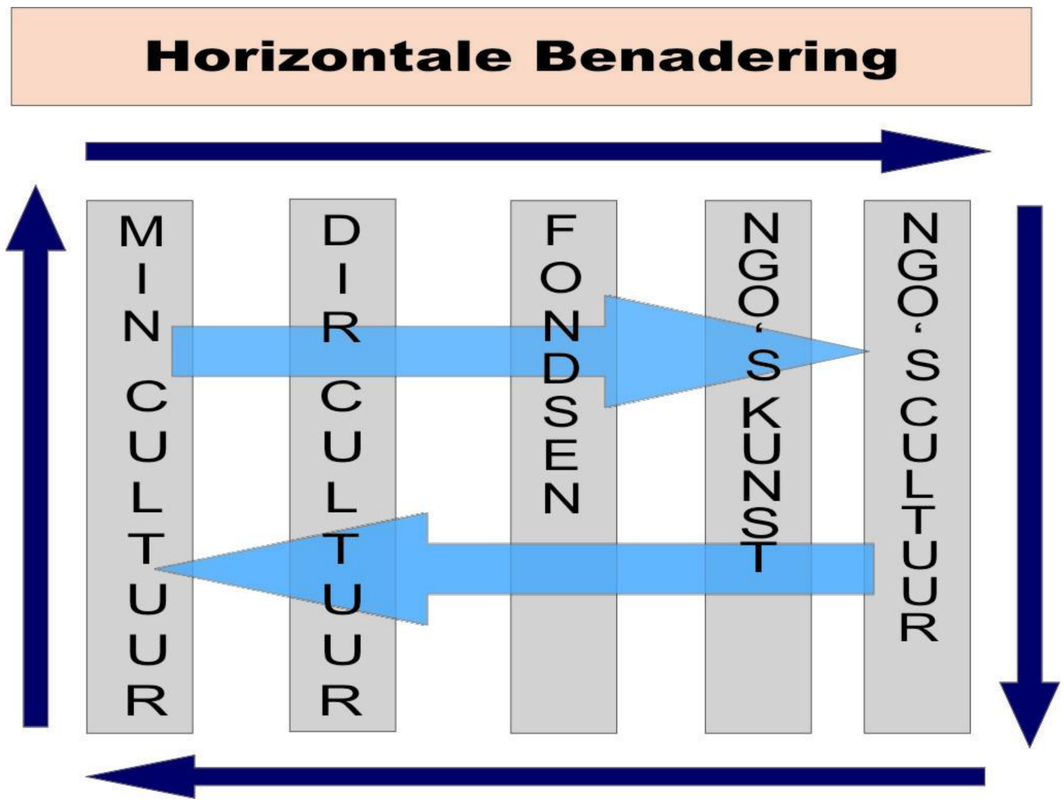
Met een verticale werkbenadering wordt bedoeld een werksituatie waarin de instanties en organisaties die werkzaam zijn op cultuurgebied alle apart werken, zonder een structureel werkoverleg. Het voorbeeld in het volgende schema is de werksituatie waarin het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport, naast de Directie Onderwijs, naast de Culturele GO's en NGO's werkt. Er is geen onderling en geen gezamenlijk overleg tussen de verschillende instanties. Er wordt niet structureel samengewerkt, noch inhoudelijk, noch organisatorisch. In een dergelijke situatie wordt geen optimaal gebruik gemaakt van de service en capaciteit van alle instanties.

Afb. 1. Verticale werkbenadering

2. De horizontale werkbenadering

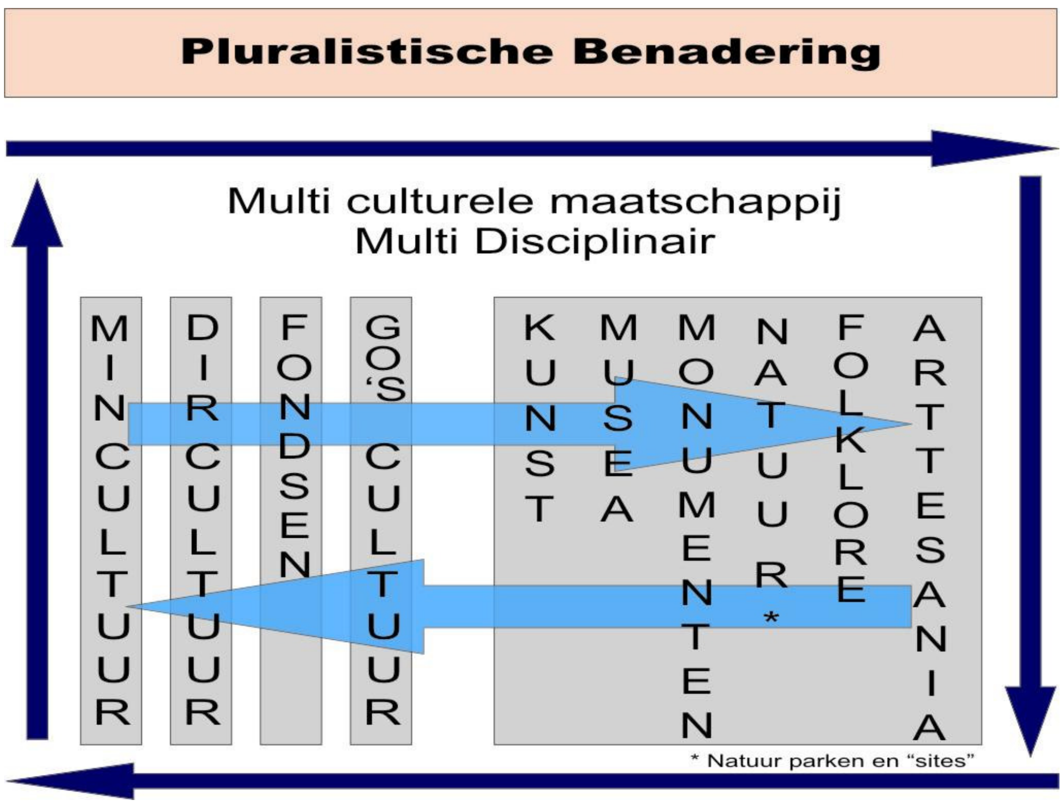
Bij een horizontale werkbenadering hebben de verschillende instanties en organisaties een structurele werkovereenkomst, waarbij regelmatig werkoverleg plaatsvindt tussen de verschillende identiteiten onderling, maar ook gezamenlijk. Bij een dergelijke werkbenadering is het mogelijk om gezamenlijk te werken aan bepaalde programma's en projecten. Hierdoor wordt het bereik vergroot met de doelgroepen van alle instanties. De beschikbare middelen worden efficiënter gebruikt, doordat meerdere instanties gebruik maken van wat er geproduceerd wordt. Op deze manier kan ook dubbel werk vermeden worden en kunnen hiaten worden opgevuld.

Afb. 2. Horizontale werkbenadering

3. De pluralistische werkbenadering

Bij een pluralistische werkbenadering wordt het structureel werkoverleg uitgebreid met een samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende officiële instanties en de NGO's die werkzaam zijn op het gebied van cultuur. Het aantal organisaties dat bij bepaalde programma's en projecten wordt betrokken wordt uitgebreid. Naast de verschillende disciplines die hier aan bod komen, is het ook van belang om rekening te houden met de multiculturele samenleving van Aruba. In dit opzicht zullen ook de etnische groeperingen benaderd moeten worden om betrokken te kunnen worden bij de verschillende culturele activiteiten. Er zou op dit gebied een wisselwerking moeten ontstaan tussen de organisaties van verschillende disciplines, de verschillende etnische groeperingen en de autochtone bevolking van Aruba.

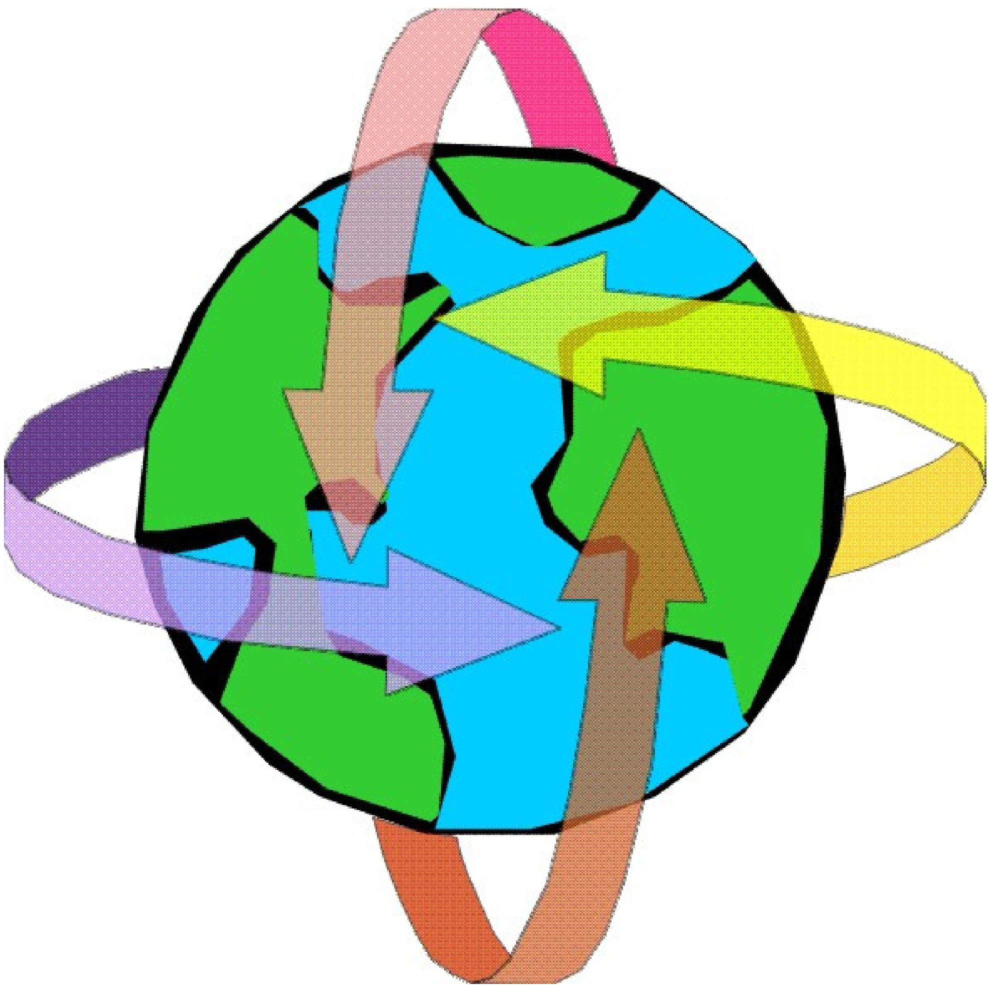

Afb. 3. Pluralistische werkbenadering

4. De holistische werkbenadering

De holistische werkbenadering is een werkbenadering die onvermijdelijk is in de moderne wereld, waarin vooral het gebruik van ICT tot globalisering heeft geleid. In deze werksituatie zijn alle grenzen verdwenen. Naast de afstanden die relatief veel korter zijn geworden, zijn de lichamelijke, spirituele en rationele aspecten in hun totaliteit even belangrijk. Alle instanties, de verschillende sectoren en etnische groeperingen zijn betrokken bij de culturele aangelegenheden van een land.

Voor het cultuurveld betekent de holistische benadering dat: 1. het product, 2. de waarden en normen die toegekend worden aan dat product en 3. de rationele-historische informatie over dat product, allemaal van belang zijn. Er bestaat een constante interactie tussen product (lichaam), communicatie (spiritueel) en onderwijs (rationeel).

Afb. 4. Holistische werkbenadering

5. De horizontale werkbenadering op ministerieel niveau

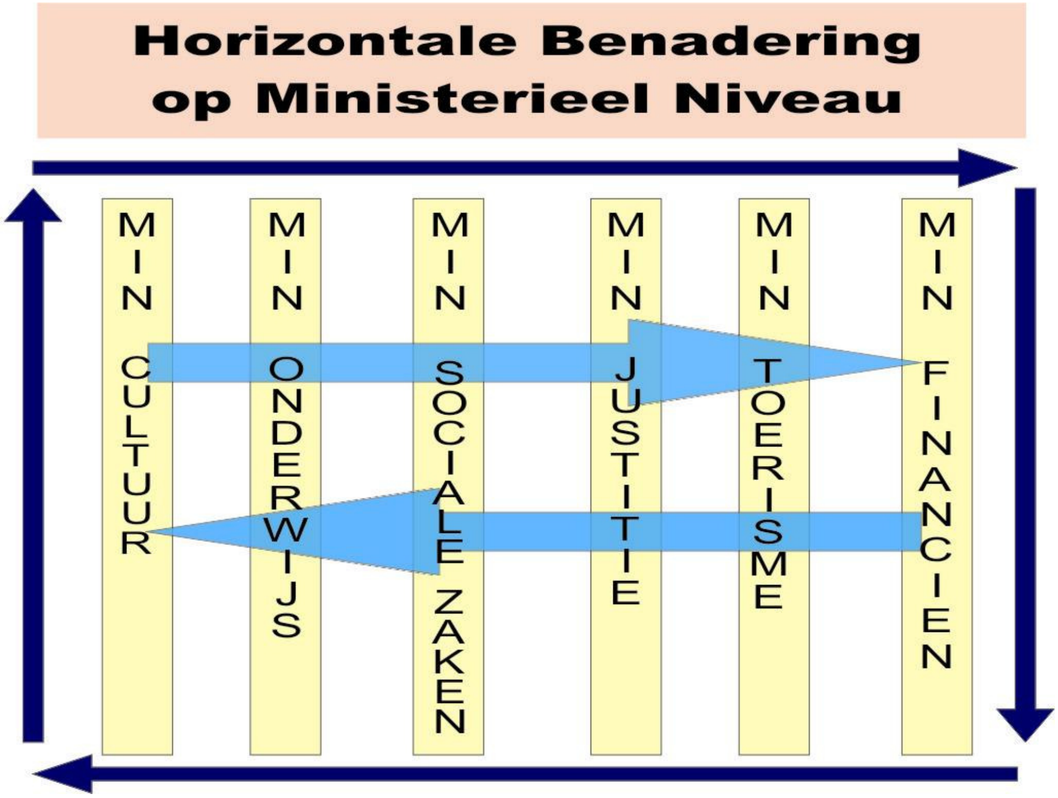
Op bestuurlijk niveau betekent een horizontale werkbenadering, dat de Ministeries meer met elkaar samenwerken uit het oogpunt van algemeen belang en een duurzame ontwikkeling van de bevolking van Aruba. Hierdoor kunnen de beschikbare middelen efficiënter en effectiever worden gebruikt.

Als op cultuurgebied rekening wordt gehouden met wat van belang is:
- in het onderwijs;
- op sociaal niveau;
- voor de jeugdactiviteiten en –ontwikkeling;
- voor de toeristenindustrie;
- voor de juridische stappen die ondernomen moeten worden, en
- met betrekking tot de financiële invloed van cultuur op de economie,

is het onvermijdelijk, dat het Ministerie van Cultuur, het Ministerie van Onderwijs, het Ministerie van Sociale Zaken en Jeugdzaken, het Ministerie van Toerisme, het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Financiën zullen moeten gaan samenwerken.

Om de werkzaamheden beter te kunnen structureren en coördineren, is het noodzakelijk dat er regelmatig en structureel overleg plaats vindt tussen de verschillende Ministeries en hun respectievelijke Directies. Verder is het van belang dat de Regering van Aruba ook aandacht besteedt aan de inhoud van de portefeuille van de Minister belast met Cultuur. Er dient namelijk rekening te worden gehouden met de praktische uitwerking op de diverse werkterreinen en hoe er niet alleen op nationaal niveau, maar ook op internationaal niveau mee wordt omgegaan. In het algemeen hanteren de meeste landen, die lid zijn van UNESCO de combinatie van de werkterreinen van UNESCO, te weten onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie, waarbij de programma's van onderwijs en cultuur het grootste zijn. Wetenschap is onderverdeeld in natuurwetenschap en sociale wetenschap en onderwijs houdt ook sporteducatie in. Verder vormen jeugd en vrouwen twee van de belangrijkste doelgroepen voor de projecten en programma's van UNESCO. Regionaal, internationaal en in koninkrijksverband hanteren de meeste landen een portefeuille bestaande uit onderwijs en cultuur, aangevuld met sport, jeugd en sociale zaken.

Bij een ministerieel overleg tussen de Ministers van Cultuur in de regio en in Nederland kunnen door de betrokken landen de meeste sectoren door één minister behandeld worden. Dat geldt niet voor Aruba, waar de sectoren onderwijs, cultuur en sociale zaken bij verschillende Ministeries zijn ondergebracht. Het gevolg hiervan is, dat voor het bijwonen van de Algemene Conferentie van UNESCO in principe drie ministers uitgezonden moeten worden om de bijeenkomsten op het gebied van onderwijs, cultuur en sociale zaken op internationaal niveau te kunnen bijwonen. Bij het onderbrengen van deze drie sectoren onder één Ministerie kan één minister gedurende een algemene conferentie van UNESCO het ministeriële overleg op internationaal niveau van alle drie de sectoren bijwonen.

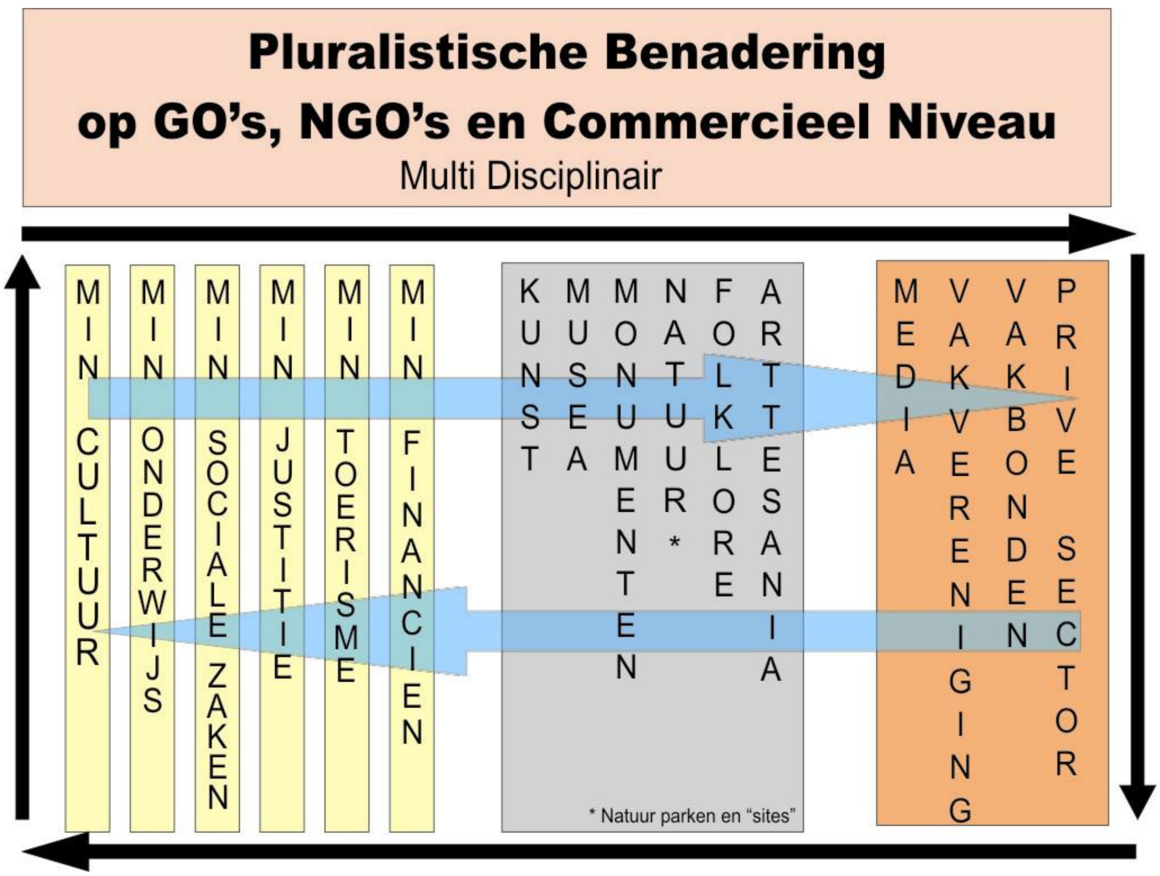

Afb. 5 Horizontale werkbenadering op ministerieel niveau

6. De pluralistische werkbenadering vanuit ministerieel uitgangspunt

Een pluralistische werkbenadering op bestuurlijk niveau betekent, dat de culturele aangelegenheden gedeeltelijk onder de verantwoordelijkheid vallen van verschillende Ministeries en Directies. De verantwoordelijkheden moeten dan gezamenlijk gedragen worden. In dit opzicht zal er bijvoorbeeld meer samenwerking moeten komen tussen de verschillende Ministeries om de activiteiten:

- op sociaalcultuurgebied beter te coördineren en stimuleren;
- ter bevordering van cultuurtoerisme professioneler op te zetten en beter voor te bereiden;
- ten opzichte van kunst- en cultuureducatie centraal te coördineren en te evalueren;
- op juridisch gebied sneller te laten verlopen;
- mee te kunnen nemen in de financiële planning.

Afb. 6. Pluralistische werkbenadering vanuit ministerieel uitgangspunt

7. Culturele partnerships

Partnership tussen de Directie Cultuur, GO's en NGO's

Voor Aruba geldt, dat op basis van de bovengenoemde werkbenaderingen gewerkt moet worden aan het opzetten van de horizontale en pluralistische werkbenadering. Om dit te bereiken is het opzetten en bevorderen van partnership een vereiste. De huidige versplintering in het cultuurveld is de oorzaak van veel demotivatie en inefficiëntie. Daarom moet een partnership-systeem opgezet worden die apart door een sectie Coördinatie Culturele GO's en NGO's wordt gecoördineerd en geïmplementeerd. Hierdoor kunnen de GO's die op cultuurgebied werkzaam zijn, op een gestructureerde manier werkoverleg plegen met de Minister belast met Cultuur en de Directie Cultuur. Verder zullen de taken van de NGO's op cultuurgebied geïnventariseerd moeten worden. Een groot gedeelte van de NGO's hebben als kerntaken bepaalde werkzaamheden die in principe onder de verantwoordelijkheid van de Regering vallen, bijvoorbeeld kunsteducatie, het organiseren van culturele activiteiten van nationaal belang, het uitvoeren van sociale, culturele, educatieve activiteiten etcetera. Deze samenwerking zou in een partnershipovereenkomst vastgelegd moeten worden, gecoördineerd door de sectie Coördinatie Culturele GO's en NGO's.

Partnership tussen GO's, NGO's en de private sector

Een succesvolle culturele ontwikkeling is echter niet alleen afhankelijk van een partnership van GO's en NGO's, maar ook de private sector moet hierbij betrokken worden. De bijdrage van de privé-sector aan culturele educatie en (passieve) vorming van het personeel in de privé-sector moet sterk gestimuleerd worden, in die zin dat bedrijven:

1. meer mogelijkheden moeten bieden aan hun personeel om zich te ontspannen door participatie van personeelsleden aan culturele activiteiten en evenementen, bijvoorbeeld door een "legacy tour" te organiseren voor hun personeel of kaarten te kopen voor het personeel voor muziekconcerten en theatervoorstellingen.
2. cultuur- en kunsteducatie moeten bevorderen onder het personeel, door een lezing te houden met als onderwerp kunst en/of cultuur.
3. meer gebruik moeten gaan maken van kunstwerken geproduceerd door lokale kunstenaars. (Voornamelijk in de hotels zou meer aandacht besteed moeten worden aan de eigen Arubaanse kunst- en cultuuruitingen.)
4. in het algemeen de bijdrage van cultuur aan de algemene ontwikkeling en aan de economie in het bijzonder zouden moeten erkennen.

Bijlage 2. Reorganisatieplan

Reorganisatieplan

1. Reorganisatie Instituto di Cultura en het cultuurveld

Het is de bedoeling om tot een organisatiestructuur te komen die vanuit het Ministerie van Cultuur naar het cultuurveld toe effectief en efficiënt zal functioneren. Om deze reden is gekozen voor een organisatiestructuur die de bestaande hiaten in de huidige situatie op kan vullen. Verder is er getracht om zoveel mogelijk de bestaande versplintering in het cultuurveld op Aruba tegen te gaan en waar mogelijk gelijksoortige taken te voegen.

Als bijlage wordt het organogram integraal cultuurbeleid (Directie Cultuur) en toelichting op het aanzet-reorganisatieplan van de culturele aangelegenheden gevoegd.
Uitgaande van de huidige situatie wordt een organisatiestructuur voorgesteld waarbij rekening is gehouden met de volgende aspecten:

1. de nationale coördinerende, ondersteunende en faciliterende rol van de Directie Cultuur aan het cultuurveld in het algemeen;
2. de nationale coördinerende, ondersteunende en faciliterende rol van de sectie Coördinatie Culturele GO's en NGO's die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Cultuur vallen;
3. de multidisciplinaire benadering van een afdeling in een moderne organisatie;
4. de *Human Resource Development* binnen het geheel van de organisatie;
5. de PR/Communicatie-werkzaamheden in het belang van zowel de interne als de externe communicatie.

De GO's die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport vallen zijn:
- De Directie Cultuur
- g. het Monumentenbureau
- h. het secretariaat van de nationale UNESCO-commissie

De culturele NGO's werkzaam op cultuurgebied, die momenteel onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport vallen en hun respectievelijke kerntaken zijn:

Union di Organisacionnan Cultural Arubano (UNOCA)	het toekennen van subsidie aan culturele projecten
Monumentenfonds Aruba	financieel beheer monumentenzorg
MuseoArcheologico	onderzoek, educatie en exposities
Museo Numismatico Aruba	educatie en exposities
Museo Historico Aruba	educatie en exposities
Fundacion Parke Nacional Arikok	beheer, behoud, educatie, exposities
Fundacion Desaroyo Educativo Comunitario (FDEC)	recreatieve cursussen voor de jeugd, volwassenen en bejaarden in zeven buurten
Cas di Cultura	beheer en behoud schouwburg
Skol di Musica "Rufo Wever"	muziekeducatie

2. Herdefiniëren positie NGO's

De toekomstige kerntaken van alle NGO's dienen geëvalueerd en geherdefinieerd te worden. Naar aanleiding van de kerntaken van de NGO's zal de status van de desbetreffende NGO's moeten worden vastgelegd conform de uitgangspunten aangegeven in het "Integraal Cultuurbeleid Aruba". De bestaande organisaties die hun bestaansrecht hebben bewezen en die al jarenlange ervaring hebben op hun specifieke werkterrein zullen waar mogelijk in hun toekomstige functie verder ondersteund worden. Lange tijd is de belangrijke bijdrage en de publieksfunctie van NGO's onvoldoende onderkend en erkend. Op korte termijn moet een oplossing gevonden worden voor het gebrek aan investeringen in nieuwe en moderne faciliteiten, kantoormeubilair en ICT-equipment, speciaal voor de NGO's met een publieke functie. Deze infrastructuur is essentieel in het bijdragen aan een structurele en duurzame ontwikkeling op cultuurgebied.

3. Pensioenregeling NGO's

Er zijn te veel mensen werkzaam bij de NGO's die ter beschikking zijn gesteld door een gouvernementele instantie. Daardoor kunnen de gouvernementele instanties, waar deze medewerkers officieel in dienst zijn, voor hen geen andere medewerkers in dienst nemen. Een reden om de mensen ter beschikking te stellen aan de NGO's is, dat de NGO's voor hun medewerkers geen pensioenregeling kennen. Indien de NGO's ook een pensioenregeling kunnen treffen (net als de NGO's op sociaal gebied), dan kunnen de medewerkers die nu ter beschikking zijn gesteld officieel in dienst van de NGO's genomen worden, met dezelfde arbeidsvoorwaarden die op dit moment voor hen gelden. Het Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) zal worden verzocht voor alle NGO's eenzelfde algemene regeling te treffen.

4. Reorganisatie musea

Het is de bedoeling om NGO's met gelijksoortige werkzaamheden en/of werkzaam op eenzelfde gebied in de toekomst structureel samen te laten werken. Er wordt beoogd alle musea onder het Platform Nationale Musea te brengen, waarbij de sectie Coördinatie Culturele GO's en NGO's als het contactpersoon tussen de musea, het Ministerie van Arbeid Cultuur en Sport en de Directie Cultuur zal gaan fungeren.

5. Reorganisatie muziek- en kunsteducatie na schooltijd

Er wordt naar gestreefd FDEC en *Skol di Musica* "Rufo Wever" te laten samenwerken op het gebied van muziekeducatie na schooltijd. Een van de doelen is het gezamenlijk opstellen van een muziekleerplan voor naschoolse activiteiten. Ook een samenwerking tussen bovengenoemde instanties en het Bureau *Tra'i Merdia*, dat onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Onderwijs valt, ligt voor de hand. De nadruk bij de muzieklessen verzorgd door de FDEC zou meer op het recreatieve aspect moeten liggen, terwijl de muziekschool meer aandacht zal moeten schenken aan het muzikale aspect en het specialiserende aspect ter voorbereiding van studenten met een muzikaal talent en eventuele interesse in verdere studie aan een conservatorium. De muziekschool zal meer eisen moeten stellen aan de theoretische onderbouwing, terwijl de FDEC en *Tra'i Merdia* meer praktisch gericht kunnen zijn.

6. Reorganisatie monumenten aangelegenheden

Op monumentengebied is het voorstel om het secretariaat van de Stichting Monumentenfonds fysiek onder te brengen bij het Monumentenbureau.
Het Monumentenfonds blijft echter haar status als stichting behouden.

7. Reorganisatie subsidieregelingen

Het is de bedoeling dat de fondsen die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport vallen, de toekomstige Stichting *Lotto pa Cultura* en de toekomstige Subsidiecommissie structureel zullen gaan samenwerken. Dit, om er voor te zorgen dat de culturele NGO's van alle sectoren in principe voor subsidies in aanmerking kunnen komen. Dan zouden de fondsen gezamenlijk grote projecten financieel kunnen ondersteunen. Soms is een bijdrage van één fonds onvoldoende om bepaalde projecten uit te kunnen voeren. Het gevolg daarvan is, dat die projecten door gebrek aan voldoende financiële middelen niet tot uitvoering komen.

8. Cede Aruba onder het Ministerie belast met Sociale Zaken

Omdat de kerntaken van Cede Aruba voornamelijk betrekking hebben op sociaal gebied is het voorstel om Cede Aruba, in overleg met de Minister belast met Sociale Zaken, onder te brengen bij het Ministerie belast met Sociale Zaken.

9. Erediensten onder een aparte begroting

Op het moment vallen de kosten ten behoeve van erediensten onder de begroting voor cultuur. Het voorstel is om erediensten onder een aparte begrotingspost te brengen en voorlopig deze onder te brengen bij "Overige" van het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport.

Literatuurlijst

Beleidsnota's en verslagen Aruba

Afdeling Organisatieontwikkeling van Projectbureau Reorganisatie (PR)
1993 *Herstructurering ICA.* (DPO/107).

Brigitha, J. en Gelens, H.
2004 *Verslag werkbezoek publieke en private fondsen Nederlandse Antillen en Aruba, van 19-28 maart, 2004.* Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten (FAPK).

CEDE Aruba
2004 *Stichting CEDE Aruba en het welzijnswerk op Aruba. Verslaggeving over het boekjaar 2002.*

CEDE Aruba
2004 *Stichting CEDE Aruba en het welzijnswerk op Aruba. Verslaggeving over het boekjaar 2003.*

CEDE Aruba (Centro pa Desaroyo Social)
2004 *Strategisch beleidsplan 2005-2008. Voortzetting van de uitgezette koers.*

Commissie Reorganisatie ICA onder voorzitterschap van dhr. Gene
2004 *Un direccion nobo pa cultura. Reorganisatie ICA.*

Croes, R., Boerstra, E. en Curiel A.
2004 *Concept beleidsnota Parke Nacional Arikok.*

Delgado, E. en Clavera
1996 *Cultural Policy for Partnerships in Aruba.*

Directie Personeel en Organisatie
1991 *Herstructurering ICA.* (DPO/2102).

Fingal, E.
1986 *Cultuurnota.*

Fingal, E.
1991 *Concept organisatiestructuur ICA.* (ICA/058).

Fingal. E.
1995 *Informatie over personeelsbezetting ICA. Samenstelling personeel Archeologisch Museum.* (ICA100).

Gomez, W.
1988 *Openvenster politiek, aanzet tot een cultuurbeleid (Politica di Bentana Habri – Prome piedra pa un maneho cultural Aruba).* Second draft.

ICA (Instituto di Cultura Aruba)
2004 *Plan di actividad 2004 – 2005.*

Laclé, F. e.a.
1995 *Verslag inzake wat leeft onder de Arubaanse beeldende kunstenaars opgesteld door de Commissie van zeven.*

Lestraden, M. en Fingal, E.
1991 *Een toekomst voor heden en verleden, beleidsnota voor cultuur en cultuurbehoud.* KABNA (Kabinet van de Nederlandse Antillen).

MACS (Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport)
2002 *Expresando nos identidad. Nota di maneho pa cultura 2001/2005.*

MACS (Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport)
2002 *Conceptplan voor re-organisatie innovatie van culturele aangelegenheden en – verantwoordelijkheden van het Ministerie van Cultuur c.q. de Regering van Aruba.*

Monumentenbureau
2006 *Beleidsnota Monumentenbureau 2005.*
Werkplan 2005.
Taakomschrijving Monumentenbureau.
Taakomschrijving Monumentenfonds.
Positie en taken van de Monumentenraad Aruba (MRA).

Pope, E. en Richardson, Y.
2001 *Van kunstenaars naar ambtenaren met een kunstzinnige vorming. Doorlichtingsrapportage ICA.* Project Bureau Reorganisatie.

University of Aruba
2003 *Strategic plan University of Aruba 2004-2014. A vision on the long-term development of the University of Aruba.*

UNOCA
2002 *Guia pa un peticion na UNOCA.*

UNOCA
2004 *Programma di ehecucion aña 2005.*

Indeling functiegroep van de afdeling cultuurbehoud en –vorming van het ICA.

Indeling functiegroep van de afdeling administratie en secretariaat ICA.

2002 *Personeel- en organisatiegedachten toepasbaar bij veranderingsprocessen..*

Beleidsnota's andere landen

Caribbean Community Secretariat
1997 *Regional Cultural Policy of the Caribbean Community.* Georgetown, Guyana.

Culture Division Jamaica
Towards Jamaica the Cultural Superstate. Draft National Cultural Policy of Jamaica. Ministry of Education, Youth and Culture.

Division of Culture of Trinidad & Tobago
Position paper of the Division of Culture. Ministry of Culture and Tourism.

Management Board for Culture St. Lucia
St. Lucia National Cultural Policy. Ministry of Social Transformation, Culture and Local Government.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
1999 *TIS – Toekomst in Samenwerking. Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba.*

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
1997 *Cultuurbeleid in Nederland.*

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Meer dan de som. Beleidsbrief Cultuur 2004-2007. (CB/2003/51730).

National Institute of Culture and History, Belize
2004 *Workplan 2004-2005.*

Union de Escritores y Artistas de Cuba (UNEAC)
Cultura y Desarollo. National Program Cuba.

Papers

York, Neville
2003 Festival Tourism

Gent, E. van
2004 *Moderne theorieën en oude gebouwen. Een kritische evaluatie van het Arubaanse Monumentenbeleid.*

Razak, V. en Cole, S.
2004 *A framework for sustainable tourism in Aruba, 3-rd Annual Tourism Conference 2004. Tourism products and projects proposed for the island regions.*

Jaarverslagen en Statuten

Academia Liber di Arte Stichting (ALAS)
1989 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Asociacion di Musico Arubano (ASOMA)
Herziene statuten van de Asociacion di Musico Arubano en huishoudelijke reglementen.

Fundacion Desaroyo Educativo Comunitario (FDEC)
1997 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Fundacion Muchila Creativo
2003 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Fundacion Museo Arubano
1992 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Fundacion Union di Organisacionnan Cultural Arubano (UNOCA)
1986 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Oduber, J.
2003 Jaarverslag 2003, Nationale UNESCO Commissie Aruba.

Stichting Arubaanse Muziekschool
Statuten en reglementen.

Stichting Foundation Insight for the Arts Aruba
2004 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Stichting Monumentenfonds
2000 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Stichting Museo Numismatico
1992 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Stichting Schouwburg Aruba
1966 *Statuten en akte van oprichting van de stichting.*

Publicaties

Alofs, L. en Merkies, L.
2001 *Ken ta Arubiano? Sociale integratie en natievorming op Aruba 1924 – 2001.*
Aruba: VAD/De Wit Stores

Fabrizio, C. e. a.
2000 *Change in continuity. Concepts and tools for a cultural approach development.*
Paris: UNESCO Publishing,

Pérez de Cuéllar, J. e. a.
1995 *Our Creative Diversity. Report of the World Commission on Culture and Development*
Paris: UNESCO Publishing

Sankatsing, G.
2005 *Craft Development in Aruba.*
Aruba: Nationale UNESCO Commissie Aruba

Geraadpleegde Websites

http://www.canadianheritage.gc.ca

http://www.culturelink.org/culpol/canada.html

http://www.cultuurnetwerk.nl

http://www.cultuurnota.nl

http://www.krachtvancultuur.nl

http://www.minocw.nl/cultuur/

http://www.moeyc.gov.jam/culture/CulturalSuperstate.pdf

http://www.unesco.org

Colofon

Opdrachtgever — Minister van Arbeid, Cultuur en Sport
Tai Foo Ramon Lee

Auteur — Ruby Eckmeyer

Publicatie — Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport (MACS)
Victor Hugostraat 10-04
Oranjestad – Aruba
Tel. 00-297-588.0900
Fax 00-297-588.0331
E-mail macs@setarnet.aw

Commissie Cultuur — Tabaré M. Monzón, organisatiedeskundige, meester in de rechten, voorzitter;
Byron G. Boekhoudt, beleidsmedewerker MACS, belast met cultuur, M.Sc. Marine Environmental Science, plv. voorzitter;
Ruby Eckmeyer, cultuurbeleidsmedewerker MACS, MA Museology, secretaris;
Gene M. Nahar, beleidsmedewerker Directie Arbeid, Bachelor of Science Human Resources, lid;
Lucio R. Croes, begrotingsmedewerker belast met het Ministerie van Arbeid, Cultuur en Sport bij de Directie Financiën, lid;
Frank L. Croes, hoofd van het Instituto di Cultura Aruba (ICA), Pedagogische Academie en Managementcursus, lid;
Maria C. Croes, beleidsmedewerker ICA, drs. Andragogiek, lid;
Haime M. Angela, hoofd afdeling Algemene Zaken bij ICA, MBO-Praktijk Boekhouding, MBO Adjunt Commies, lid;
Siegfried Dumfries, beleidsmedewerker Directie Personeel en Organisatie, drs. Sociaal-culturele Wetenschappen, lid;
Vilma R. Theysen-Kock, vertegenwoordiger van de Sindicato di Empleadonan Publico y Priva di Aruba (SEPPA), MAVO, lid;
Franciscus E. Kock, *shop steward* van SEPPA, MBO Stichting Overheidsdocumentatie en MBO Koordirigent, lid.

Feedback van — kunst- en cultuurliefhebbers, kunstenaars en artiesten, kunst en cultuurbeoefenaars, kunst- en cultuurmedewerkers, kunst- en cultuurspecialisten, kunst- en cultuurinstanties (GO's) en organisaties (NGO's), GO's en NGO's indirect werkzaam op het gebied van kunst en cultuur, het cultuurveld in het algemeen en mediamedewerkers.

Eindcorrectie Nederlands en redactie: Jose Schmitz en Ton Brugman

Lay-out — Byron Boekhoudt

Ontwerp kaft — Byron Boekhoudt

Foto's kaft		Byron Boekhoudt	Gebouw Folkloredansgroep van Sta. Cruz Palo di Fofoti Dans van Alidia Wever Caha di Orgel Schilderij van Stan Kuiperi Artesania van
		Paul van Driel	Kunstperformance van Osaira Muyale
Afbeeldingen kaft	Gebouw		Wilhelminastraat 35
	Dansgroep		Grupo di Baile Folklore Sta. Cruz onder leiding van Lia Lopez
	Kunstperformance		Osaira Muyale Titel: "The immigrant" Project: God-doG Concept: "Society and Language" Medium: performance/installatie Fotograaf: Paul van Driel Assistent: Fernando Mansur
	Danseres		Alydia Wever
	Caha di orgel		"El Porfiado" (1905) van Antonio Werleman
	Schilderij		Stan Kuiperi Titel "Southern Passage" Materiaal acryl en mixed media op canvas Afmetingen 120 x 120 cm Jaar 2003
	Artesania		kunstnijverheid in hout van Denny Emmanuel
Kopieën		Bureau Interne Diensten, Jose Maria "Joy" Giel	

ISBN 99904-89-39-4

Oplage 350